

Dyfarniadau, Tystysgrifau a Diplomâu mewn Sgiliau Cyflogadwyedd (5546)

Lefel 1 Llawlyfr unedau i ganolfannau

Ionawr 2026 Fersiwn 8.0

Y cymhwyster yn fyr

Maes pwnc	Cyflogadwyedd
Rhif City & Guilds	5546
Grŵp oed wedi'i gymeradwyo	Pob un
Gofynion mynediad	Dim rhagamodau ar gyfer mynediad
Asesu	Portffolio
Llwybr cyflym	Ar gael
Deunyddiau cefnogi	Pecynnau Unedau Llawlyfr y Ganolfan Llyfrau log unedau
Cofrestru ac Ardystio	Gweler y Walled Garden /Catalog Ar-lein am y dyddiadau olaf

Fersiwn a dyddiad	Newid manylion	Adran
2.2 Medi 2014	Wedi newid meini prawf asesu Uned 435.31	Unedau
3.0 Rhagfyr 2014	Unedau 448-461 wedi'u hychwanegu	Unedau
	Atodiadau 1, 2 a 3 wedi'u hychwanegu gan restru pa unedau lefel 2 sydd ar gael yng nghyfes cymwysterau Cyflogadwyedd	Atodiad
4.0 Chwefror 2015	Uned 406 wedi'i symud a 462 yn cymryd ei lle	Cyflwyniad Unedau
4.1 Mawrth 2015	Arweiniad ar gyfer 462 wedi'i ddiweddarau	Unedau
4.2 Mehefin 2015	Uned 506 wedi'i symud o'r wybodaeth wahardd am uned 401	Unedau
4.3 Medi 2015	Gwaharddiadau am unedau 411, 422, 426, 430, 439, 442, 444, 452 wedi'u diweddarau	Unedau
5.0 Rhagfyr 2015	Uned 486 wedi'i hychwanegu	Unedau
	Pob cyfeiriad at FfCCh wedi'i symud	Trwy'r cyfan
5.1	Canlyniad 2.3 wedi'i symud o uned 456 (dyblygu 2.1)	Unedau
6.0	Unedau 480, 475-477 wedi'u hychwanegu	Unedau
7.0	Uned 488 wedi'i hychwanegu	Unedau
8.0	Eglurhau arweiniad ar gyfer uned 404 Cyfathrebu Effeithiol MP 2.1 a 2.2.	Unedau

City & Guilds

Cynnwys

1	Cyflwyniad	6
	Cyfuniadau gwaharddedig	9
2	Unedau	10
Uned 401	Cynllunio ar gyfer dilyniant	11
Uned 402	Rheoli cyllid personol	15
Uned 403	Profiad yn y gweithle	21
Uned 404	Cyfathrebu effeithiol	25
Uned 405	Cynllunio gyrfa a gwneud ceisiadau	29
Uned 407	Sgiliau cyfweld	33
Uned 408	Chwilio am swydd	36
Uned 409	Dilyniant gyrfa	38
Uned 410	Cadw'n ddiogel	41
Uned 411	Gweithio fel rhan o dîm	45
Uned 412	Cyfrannu at eu byw'n iach eu hunain	48
Uned 413	Dysgu diogel yn y gweithle	51
Uned 414	Paratoi ar gyfer gwaith	55
Uned 415	Adeiladu perthnasoedd gwaith yn y gweithle	58
Uned 416	Hawliau, cyfrifoldebau a dinasyddiaeth	61
Uned 417	Ymchwilio i hawliau a chyfrifoldebau yn y gwaith	64
Uned 418	Prosiect yr ymgeisydd	67
Uned 419	Gweithgaredd menter - cynhyrchu cynnyrch neu wasanaeth	70
Uned 420	Ymgymryd â lleoliad gwaith	74
Uned 421	Prosiect cymunedol	77
Uned 422	Hunan asesiad a datblygiad	81
Uned 423	Cydnabod manteision cael cydbwysedd gwaith/bywyd	84
Uned 424	Cyflwyniad i ymwybyddiaeth o iechyd a diogelwch yn y gweithle	87
Uned 425	Sgiliau, rhinweddau ac agweddau effeithiol ar gyfer dysgu a gweithio	91
Uned 426	Cyfrannu i dîm	95
Uned 427	Nodi cyfleoedd cyflogaeth	100
Uned 428	Ymwybyddiaeth o fusnesau a chwsmeriaid	103
Uned 429	Dewisiadau amgen i waith cyflog	106
Uned 430	Delio â phroblemau	109
Uned 431	Datblygu hyder personol	112
Uned 432	Deall ymddygiad pendant	116
Uned 433	Ymdopi â newid	118

Uned 434	Perthnasoedd rhyngbersonol	121
Uned 435	Ymwybyddiaeth o gydraddoldeb ac amrywiaeth	124
Uned 436	Gwerthfawrogi cydraddoldeb ac amrywiaeth	128
Uned 437	Deall iaith a diwylliant cymuned	133
Uned 438	Cefnogi pobl eraill	137
Uned 439	Ymwybyddiaeth amgylcheddol	142
Uned 440	Perthnasoedd teulu	146
Uned 441	Hawliau a chyfrifoldebau yn y gweithle	149
Uned 442	Cyflwyniad i ymwybyddiaeth o alcohol	153
Uned 443	Cyflwyniad i wneud penderfyniadau	157
Uned 444	Cyflwyniad i ymwybyddiaeth o gyffuriau	160
Uned 445	Deall trosedd a'i effeithiau	165
Uned 446	Defnyddio deunyddiau a chyfarpar ar gyfer gweithgaredd ymarferol	167
Uned 447	Deall anhwylderau bwyta	169
Uned 448	Ymwybyddiaeth o straen a rheoli straen	173
Uned 449	Deall gwrthdaro yn y gweithle	177
Uned 450	Deall cyllid personol ar gyfer cyflogaeth	180
Uned 451	Byw pendant	184
Uned 452	Ymwybyddiaeth o rianta	187
Uned 453	Datblygu sgiliau mewn gofalu am Blant ifanc	191
Uned 454	Deall datblygiad plant	195
Uned 455	Deall datblygiad cymdeithasol ac emosiynol plant	198
Uned 456	Cyflwyniad i ddeall twf, datblygiad cymdeithasol ac emosiynol plant	199
Uned 457	Deall anghenion corfforol a seicolegol plant	201
Uned 458	Addysg rhyw a pherthnasoedd	203
Uned 459	Defnyddio sgiliau coginio yng nghegin y cartref	208
Uned 460	Cyflwyniad i weithio gydag oedolion mewn perygl	213
Uned 461	Datblygu technegau perfformio byrfyfyr	215
Uned 462	Ymgeisio am swydd	217
Uned 475	Ymddygiad mewn amgylchedd gweinyddu busnes	222
Uned 476	Creu argraff gadarnhaol ar gwsmeriaid	226
Uned 477	Profiad gwasanaeth i gwsmeriaid	230
Uned 480	Cyflwyniad i weithio mewn gofal iechyd, gofal oedolion a gofal plant	233
Uned 486	Cyflwyniad i wasanaeth i gwsmeriaid	237
Uned 488	Datgelu gwybodaeth	241
Atodiad 1	Unedau Lefel 1 ar gael yn 5546-01-02-03-04-05-06	245

Atodiad 2	Unedau Lefel 1 ar gael yn 5546-21-22-23-24-25	248
Atodiad 3	Unedau Lefel 1 ar gael yn 5546-31-32-33-34-35	249
Atodiad 4	Ffynonellau gwybodaeth gyffredinol	251

1 Cyflwyniad

Mae City & Guilds yn cynnig yr unedau Lefel 1 hyn fel unedau dewisol yn y cymwysterau canlynol:

Teitl y cymhwyster	Rhif City & Guilds	Rhif Achredu Cymhwyster
Dyfarniadau rhagarweiniol		
City & Guilds Lefel 1 Dyfarniad Rhagarweiniol mewn Sgiliau Cyflogadwyedd	5546-01	601/3628/5
City & Guilds Lefel 1 Dyfarniad Rhagarweiniol mewn Sgiliau Cyflogadwyedd (Gogledd Iwerddon)	5546-21	601/3657/1
City & Guilds Lefel 1 Dyfarniad mewn Sgiliau Personol a Chymdeithasol	5546-31	601/3673/X
Dyfarniadau Lefel 1		
City & Guilds Dyfarniad Lefel 1 mewn Sgiliau Cyflogadwyedd	5546-02	601/3629/7
City & Guilds Dyfarniad Lefel 1 mewn Sgiliau Cyflogadwyedd – Paratoi ar gyfer Cyflogaeth	5546-02	601/3629/7
City & Guilds Dyfarniad Lefel 1 mewn Sgiliau Cyflogadwyedd – Llwyddo yn y Gwaith	5546-02	601/3629/7
City & Guilds Dyfarniad Lefel 1 mewn Sgiliau Cyflogadwyedd - Dull o fyw	5546-02	601/3629/7
City & Guilds Dyfarniad Lefel 1 mewn Sgiliau Cyflogadwyedd - Mentergarwch	5546-02	601/3629/7
City & Guilds Dyfarniad Lefel 1 mewn Sgiliau Cyflogadwyedd –Cynllunio ar gyfer Bywyd a Gwaith	5546-02	601/3629/7
City & Guilds Dyfarniad Lefel 1 mewn Sgiliau Cyflogadwyedd - Cydraddoldeb ac Amrywiaeth	5546-02	601/3629/7
City & Guilds Dyfarniad Lefel 1 mewn Sgiliau Cyflogadwyedd - Lleoliad Gwaith	5546-02	601/3629/7
City & Guilds Dyfarniad Lefel 1 mewn Sgiliau Cyflogadwyedd - Gwirfoddoli	5546-02	601/3629/7
City & Guilds Dyfarniad Lefel 1 mewn Sgiliau Cyflogadwyedd – Gweithio drosoch chi'ch Hun	5546-22	601/3658/3
City & Guilds Dyfarniad Lefel 1 mewn Sgiliau Cyflogadwyedd - Datblygiad Personol		
City & Guilds Lefel 1 Dyfarniad mewn Sgiliau Cyflogadwyedd - (Gogledd Iwerddon)		

City & Guilds Dyfarniad Lefel 1 mewn Sgiliau Cyflogadwyedd (Gogledd Iwerddon) – Paratoi ar gyfer Cyflogaeth	5546-22	601/3658/3
City & Guilds Dyfarniad Lefel 1 mewn Sgiliau Cyflogadwyedd (Gogledd Iwerddon) – Llwyddo yn y Gwaith	5546-22	601/3658/3
City & Guilds Dyfarniad Lefel 1 mewn Sgiliau Cyflogadwyedd (Gogledd Iwerddon) – Cynllunio ar gyfer Bywyd a Gwaith	5546-22	601/3658/3
City & Guilds Lefel 1 Dyfarniad mewn Sgiliau Cyflogadwyedd - (Gogledd Iwerddon) - Lleoliad Gwaith	5546-22	601/3658/3
City & Guilds Lefel 1 Dyfarniad mewn Sgiliau Cyflogadwyedd - (Gogledd Iwerddon) - Gwirfoddoli	5546-22	601/3658/3
City & Guilds Dyfarniad Lefel 1 mewn Sgiliau Cyflogadwyedd (Gogledd Iwerddon) – Gweithio drosoch chi'ch Hun	5546-32	601/3536/0
City & Guilds Lefel 1 Dyfarniad mewn Sgiliau Cyflogadwyedd - (Gogledd Iwerddon) - Datblygiad Personol	5546-32	601/3536/0
City & Guilds Dyfarniad Lefel 1 mewn Sgiliau Personol a Chymdeithasol	5546-32	601/3536/0
City & Guilds Dyfarniad Lefel 1 mewn Sgiliau Personol a Chymdeithasol - Paratoi ar gyfer Cyflogaeth	5546-32	601/3536/0
City & Guilds Dyfarniad Lefel 1 mewn Sgiliau Personol a Chymdeithasol - Llwyddo yn y Gwaith	5546-32	601/3536/0
City & Guilds Dyfarniad Lefel 1 mewn Sgiliau Personol a Chymdeithasol - Dull o Fyw	5546-32	601/3536/0
City & Guilds Dyfarniad Lefel 1 mewn Sgiliau Personol a Chymdeithasol - Cydraddoldeb ac Amrywiaeth	5546-32	601/3536/0
City & Guilds Dyfarniad Lefel 1 mewn Sgiliau Personol a Chymdeithasol - Gwirfoddoli	5546-03	601/3627/3
City & Guilds Dyfarniad Lefel 1 mewn Sgiliau Personol a Chymdeithasol - Gweithio drosoch chi'ch Hun	5546-03	601/3630/3
City & Guilds Dyfarniad Lefel 1 mewn Sgiliau Personol a Chymdeithasol - Llwyddo yn y Gwaith	5546-03	601/3633/9
City & Guilds Dyfarniad Lefel 1 mewn Sgiliau Personol a Chymdeithasol - Datblygiad Personol	5546-23	601/3654/3
Dyfarniadau Estynedig	5546-23	601/3659/5
City & Guilds Dyfarniad Estynedig Lefel Mynediad mewn Sgiliau Cyflogadwyedd (Mynediad 3)	5546-23	601/3664/9
City & Guilds Dyfarniad Estynedig Lefel 1 mewn Sgiliau Cyflogadwyedd		
City & Guilds Dyfarniad Estynedig Lefel 2 mewn Sgiliau Cyflogadwyedd		
City & Guilds Dyfarniad Estynedig Lefel Mynediad mewn Sgiliau Cyflogadwyedd (Gogledd Iwerddon) (Mynediad 3)		
City & Guilds Dyfarniad Estynedig Lefel 1 mewn Sgiliau Cyflogadwyedd (Gogledd Iwerddon)City & Guilds Dyfarniad		

<u>Sgiliau Cyflogadwyedd (Gogledd Iwerddon)</u>		
City & Guilds Dyfarniad Estynedig Lefel Mynediad mewn Sgiliau Personol a Chymdeithasol ((Mynediad 3)	5546-33	601/3671/6
City & Guilds Dyfarniad Estynedig Lefel 1 mewn Sgiliau Personol a Chymdeithasol	5546-33	601/3724/1

City & Guilds Dyfarniad Estynedig Lefel 2 mewn Sgiliau Personol a Chymdeithasol	5546-33	601/3637/6
--	---------	------------

Tystysgrifau

City & Guilds Tystysgrif Lefel Mynediad mewn Sgiliau Cyflogadwyedd (Mynediad 3)	5546-04	601/3641/8
---	---------	------------

City & Guilds Tystysgrif Lefel 1 mewn Sgiliau Cyflogadwyedd	5546-04	601/3643/1
--	---------	------------

City & Guilds Tystysgrif Lefel 2 mewn Sgiliau Cyflogadwyedd	5546-04	601/3645/5
--	---------	------------

City & Guilds Tystysgrif Lefel 1 mewn Sgiliau Cyflogadwyedd (Gogledd Iwerddon)	5546-24	601/3660/1
--	---------	------------

City & Guilds Tystysgrif Lefel 2 mewn Sgiliau Cyflogadwyedd (Gogledd Iwerddon)	5546-24	601/3665/0
--	---------	------------

City & Guilds Tystysgrif Lefel Mynediad mewn Sgiliau Personol a Chymdeithasol ((Mynediad 3)	5546/34	601/3533/5
---	---------	------------

City & Guilds Tystysgrif Lefel 1 mewn Sgiliau Personol a Chymdeithasol	5546-34	601/3535/9
---	---------	------------

City & Guilds Tystysgrif Lefel 2 mewn Sgiliau Personol a Chymdeithasol	5546-34	601/3532/3
---	---------	------------

Tystysgrifau estynedig

City & Guilds Tystysgrif Estynedig Lefel Mynediad mewn Sgiliau Cyflogadwyedd (Mynediad 3)	5546-05	601/3642/X
---	---------	------------

City & Guilds Tystysgrif Estynedig Lefel 1 mewn Sgiliau Cyflogadwyedd	5546-05	601/3644/3
--	---------	------------

City & Guilds Tystysgrif Estynedig Lefel 2 mewn Sgiliau Cyflogadwyedd	5546-05	601/3646/7
--	---------	------------

City & Guilds Dyfarniad Estynedig Lefel Mynediad mewn Sgiliau Cyflogadwyedd (Mynediad 3) (Gogledd Iwerddon)	5546/25	601/3656/x
---	---------	------------

City & Guilds Tystysgrif Estynedig Lefel 1 mewn Sgiliau Cyflogadwyedd (Gogledd Iwerddon)	5546-25	601/3661/3
--	---------	------------

City & Guilds Tystysgrif Estynedig Lefel 2 mewn Sgiliau Cyflogadwyedd (Gogledd Iwerddon)	5546-25	601/3666/2
--	---------	------------

City & Guilds Dyfarniad Estynedig Lefel Mynediad mewn Sgiliau Personol a Chymdeithasol ((Mynediad 3)	5546-35	601/3672/8
--	---------	------------

City & Guilds Tystysgrif Estynedig Lefel 1 mewn Sgiliau Personol a Chymdeithasol	5546-35	601/3640/6
--	---------	------------

City & Guilds Tystysgrif Estynedig Lefel 2 mewn Sgiliau Personol a Chymdeithasol	5546-35	601/3636/4
--	---------	------------

Diplomâu

City & Guilds Diploma Lefel Mynediad mewn Sgiliau Cyflogadwyedd (Mynediad 3)	5546-06	601/3561/X
---	---------	------------

City & Guilds Diploma Lefel 1 mewn Sgiliau Cyflogadwyedd	5546-06	601/3559/1
City & Guilds Diploma Lefel 2 mewn Sgiliau Cyflogadwyedd	5546-06	601/3560/8

Dylid darllen y llawlyfr unedau hwn ynghyd â'r Llawlyfr Cymwsterau Dyfarniadau, Tystysgrifau a Diplomâu mewn Cyflogadwyedd (5546) i Ganolfannau, sy'n cynnwys yr wybodaeth bwysig ganlynol:

- cyflwyniad i'r cymwsterau
- gofynion y ganolfan
- strwythur y cymwsterau
- cynllunio a chyflwyno cyrsiau.

Arweiniad i ganolfannau

Mae'r rhan fwyaf o'r unedau hefyd yn cynnwys arweiniad i gefnogi canolfannau. Mae'r arweiniad yn ymddangos yn yr adrannau canlynol:

- Diffiniad o ganlyniadau - caiff y canlyniadau dysgu eu diffinio lle bydd hyn yn ychwanegu gwerth.
- Esboniad o feini prawf ac enghreifftiau o dystiolaeth – caiff y meini prawf asesu eu hesbonio, a, lle maen nhw'n ychwanegu gwerth at yr arweiniad, caiff enghreifftiau o dystiolaeth eu darparu.
- Sut mae cyflwyno'r uned hon?– Mae'r adran hon yn cynnig arweiniad ar sut gellir cyflwyno'r uned, gan gynnwys argymhellion ar adnoddau fel gwefannau.

Cyfuniadau gwaharddedig

Mae unedau sy'n gorgyffwrdd yn sylweddol o rah cynnwys yn gyfuniadau gwaharddedig. Gall dysgwyr gymryd unedau sy'n waharddedig a byddant yn ymddangos ar Gredydau Tystysgrif Uned y dysgwr (CUC), ond ni fydd y ddwy uned/yr holl unedau gwaharddedig yn cyfrif tuag at y credydau angenrheidiol ar gyfer cymhwyster.

Er enghraifft, mae ar ddysgwr sy'n cymryd Tystysgrif Mynediad 3 angen 15 credyd o ddewis o unedau dewisol. Mae Uned 306 Mynediad 3, Ymgeisio am swydd, wedi'i gwahardd gydag Uned 462 Lefel 1, Ymgeisio am swydd. Os yw'r dysgwyr yn cymryd y ddwy uned hyn byddant yn casglu 2 greddyd yn unig ohonynt tuag at eu cymhwyster.

Os yw canolfan am hawlio dwy (neu ragor) o unedau gwaharddedig i ddysgwr, cynghorir iddynt hawlio'r uned sy'n fwyaf angenrheidiol i'r rheolau cyfuno ar gyfer y cymhwyster ac yna aros tan iddynt dderbyn tystysgrif cyn hawlio'r uned(au) gwaharddedig eraill.

Os yw canolfan yn hawlio dwy (neu ragor) o unedau gwaharddedig yr un pryd, ni chânt eu cydnabod ac felly nid ystyrir y bydd y dysgwr wedi ennill y cymhwyster.

2 Unedau

Strwythur Unedau

Mae gan bob un o'r unedau'r canlynol:

- Rhif cyfeirio City & Guilds
- Rhif achredu uned (RHAU)
- teitl
- lefel
- gwerth credydau
- oriau dysgu dan arweiniad
- nod yr uned
- gwybodaeth ar asesu
- canlyniadau dysgu sy'n cynnwys nifer o feini prawf asesu
- nodiadau canllaw.

RHAU:	F/501/6878
Lefel:	1
Gwerth credydau:	3
ODDA:	20
Nod:	Nod yr uned hon yw helpu'r dysgwr i gynllunio ar gyfer dilyniant trwy ddeall eu rhaglen a'r adnoddau a'r gefnogaeth sydd ar gael a thrwy allu adnabod cryfderau personol ac adeiladu arnynt.
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd	Mae'r uned hon wedi'i gwahardd gyda'r unedau canlynol o fewn 5546: <ul style="list-style-type: none"> • 201 Mynediad 2 Cynllunio ar gyfer dilyniant • 301 Mynediad 3 Cynllunio ar gyfer dilyniant • 501 Lefel 2 Cynllunio gyrfa a gwneud ceisiadau

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 1. deall eu rhaglen astudio neu hyfforddi eu hunain
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 1.1 diffinio beth mae e/hi am ei gyflawni erbyn diwedd y rhaglen astudio neu hyfforddi 1.2 disgrifio beth mae angen iddo ef/iddi hi ei wneud er mwyn dilyn y rhaglen 1.3 adnabod rheolau a rheoliadau'r ganolfan sy'n effeithio arno/arni fel dysgwr.

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 2. gwybod am y cyfleusterau a'r gwasanaethau a ddaperir yn y man astudio neu hyfforddi
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 2.1 disgrifio'r cyfleusterau a ddarperir yn y man astudio neu hyfforddi 2.2 amlinellu'r gefnogaeth sydd ar gael i ddysgwyr.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

3. adnabod cryfderau personol (sgiliau, rhinweddau ac agweddau) angenrheidiol ar gyfer dysgu a gweithio

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 3.1 adnabod rhinweddau ac agweddau cadarnhaol angenrheidiol ar gyfer astudio a gweithio
- 3.2 amlinellu ei g/chryfderau personol ei hun
- 3.3 rhoi enghraifft o rywbeth sy'n perthyn i ddysgu a gweithio y mae e/hi wedi teimlo'n dda amdano a rhywbeth y mae e/hi'n teimlo'n hyderus wrth ei wneud.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

4. gweithredu cynllun ar gyfer hunan wella

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 4.1 adnabod meysydd gwella
- 4.2 nodi targedau realistig
- 4.3 paratoi cynllun gweithredu neu gontract i gwrdd â safonau
- 4.4 nodi trefniadau ar gyfer adolygu cynnydd.

Arweiniad a Thystiolaeth

Ar gyfer maen prawf 1.1 mae angen i'r dysgwr **ddiffinio** beth mae angen iddo e/iddi hi ei gyflawni o ran cymwysterau, profiad a/neu rôl swydd. Gall tystiolaeth gynnwys datganiad dysgwr.

Ar gyfer 1.2 mae angen i'r dysgwr **ddisgrifio** beth mae angen iddo e/iddi hi ei wneud i ddilyn y rhaglen e.e. mynychu sesiynau yn ôl amserlen, cwblhau tasgau gosod.

Gall tystiolaeth gynnwys: datganiad dysgwr neu ddogfennau wedi'u hanodi e.e. cynllun dysgu unigol (CDP/ILP), cytundeb hyfforddi, amserlen, cynllun gweithredu.

Ar gyfer 1.3 mae angen i'r dysgwr **nodi'r** rheolau a'r rheoliadau sy'n effeithio arno e / arni hi fel dysgwr. Gall tystiolaeth gynnwys llawlyfr myfyriwr wedi'i anodi a phecyn cynefino ond ni fydd llawlyfr neu becyn cyflwyno heb ei anodi neu heb dystiolaeth bellach yn ddigonol.

Ar gyfer maen prawf 2.1 mae angen i'r dysgwr **ddisgrifio**'r adnoddau sydd wedi'u darparu (e.e. llyfrgell, TG, ffreutur, meithrinfa).

Ar gyfer 2.2, mae angen i'r dysgwr **amlinellu**'r gefnogaeth sydd ar gael (e.e. gallai cefnogaeth fewnol fod yn arweiniad tiwtor a gwasanaethau cefnogi myfyrwyr a gallai cefnogaeth allanol fod yn wasanaethau Connexions a Gwybodaeth, Cyngor ac Arweiniad (GCA/IAG)).

Gall tystiolaeth ar gyfer 2.1 a 2.2 gynnwys datganiad dysgwr wedi'i gefnogi gan ddogfennaeth wedi'i hanodi neu ei hamlygu.

Ar gyfer maen prawf 3.1 mae angen i'r dysgwr **nodi** ystod o rinweddau ac agweddau (e.e. bod yn onest, yn brydlon, yn gydwybodol, rhoi sylw i fanylion, bod yn gwrtais, gweithio'n galed, bod wedi'i gymell). Mae'r maen prawf hwn yn ymwneud â rhinweddau ac agweddau'n gyffredinol ac nid yw'n benodol i'r dysgwr unigol. Nid oes angen i'r dysgwr wahaniaethu rhwng rhinweddau ac agweddau.

Ar gyfer 3.2 mae angen i'r dysgwr **amlinellu** ei ch/gryfderau ei hun (sgiliau, nodweddion ac agweddau). Nid oes angen i'r dysgwr wahaniaethu rhwng sgiliau, rhinweddau ac agweddau.

3.3 mae angen i'r dysgwr **roi enghraifft** o rywbeth sy'n perthyn i ddygu neu weithio y mae e/hi wedi teimlo'n dda amdano (e.e. cwblhau tasg neu weithgaredd yn llwyddiannus) a rhywbeth y mae e/hi'n teimlo'n hyderus yn ei wneud (e.e. ateb y ffôn, cwrdd â phobl newydd, defnyddio til).

Gall tystiolaeth ar gyfer 3.1 i 3.3 gynnwys datganiad dysgwr/rhestr neu recordiadau sain/fideo o drafodaeth grŵp neu unigol.

Ar gyfer maen prawf 4.1 mae angen i'r dysgwr ystyried beth mae e/hi'n gallu gwneud ar hyn o bryd er mwyn **adnabod** meysydd lle mae angen iddo/iddi wella. Dylai dysgwr ddewis meysydd ar gyfer eu datblygiad eu hunain (e.e. sgiliau cyfathrebu, prydlondeb, ymddygiad priodol ar gyfer y gweithle / man astudio).

Ar gyfer 4.2 mae angen i'r dysgwr **nodi** targedau realistig e.e. dangos sgiliau gwrando sgiliau effeithiol, cyrraedd yn brydlon am bum diwrnod. Dylai'r targedau fod yn benodol, yn fesuradwy, yn gyraeddadwyr, yn realistig ac wedi'u clymu wrth amser.

Ar gyfer 4.3 mae angen i'r dysgwr **baratoi** cynllun gweithredu neu gytundeb i gwrdd â'r targedau a nodwyd yn 4.2. Dylai'r dysgwr restru gweithgareddau addas. Er enghraifft, gallai datblygu gweithgareddau gwrando gynnwys gwrando am ystyr, ymarfer peidio â thorri ar draws/ymatebion priodol mewn chwarae rôl, arsylwi ymddygiad priodol ar fideo, ymarfer y sgil gyda ffrindiau a'r teulu. Gallai gweithgareddau i wella prydlondeb ddefnyddio cloc larwm, gwirio amserlenni bws/trên a chynllunio o flaen llaw. Dylai person priodol gytuno ar y cynllun. Gallai hyn fod yn aseswr, yn diwtor, yn oruchwyliwr neu'n berson priodol arall.

Ar gyfer 4.4 mae angen i'r dysgwr **nodi** trefniadau ar gyfer adolygu'r cynllun. Mae hyn yn debygol o gynnwys person, lle, dyddiad ac amser.

Mae tystiolaeth ar gyfer 4.1 i 4.4 yn debygol o fod yn gynllun gweithredu ysgrifenedig, manwl.

Uned 402: Rheoli cyllid personol

RHAU:	T/506/2708
Lefel:	1
Gwerth credydau:	3
ODDA:	20
Nod:	Nod yr uned hon yw rhoi i'r dysgwr ddealltwriaeth o sut i reoli cyllid personol
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd	Mae'r uned hon wedi'i gwahardd gyda'r unedau canlynol o fewn 5546: <ul style="list-style-type: none"> • 202 Mynediad 2 Cyllid personol • 302 Mynediad 3 Cyllid personol • 518 Lefel 2 Rheoli cyllid personol

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 1. Deall ffynonellau incwm a chostau
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 1.1 adnabod ffynonellau incwm 1.2 rhoi enghreifftiau o sut gall arian gael ei dderbyn 1.3 adnabod amrywiaeth o gostau 1.4 rhoi enghreifftiau o sut gall taliadau gael eu gwneud.

Cwmpas
1.1 ffynonellau incwm yn cynnwys taliadau budd-dal, cyflogau, grantiau, arian gan rieni/gofalwyr. 1.2 arian yn cynnwys arian parod, sieciau, trosglwyddiadau BAC. 1.3 costau yn cynnwys rhent, ffôn, dillad, tanwydd /teithio, adloniant, bwyd. 1.4 taliadau yn cynnwys pwrcasiadau a chostau cyson.

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 2. gwybod sut i leihau gwariant
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 2.1 adnabod y problemau sy'n gallu digwydd os bydd gwariant yn fwy nag incwm

2.2 disgrifio ffyrdd o leihau **gwariant**.

Cwmpas

2.1 **incwm** yw'r holl symiau ariannol sy'n cael eu derbyn.

2.2 **gwariant** yw'r holl symiau ariannol sy'n cael eu gwario.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

3. deall sut i gynllunio ar gyfer cyllideb bersonol

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

3.1 rhestru ei ffynonellau **incwm** ei hun

3.2 rhestru ei ffynonellau **costau** ei hun

3.3 cynhyrchu cynllun **cyllideb** personol

3.4 adolygu cynllun **cyllideb** personol.

Cwmpas

3.1 **incwm** yw'r holl symiau ariannol sy'n cael eu derbyn.

3.2 **costau** yn cynnwys rhent, ffôn, dillad, tanwydd /teithio, adloniant, bwyd.

3.3 a 3.4 **cyllideb** yw'r cofnod o'r holl incwm a gwariant.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

4. gallu adnabod y cynhyrchion sy'n cael eu darparu gan sefydliadau ariannol

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

4.1 nodi **sefydliadau ariannol**

4.2 adnabod cynhyrchion sy'n cael eu cynnig gan **sefydliadau ariannol**.

Cwmpas

4.1 a 4.2 **sefydliadau ariannol** yw'r sefydliadau sy'n cynnig arian ar fenthyg neu ffyrdd o gynilo arian.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

5. deall manteision ac anfanteision benthycia arian

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

5.1 disgrifio manteision **benthycia**

5.2 disgrifio anfanteision **benthycia**.

Cwmpas

5.1 a 5.2 mae **benthycia**'n cynnwys benthycia anffurfiol oddi wrth ffrindiau a pherthnasau a threfniadau mwy ffurfiol fel cardiau credyd, gorddfrafft, benthyciadau a benthyciadau diwrnod cyflog.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:
----

6. deall sut i gael cymorth wrth reoli ei arian ei hun
--

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

6.1 adnabod sefydliadau sy'n gallu helpu gyda phroblemau ariannol.

Cwmpas

6.1 sefydliadau yn cynnwys cymorth lleol a chenedlaethol.
--

Uned 402: Rheoli cyllid personol

Gwybodaeth ategol

Arweiniad a Thystiolaeth

Ar gyfer maen prawf 1.1 rhaid i'r dysgwr **adnabod** ffynonellau incwm e.e. cyflogau, buddsoddiadau, budd-daliadau'r wladwriaeth, arian gan rieni /gofalwyr, grantiau a benthyciadau. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn boster wedi'i anodi neu'n ddiagram corrbyn.

Ar gyfer maen prawf 1.2 rhaid i'r dysgwr **roi enghreifftiau** o sut gall arian gael ei dderbyn e.e. arian, siec, drafft bancwyr, trosglwyddiad bancio rhyngwryd, Gwasanaeth Clirio Awtomeiddiedig Bancwyr (BACS), tocynnau talu, cerdyn rhodd arian. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn fap meddwl, yn ddelweddau gyda thestun.

Ar gyfer maen prawf 1.3 rhaid i'r dysgwr **adnabod** amrywiaeth o gostau e.e. biliau gwasanaethau, rhent, morgais, bwyd, teithio, tanwydd, adloniant, tanysgrifiadau, ffôn, dillad. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn boster wedi'i anodi neu'n ddiagram corrbyn.

Ar gyfer maen prawf 1.4 rhaid i'r dysgwr **roi enghreifftiau** o sut mae gwneud taliadau e.e. archebion sefydlog, debyd uniongyrchol, BACS, pay-pal, siec, cerdyn credyd/debyd, arian parod, swyddfa'r post, yn y banc. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn fap meddwl, yn ddelweddau gyda thestun.

Ar gyfer maen prawf 2.1 rhaid i'r dysgwr **nodi** problemau sy'n gallu digwydd os yw'r gwariant yn uwch nag incwm, e.e. mynd i ddyled, colli cartref, problemau cyfreithiol, straen, salwch. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn boster wedi'i anodi neu'n ddiagram corrbyn.

Ar gyfer maen prawf 2.2 rhaid i'r dysgwr **ddisgrifio** ffyrdd o leihau gwariant. e.e. cyllidebu, blaenoriaethu gwariant, deall y gwahaniaeth rhwng eitemau hanfodol ac anhanfodol, cynilo am bwrcasiadau mawr, chwilio am gyllido 0%. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 3.1 rhaid i'r dysgwr **restru** ei ffynonellau incwm ei hun. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn boster wedi'i anodi neu'n ddiagram corrbyn.

Ar gyfer maen prawf 3.2 rhaid i'r dysgwr **restru** ei ffynonellau costau ei hun. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn boster wedi'i anodi neu'n ddiagram corrbyn.

Ar gyfer maen prawf 3.3 rhaid i'r dysgwr **gynhyrchu** cynllun cyllideb personol e.e. dros gyfnod o amser gyda dyddiadau, disgrifiad o incwm a gwariant, cynilion, is-gyfansymiau a chyfansymiau. Rhaid i'r dystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr /cynllun ysgrifenedig (gall gael ei ysgrifennu gan rywun arall).

Ar gyfer maen prawf 3.4 rhaid i'r dysgwr **adolygu** cynllun cyllideb personol e.e. edrych ar y cynllun yn rheolaidd i weld ydy e'n gweithio ac yn cael ei ddilyn a dylai gynnwys gwneud newidiadau lle mae angen. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn gynllun wedi'i anodi.

Ar gyfer maen prawf 4.1 rhaid i'r dysgwr **nodi** sefydliadau ariannol e.e. banciau, cymdeithasau adeiladu, swyddfa'r post, cwmnïau buddsoddi. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn boster wedi'i anodi neu'n ddiagram corrbyn.

Ar gyfer maen prawf 4.2 rhaid i'r dysgwr **nodi** cynhyrchion sy'n cael eu cynnig gan sefydliadau ariannol e.e. benthyciadau - morgeisi, gwelliannau'r cartref, ceir, mopedau, yswiriant - ar gyfer teithio, bywyd, ffonau symudol, anifeiliaid anwes, peiriant arian parod, cyfrifon cynilo, bancio rhyngwrwyd, cyfraddau llog cystadleuol. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn boster wedi'i anodi neu'n ddiagram corrbyn.

Ar gyfer maen prawf 5.1 rhaid i'r dysgwr **ddisgrifio** manteision benthycia e.e. dechrau busnes, i helpu i brynu eitemau drud/mawr, i adeiladu hanes credyd, i gyllido pwrcasiadau–dull o fyw tymor hir - cartref, cerbyd. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 5.2 rhaid i'r dysgwr **ddisgrifio** anfanteision benthycia e.e. cyfraddau llog uchel, mynd i ddyled, methdaliad, beilliau, effaith ar iechyd, torri perthynas teulu, tynnu sylw oddi wrth waith. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 6.1 rhaid i'r dysgwr **nodi** sefydliadau sy'n gallu helpu gyda phroblemau ariannol e.e. banciau, cymdeithasau adeiladu, undebau credyd, Canolfannau Cynghori (CAB), sefydliadau gwirfoddol, Y Gwasanaeth Cyngor Ariannol, Elusen Dyled StepChange, Llinell ddyled Genedlaethol, y Sefydliad Cyngor ar Ddyled, Cristnogion yn erbyn Tlodi, Cyngor Cyfreithiol Sifil, Shelter, Llinell Ddyled Busnesau, Debt Action NI, Gwasanaeth Hawliau Tai. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn boster wedi'i anodi neu'n ddiagram corrbyn.

RHAU:	K/501/6891
Lefel:	1
Gwerth credydau:	3
ODDA:	15
Nod:	Nod yr uned yw helpu'r dysgwr i ddatblygu ei sgiliau yn y gweithle, a'i ddealltwriaeth ohono, trwy baratoi, mynychu ac adolygu profiad gwaith.
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Dim

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 1. Gallu paratoi ar gyfer ei b/phrofiad gwaith.
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 1.1 awgrymu dewisiadau ar gyfer profiad gwaith addas neu gytuno ar hyn 1.2 gwneud cais neu baratoi ar gyfer profiad gwaith 1.3 nodi sut mae'r profiad gwaith hwn yn perthyn i'w nodau cyflogaeth a/neu ddysgu.

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 2. gallu cynllunio taith i'r gwaith
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 2.1 canfod amserau bws neu drên perthnasol (neu amserau math arall o gludiant cyhoeddus) 2.2 penderfynu pa fws neu drên (neu gludiant cyhoeddus arall) i'w ddal 2.3 gweithio allan yr amser y mae angen iddo/iddi adael y cartref er mwyn cyrraedd ar adeg addas.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

3. gallu dilyn gofynion yn ystod y profiad gwaith

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

3.1 mynychu profiad gwaith addas am leiafswm o bymtheg awr

3.2 gwisgo'n briodol

3.3 dilyn arfer gweithio diogel

3.4 dilyn cyfarwyddiadau i gwblhau tasgau

3.5 siarad â phobl eraill mewn dull priodol.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

4. gallu cwblhau adolygiad profiad gwaith

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

4.1 adnabod beth aeth yn dda

4.2 disgrifio beth mae e/hi wedi'i ddysgu amdano/i i hun

4.3 esbonio sut mae e/hi'n mynd i adeiladu ar y profiad hwn.

Arweiniad a Thystiolaeth

Mae'r uned hon yn ffocysu ar fod y dysgwr yn gwneud cais/paratoi ar gyfer cymryd rhan weithredol mewn profiad gwaith.

Ar gyfer maen prawf 1.1 mae angen i'r ymgeisydd **awgrymu** dewisiadau ar gyfer profiad gwaith addas neu gytuno ar hyn. Gall profiad gwaith gynnwys lleoliad neu swydd ran amser gyfredol. Gallai'r ganolfan ddod o hyd i'r lleoliad a'i gytuno gan yr ymgeisydd neu gallai'r ymgeisydd awgrymu'r lleoliad. Disgwylir i'r ymgeisydd fynychu profiad gwaith addas am leiafswm o 15 awr. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad ymgeisydd neu'n gofnod adolygu.

1.2 mae angen i'r ymgeisydd **wneud cais** neu **baratoi ar gyfer** profiad gwaith. Gall y cais gael ei wneud ar y ffôn, trwy ffurflen gais, neu gyfweiliad gan ddibynnu ar ofynion y lleoliad gwaith. Os caiff yr ymgeisydd y lleoliad heb unrhyw broses gais (real neu wedi'i hefelychu) dylent nodi sut maen nhw'n paratoi am y profiad gwaith e.e. ymchwil i'r lleoliad, math o gwmni. Os ydynt eisoes mewn cyflogaeth gallan nhw ddefnyddio tystiolaeth sy'n bod, gwneud cais am swydd ddychmygol neu nodi sut maen nhw wedi paratoi am y profiad gwaith hwn. Gall tystiolaeth fod yn ffurflen gais, llythyr, arsylwad aseswr, datganiad tyst neu recordiad sain.

1.3 mae angen i'r ymgeisydd **nodi** sut mae'r profiad gwaith hwn yn perthyn i'w nodau cyflogaeth a/neu ddysgu. Gallai hyn fod yn uniongyrchol berthnasol e.e. maes cyflogaeth arfaethedig neu'n berthnasol yn anuniongyrchol e.e. profiad o weithle. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad ymgeisydd.

Ar gyfer maen prawf 2.1 mae angen i'r ymgeisydd **ganfod** amserau bws neu drên perthnasol (neu amserau math arall o gludiant cyhoeddus). Gallai hyn fod trwy ddarllen amserlen bysus neu drenau neu trwy gael gwybodaeth trwy'r rhyngwrwyd neu'r ffôn. Os nad oes angen taith ar gludiant cyhoeddus ar y profiad gwaith, gall hyn fod yn weithgaredd efelychiannol ar gyfer lleoliad arall.

Ar gyfer 2.2 mae angen i'r ymgeisydd **benderfynu** pa fws neu drên (neu gludiant cyhoeddus arall) i'w ddal. Gall hyn fod yn weithgaredd efelychiannol.

Gall tystiolaeth ar gyfer 2.1 a 2.2 fod yn amserlen wedi'i hamlygu, allbrint neu ddatganiad ymgeisydd.

Ar gyfer 2.3 mae angen i'r ymgeisydd **weithio allan** yr amser y mae angen iddo/iddi adael y cartref er mwyn cyrraedd ar adeg addas. Os nad yw'r profiad gwaith yn ei gwneud yn ofynnol bod y dysgwr yn cynllunio taith, gall hyn fod yn weithgaredd efelychiannol ar gyfer lleoliad arall. Gall tystiolaeth ar gyfer 2.3 fod yn ddatganiad ymgeisydd.

Ar gyfer maen prawf 3.1 mae angen i'r ymgeisydd **fynychu** profiad gwaith addas am leiafswm o bymtheg awr. Gall tystiolaeth fod yn ddalen amser neu'n ddatganiad tyst.

Ar gyfer 3.2 mae angen i'r ymgeisydd **wisgo'n briodol** ar gyfer y gweithle. Gall hyn gynnwys gwisgo dillad amddiffynnol. Gall tystiolaeth fod yn ffotograff, yn ddatganiad tyst neu'n arsylwad aseswr.

Ar gyfer 3.3 mae angen i'r ymgeisydd **ddilyn** arfer gweithio diogel. Dylai'r tiwtor/ darparwr profiad gwaith sicrhau bod gofynion iechyd a diogelwch yn cael eu cwrdd. Dylai tystiolaeth fod yn ddatganiad tyst neu'n arsylwad aseswr.

Ar gyfer 3.4 mae angen i'r ymgeisydd **ddilyn** cyfarwyddiadau i gwblhau tasgau yn y gweithle. Gall cyfarwyddiadau fod yn ysgrifenedig neu ar lafar. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad tyst neu'n arsylwad aseswr.

Ar gyfer 3.5 mae angen i'r ymgeisydd **siarad** â phobl eraill yn y gweithle mewn dull priodol. Gall 'siarad' cynnwys iaith arwyddion lle mae hyn yn briodol. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad tyst neu'n arsylwad aseswr.

Ar gyfer maen prawf 4.1 mae angen i'r ymgeisydd **nodi** beth aeth yn dda. Gall hyn gynnwys tasgau wedi'u cwblhau a sgiliau, rhinweddau neu agweddau wedi'u hadnabod a/neu wedi'u gwella e.e. cyrraedd y gwaith yn brydlon.

Ar gyfer 4.2 mae angen i'r ymgeisydd **ddisgrifio** beth mae e/hi wedi'i ddysgu amdano/i i hun e.e. gallu cyfathrebu â phobl sy'n anghyfarwydd, sy'n hoffi/ddim yn hoffi gweithio mewn lleoliad arbennig.

Ar gyfer 4.3 mae angen i'r ymgeisydd **esbonio** sut mae e/hi'n mynd i adeiladu ar y profiad hwn e.e. gwella sgiliau penodol, gwneud cais am swyddi tebyg.

Gall tystiolaeth ar gyfer 4.1 i 4.3 fod yn ddatganiad ymgeisydd neu'n gofnod adolygu.

RHAU:	R/506/2702
Lefel:	1
Gwerth credydau:	2
ODDA:	13
Nod:	Nod yr uned hon yw hon yw rhoi i'r dysgwr ddealltwriaeth o bwysigrwydd cyfathrebu effeithiol a rôl adborth.
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Mae'r uned hon wedi'i gwahardd gyda'r unedau canlynol o fewn 5546: <ul style="list-style-type: none"> • 304 Mynediad 3 Cyfathrebu effeithiol • 315 Mynediad 3 Cyfathrebu ysgrifenedig ar gyfer y gweithle • 322 Mynediad 3 Siarad effeithiol ar gyfer y gweithle • 504 Lefel 2 Cyfathrebu gyda phobl eraill yn y gweithle

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 1. deall pam mae cyfathrebu effeithiol yn bwysig
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 1.1 nodi pwysigrwydd cyfathrebu llafar effeithiol 1.2 rhoi enghreifftiau o gyfathrebu llafar priodol ac amhriodol 1.3 nodi pwysigrwydd cyfathrebu di-eiriau effeithiol 1.4 rhoi enghreifftiau o gyfathrebu di-eiriau priodol ac amhriodol .

Cwmpas
1.2 a 1.4 priodol – addas a derbyniol. 1.2 a 1.4 amhriodol - an <u>a</u> ddas ac annerbyniol.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

2. deall pwysigrwydd ymddygiad cadarnhaol a phriodol

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

2.1 rhoi enghreifftiau o ymddygiad cadarnhaol a phriodol

2.2 rhoi enghreifftiau o sefyllfaoedd lle mae ymddygiad cadarnhaol a phriodol yn bwysig.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

3. deall pwysigrwydd adborth

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

3.1 rhoi enghraifft o ddefnyddio adborth cadarnhaol

3.2 rhoi enghraifft o ddefnyddio adborth negyddol

3.3 nodi pwysigrwydd adborth **adeiladol**.

Cwmpas

3.3. **adeiladol** - adborth sy'n gadarnhaol ac yn ddefnyddiol.

Arweiniad a Thystiolaeth

Ar gyfer maen prawf 1.1 rhaid i'r dysgwr **nodi** pwysigrwydd cyfathrebu llafar effeithiol e.e. osgoi camddealltwriaeth, rhoi cyfarwyddiadau cywir, osgoi tramgwyddo, rhoi adroddiad cywir am rywbeth. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig neu'n gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 1.2 rhaid i'r dysgwr **roi enghreifftiau** o gyfathrebu llafar priodol ac amhriodol e.e. bydd yn dibynnu ar y sefyllfa ond gall cynnwys, -priodol - cyfarwyddiadau clir, cwrtais a gyda pharch, defnydd o iaith gan gynnwys lefel, traw a thôn, didramgwydd; amhriodol - anfoesgar, rhegi, defnyddio bratiaith, gweiddi, sylwadau rhywiaethol neu oedraniaethol, iaith ymosodol. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn fap meddwl neu'n ddiagram corryn.

Ar gyfer maen prawf 1.3 rhaid i'r dysgwr **nodi** pwysigrwydd cyfathrebu di-eiriau effeithiol e.e. yn cadarnhau beth sy'n cael ei ddweud mewn geiriau e.e. nodio pen wrth ddweud 'ie', gall gyfleu ystyr gwrthwynebol i'r hyn sy'n cael ei ddweud e.e. ysgwyd ysgwyddau neu argraff drist, cyfleu ystyr am gyflwr emosiynol, diffinio'r berthynas rhwng pobl, newid llif cyfathrebu e.e. arwyddo i ddweud wedi gorffen neu ddymuniad i ddweud rhywbeth. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig neu'n gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 1.4 rhaid i'r dysgwr **roi enghreifftiau** o gyfathrebu di-eiriau priodol ac amhriodol e.e. bydd yn dibynnu ar y sefyllfa ond gallai gynnwys, -priodol - gwenu, amneidio, llaw i fyny i ofyn cwestiwn, cyfarwyddiadau, chwifio, amhriodol - ystumiau llaw anweddus, golwg anwybodus, dim cyswllt llygad, ochneidio, sylw wedi'i dynnu, tarfu. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn fap meddwl, yn ddelweddau gyda thestun.

Ar gyfer maen prawf 2.1 rhaid i'r dysgwr **roi enghreifftiau** o ymddygiad cadarnhaol a phriodol e.e. cwrtais, bod yn astud, cynorthwyol, dangos diddordeb, cyfeillgar, dangos parch e.e. ym mhob sefyllfa, yr holl amser, e.e. gwaith, astudio, catref, hamdden, cymdeithasol, personol. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn fap meddwl.

Ar gyfer maen prawf 2.2 rhaid i'r dysgwr **roi enghreifftiau** pryd mae ymddygiad cadarnhaol a phriodol yn bwysig e.e. dylai fod ym mhob sefyllfa, yr holl amser neu gwaith, astudio, cartref, hamdden, cymdeithasol, personol. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn fap meddwl.

Ar gyfer maen prawf 3.1 rhaid i'r dysgwr **roi enghraifft** o ddefnyddio adborth cadarnhaol e.e. gwaith - 'da iawn am gwblhau'r gwaith mewn amser record ac i safon uchel', astudio - 'mae eich gwaith cwrs wedi'i drefnu'n dda gyda gwaith ymchwil ardderchog', - 'diolch am roi'r gulch ymlaen, bu'n help mawr'. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig neu'n gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 3.2 rhaid i'r dysgwr roi **enghraifft** o ddefnyddio adborth negyddol e.e. gwaith – mae eich gwaith yn isel ei safon ac mae'n cymryd rhy hir', astudio – 'mae eich ysgrifennu'n flêr ac nid oes llawer o feddwl wedi mynd i'r gwaith yma', cartref – mae eich ystafell yn llanast ac nid ydych yn gwneud dim i helpu'. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig neu'n ofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 3.3 rhaid i'r dysgwr **nodi** pwysigrwydd adborth adeiladol e.e. gallu gwneud cynnydd/datblygu/dysgu, i gymell neu i aros gyda chymhelliad, i godi hunan-barch. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig neu'n gofnod aseswr.

RHAU:	A/501/6880
Lefel:	1
Gwerth credydau:	3
ODDA:	24
Nod:	Nod yr uned hon yw helpu'r dysgwr i allu adnabod a gwneud cais am swydd, rhaglen hyfforddi neu gwrs addas.
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Mae'r uned hon wedi'i gwahardd gyda'r unedau canlynol o fewn 5546: <ul style="list-style-type: none"> • 206 Mynediad 2 Ymgeisio am swydd • 306 Mynediad 3 Ymgeisio am swydd • 462 Lefel 1 Ymgeisio am swydd • 501 Lefel 2 Cynllunio gyrfa a gwneud ceisiadau • 506 Lefel 2 Ymgeisio am swydd

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 1. gallu dewis llwybr gyrfa addas
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 1.1 rhestru ffynonellau o gyngor ar arweiniad gyrfa 1.2 ymchwilio i ddewisiadau gyrfa 1.3 cytuno ar lwybr gyrfa addas.

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 2. gallu adnabod swydd, rhaglen hyfforddi neu gwrs addas.
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 2.1 rhestru ffynonellau gwybodaeth am swyddi gwag, rhaglenni hyfforddi neu gyrsiau 2.2 dod o hyd i swydd wag, rhaglen hyfforddi neu gwrs addas.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

3. deall sut i baratoi Curriculum Vitae

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 3.1 adnabod ei sgiliau, rhinweddau, profiad a'i gymwysterau ei hun
- 3.2 llunio Curriculum Vitae.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

4. deall sut caiff ymgeiswyr eu dewis ar gyfer cyfweiliad

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 4.1 disgrifio sut caiff ymgeiswyr eu dewis ar gyfer cyfweiliad am swydd, rhaglen hyfforddi neu gwrs.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

5. gallu gwneud cais am swydd, lleoliad hyfforddi neu gwrs

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 5.1 cael ffurflen gais. a/neu fanylion swydd
- 5.2 cwblhau'r cais.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

6. deall y broses gyfweld

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 6.1 rhestru pa anghenion y mae angen eu hystyried wrth baratoi am y cyfweiliad
- 6.2 arsylwi neu gymryd rhan mewn cyfweiliad real neu efelychiannol
- 6.3 rhoi enghreifftiau o arfer cyfweiliad effeithiol ac aneffeithiol

Arweiniad a Thystiolaeth

Mae'r uned hon yn ffocysu ar fod y dysgwyr yn cynllunio gyrfa ac yn paratoi am gyfweiliad.

Dylai dysgwyr gael eu hannog i ystyried beth maen nhw am ei gael gan swydd neu gyfle hyfforddi. Pa mor bell maen nhw'n fodlon teithio? A oes oriau neu shifftiau penodol maen nhw am eu cael neu na allant eu gwneud? A fyddai'n well ganddynt hyfforddi neu astudio wrth weithio na a fyddai'n well ganddyn nhw ennill eu cymwysterau'n gyntaf? A fyddai'n well ganddynt weithio o dan do neu'r tu allan? Ydyn nhw am weithio gyda phobl?

Gellir trefnu ymweliadau â'r Gwasanaeth Cyngor Gyrfaoedd a/neu â chyflogwyr penodol, darparwyr hyfforddiant neu golegau. Gellir gwahodd siaradwyr allanol, fel pobl broffesiynol Gwybodaeth, Cyngor ac Arweiniad (IAG), i siarad â dysgwyr a thrafod eu cynlluniau unigol. Gallai cyflogwyr gynnig profiad cyfweld.

Ar gyfer maen prawf 1.1 mae angen i'r ymgeisydd **restru** ffynonellau o gyngor ac arweiniad gyrfa. Gallai'r rhain gynnwys pobl, sefydliadau a gwefannau.

Ar gyfer 1.2 mae angen i'r ymgeisydd **ymchwilio** i o leiaf ddau ddewis gyrfa.

Ar gyfer 1.3 mae angen i'r ymgeisydd **gytuno** ar lwybr gyrfa addas gyda pherson priodol e.e. tiwtor, goruchwyliwr, cynghorwr gyrfa.

Gall tystiolaeth ar gyfer 1.1 i 1.3 fod yn ddatganiad ymgeisydd wedi'i lofnodi gan yr aseswr i gadarnhau cytundeb.

Ar gyfer maen prawf 2.1 mae angen i'r ymgeisydd **restru** ffynonellau gwybodaeth am swyddi gwag, rhaglenni hyfforddi neu gysiau e.e. cyfryngau lleol a chanolfan swyddi.

Ar gyfer 2.2 mae angen i'r ymgeisydd **ddod o hyd** i swydd wag, rhaglen hyfforddi neu gwrs perthnasol i'r llwybr gyrfa a ddewiswyd. Er enghraifft, gall swydd ran-amser gyfrannu at ddatblygiad sgiliau'r ymgeisydd. Gellid cyflwyno gwybodaeth ar gyfer ymgeisydd ar ffurf hwylus e.e. darnau o bapurau newydd neu wefannau, er y disgwylir i'r dysgwr nodi gwybodaeth berthnasol a nodi pam mae eu dewis yn un addas o ran y llwybr gyrfa a nodwyd yn 1.3.

Gall tystiolaeth ar gyfer 2.1 a 2.2 fod yn ddatganiad ymgeisydd.

Ar gyfer maen prawf 3.1 mae angen i'r ymgeisydd **nodi** ei sgiliau, rhinweddau, profiad a'i gymwysterau ei hun. Gallai sgiliau gynnwys cyfathrebu yn effeithiol, rheoli amser, amldasgio, dilyn cyfarwyddiadau, gyrru. Gallai rhinweddau gynnwys bod yn onest, yn brydlon, yn gydwybodol, rhoi sylw i fanylion, bod yn gwrtais, gweithio'n galed. Gall tystiolaeth ar gyfer 3.1 fod yn ddatganiad ymgeisydd.

Ar gyfer 3.2 mae angen i'r ymgeisydd **lunio** Curriculum Vitae (CV) ond gall rhywun arall deipio hyn. Gall tystiolaeth ar gyfer 3.2 fod yn CV.

Ar gyfer maen prawf 4.1 mae angen i'r ymgeisydd **ddisgrifio** 'r broses ddewis e.e. manylebau swydd, meini prawf dymunol a hanfodol, ffurflenni cais, CVau, mathau o gyfweliad, gwneud rhestr fer. Gall tystiolaeth ar gyfer 4.1 fod yn ddatganiad ymgeisydd.

Ar gyfer maen prawf 5.1 mae angen i'r ymgeisydd **gael** ffurflen gais a/neu fanylion swydd. Gallai hyn fod yn ysgrifenedig, ar y ffôn, trwy'r rhyngwyd neu wyneb yn wyneb. Gall tystiolaeth fod yn ffurflen gais, manylion swydd neu ddatganiad ymgeisydd.

Ar gyfer 5.2 mae angen i'r ymgeisydd **gwblhau'r** cais. Gall hyn fod yn ffurflen neu'n llythyr ond gall fod yn gais ar y ffôn. Gall tystiolaeth fod yn ffurflen neu lythyr cais wedi'u cwblhau neu ar gyfer cais ar y ffôn gall fod yn arsylwad aseswr neu'n recordiad sain.

Ar gyfer maen prawf 6.1 mae angen i'r ymgeisydd **restru** pa anghenion y mae angen eu hystyried wrth baratoi am y cyfweliad e.e. ymchwilio i'r swydd/cwrs/lleoliad a sefydliad y cwmni, ymchwilio i gludiant ac amserau, paratoi dillad ar gyfer y cyfweliad, ac ati. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad ymgeisydd.

Ar gyfer 6.2 mae angen i'r ymgeisydd **arsylwi** neu **gymryd rhan** mewn cyfweliad real neu efelychiannol. Gallai'r ymgeisydd gymryd rhan mewn cyfweliad real neu gyfweliad ymarfer. Fel arall, gallai'r ymgeisydd wyllo fideo neu chwarae rôl. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad aseswr.

Ar gyfer 6.3 mae angen i'r ymgeisydd **roi o leiaf ddwy enghraifft** o ymarfer cyfweld effeithiol ac o leiaf ddwy enghraifft o arfer cyfweliad aneffeithiol. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad ymgeisydd.

RHAU:	K/505/4654
Lefel:	1
Gwerth credydau:	3
ODDA:	18
Nod:	Nod yr uned hon yw bod y dysgwr yn meithrin sgiliau cyfathrebu sylfaenol da sydd eu hangen ar gyfer cyfweliad. Bydd y dysgwyr hefyd yn cael ei arwain trwy adfyfrio ôl-gyfweliad
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Mae'r uned hon wedi'i gwahardd gyda'r unedau canlynol o fewn 5546: <ul style="list-style-type: none"> • 307 Mynediad 3 Sgiliau cyfweld

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 1 gwybod sut i baratoi ar gyfer cyfweliad
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: <ol style="list-style-type: none"> 1.1 ymchwilio: <ol style="list-style-type: none"> a. y cwmni b. ei werthoedd c. ei effaith ar y gymuned ch. rôl y swydd   1.2 paratoi atebion i set benodol o gwestiynau sy'n debygol o gael eu gofyn yn y cyfweliad 1.3 paratoi cwestiynau i'w gofyn yn y cyfweliad ar sail ymchwil 1.4 disgrifio gwahanol dechnegau cyfweliad 1.5 disgrifio sut i geisio eglurder gan y cyfwelydd am y cwestiynau sy'n cael eu gofyn 1.6 casglu unrhyw ddogfennau a all gael eu gofyn mewn cyfweliad 1.7 disgrifio'r ffordd a'r dull o gludiant i'w gymryd i fynychu'r cyfweliad yn brydlon.

Cwmpas
1.4 technegau cyfweld – ũnigol, grŵp, profi seicometrig, cyflwyniadau, prawf sgiliau.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

2. gallu cyflwyno a pherfformio'n dda mewn cyfweiliad

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 2.1 gwisgo'n briodol a dangos hylendid personol da ar gyfer cyfweiliad
- 2.2 defnyddio dull o gyfathrebu di-eiriau fel iaith y corff a mynegiant wyneb yn ystod y cyfweiliad
- 2.3 cymryd rhan mewn gweithgaredd grŵp
- 2.4 rhoi atebion clir, uniongyrchol i gwestiynau sy'n cael eu gofyn
- 2.5 paratoi cyfweiliad byr i'w ddefnyddio mewn cyfweiliad

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

3. gallu adolygu eu perfformiad eu hunain mewn cyfweiliad

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 3.1 disgrifio agweddau o'r cyfweiliad a aeth yn dda
- 3.2 disgrifio un agwedd o'r cyfweiliad nad aeth yn dda
- 3.3 cynllunio camau i wella perfformiad mewn cyfweiliadau yn y dyfodol.

Arweiniad a Thystiolaeth

Ar gyfer maen prawf mae angen i'r dysgwr baratoi ar gyfer cyfweliad swydd real neu wedi'i efelychu trwy ymchwilio i'r cwmni.

Ar gyfer 1.2 mae angen i'r dysgwr baratoi atebion i set benodol o gwestiynau sy'n debygol o gael eu gofyn yn y cyfweliad.

Ar gyfer 1.3 mae angen i'r dysgwr baratoi cwestiynau i'w gofyn yn y cyfweliad ar sail ymchwil.

Ar gyfer 1.4 mae angen i'r dysgwr ddisgrifio gwahanol dechnegau cyfweliad.

Ar gyfer 1.5 mae angen i'r dysgwr ddisgrifio sut i geisio eglurder gan y cyfwelydd am y cwestiynau sy'n cael eu gofyn.

Ar gyfer 1.6 mae angen i'r dysgwr gasglu unrhyw ddogfennau y gellir gofyn amdany'n nhw mewn cyfweliad.

Ar gyfer 1.7 mae angen i'r dysgwr nodi'r ffordd a'r dull o gludiant maen nhw'n cynllunio eu cymryd i gyrraedd y cyfweliad yn brydlon. Os nad oes angen i'r dysgwr deithio i'r cyfweliad gallen nhw gynllunio ffordd/amserau i leoliad arall.

Ar gyfer meini prawf 2.1 i 2.4 mae angen i'r dysgwr gymryd rhan mewn cyfweliad real neu efelychiannol.

Ar gyfer maen prawf 2.5 rhaid i'r dysgwr baratoi cyfweliad 3-5 munud a gallai hyn gael ei seilio ar gyflawniadau, hoffterau neu wedi'i seilio ar yr hyn y gofynnodd y cyflogwr amdano.

Ar gyfer meini prawf 3.1 a 3.2 mae angen i'r dysgwr adolygu eu perfformiad yn ystod cyfweliad real neu efelychiannol trwy ystyried beth aeth yn dda neu beth nad aeth gystal.

Ar gyfer 3.3 mae angen i'r dysgwr gynllunio camau i wella perfformiad mewn cyfweliadau yn y dyfodol.

RHAU:	J/506/2731
Lefel:	1
Gwerth credydau:	2
ODDA:	20
Nod:	Nod yr uned hon yw helpu'r dysgwr i ganfod sut i wneud dewisiadau am y ffyrdd mwyaf priodol i chwilio am swyddi a'r mathau o swyddi mwyaf priodol i chwilio amdanyn nhw, ar sail dealltwriaeth o'u sgiliau a'u gallu eu hunain.
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Mae'r uned hon wedi'i gwahardd gyda'r unedau canlynol o fewn 5546: <ul style="list-style-type: none"> • 308 Mynediad 3 Chwilio am swydd

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn:
1. gallu ymchwilio i gyfleoedd swydd
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu:
1.1 disgrifio gwahanol adnoddau i ddod i wybod am wybodaeth am swyddi
1.2 disgrifio rolau a swyddogaethau sefydliadau sy'n cynnig gwasanaethau cyflogaeth
1.3 defnyddio adnoddau i ymchwilio i gyfleoedd gwaith
1.4 disgrifio sut i ymuno â systemau hysbysebu swyddi gwahanol sefydliadau.

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn:
2. gallu nodi swyddi gwag addas
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu:
2.1 rhestru elfennau allweddol hysbysebion swydd
2.2 tynnu allan wybodaeth berthnasol o hysbysebion swydd
2.3 cyfateb sgiliau a gofynion personol sgiliau i swyddi gwag.

Arweiniad a Thystiolaeth

Ar gyfer maen prawf 1.1 mae angen i'r dysgwr ddisgrifio gwahanol adnoddau sydd ar gael iddyn nhw i ddod i wybod am wybodaeth am swydd. Gallai hyn gynnwys: asiantaethau recriwtio, canolfannau gwaith, gwefannau cwmnïau, cyswllt uniongyrchol â chwmni.

Ar gyfer 1.2 mae angen i'r dysgwr ddisgrifio rolau a swyddogaethau sefydliadau sy'n cynnig gwasanaethau cyflogaeth.

Ar gyfer 1.3 mae angen i'r dysgwr ddefnyddio adnoddau i ymchwilio i gyfleoedd gwaith.

Ar gyfer 1.4 mae angen i'r dysgwr ddisgrifio sut i ymuno â systemau hysbusebu swyddi gwahanol sefydliadau.

Gallai swyddi fod yn lleol, yn genedlaethol neu'n fyd-eang.

Ar gyfer meini prawf 2.1 i 2.3 disgwylir i'r dysgwr gymryd rhan weithredol wrth gyfateb eu sgiliau a'u cyflawniadau eu hunain i amrywiaeth o swyddi.

RHAU	F/505/4658
Lefel:	1
Gwerth credydau:	2
ODDA:	16
Nod:	Nod yr uned hon yw helpu'r dysgwr i ddatblygu dealltwriaeth o'r hyn sydd ei angen er mwyn mynd ymlaen mewn gyrfa sydd o ddiddordeb iddyn nhw. Bydd y dysgwr hefyd yn dod yn gyfarwydd â gwahanol fathau o adnoddau ac arweiniad dilyniant gyrfa a'r dewisiadau gwaith neu astudio maen nhw'n eu cynnig
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Dim

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 1. deall pwysigrwydd dilyniant gyrfa
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 1.1. esbonio pwysigrwydd dilyniant gyrfa.

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 2. deall gwybodaeth, cynghorion ac arweiniad sydd ar gael ar gyfer datblygu gyrfa
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 2.1 adnabod ffynonellau gwybodaeth am ddilyniant gyrfa, cynghorion ac arweiniad 2.2 Adnabod gwahanol ddewisiadau gyrfa, cwrs a hyfforddiant o ffynonellau gwybodaeth, cyngor ar arweiniad sydd ar gael.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

3. deall sgiliau a rhinweddau sydd eu hangen i fynd ymlaen mewn gyrfa

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 3.1 rhestru **sgiliau trosglwyddadwy**, rhinweddau a phrofiad angenrheidiol i ddatblygu gyrfa
- 3.2 adolygu eu **sgiliau trosglwyddadwy**, eu rhinweddau a'u profiad eu hunain
- 3.3 adnabod meysydd gwaith neu astudiaeth a allai fod fwyaf addas i'w **sgiliau trosglwyddadwy**, rhinweddau neu brofiad eu hunain.

—

Cwmpas

3.1, 3.2 a 3.3 **sgiliau trosglwyddadwy** - yw'r sgiliau y gellir eu defnyddio ar draws amrywiaeth o swyddi a diwydiannau gwahanol e.e. cyfathrebu, rhifedd, TGCh, rheoli amser yn dda.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

4. gallu cynllunio ar gyfer datblygu gyrfa

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 4.1 adnabod nodau tymor byr a fydd yn eu helpu gyda dilyniant gyrfa
- 4.2 datblygu cynllun dilyniant gyrfa.

Arweiniad a Thystiolaeth

Ar gyfer maen prawf 1.1 mae angen i'r dysgwr esbonio pwysigrwydd dilyniant gyrfa.

Ar gyfer maen prawf 2.1 mae angen i'r dysgwr adnabod ble i ganfod gwybodaeth, cyngor ac arweiniad am ddilyniant gyrfa.

Ar gyfer 2.2 mae angen i'r dysgwr adnabod gwahanol ddewisiadau gyrfa, cwrs a hyfforddiant o ffynonellau gwybodaeth, cyngor ar arweiniad sydd ar gael.

Ar gyfer maen prawf 3.1 mae angen i'r dysgwr restru sgiliau trosglwyddadwy, rhinweddau a phrofiad angenrheidiol i ddatblygu gyrfa.

Ar gyfer 3.2 mae angen i'r dysgwr adolygu eu sgiliau trosglwyddadwy, eu rhinweddau a'u profiad eu hunain.

Ar gyfer 3.3 mae angen i'r dysgwr adnabod meysydd gwaith neu astudiaeth a allai fod fwyaf addas i'w sgiliau trosglwyddadwy, rhinweddau neu brofiad eu hunain.

Ar gyfer meini prawf 4.1 i 4.2 rhaid i'r dysgwr nodi'r gweithgareddau sydd eu hangen i weithio tuag at nodau tymor byr ac adnabod graddfeydd amser a dyddiadau terfyn i gyflawni'r nod.

RHAU:	L/506/2732
Lefel:	1
Gwerth credydau:	3
ODDA:	26
Nod:	Nod yr uned hon yw cyflwyno'r dysgwr i wahanol risgiau i ddiogelwch personol
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Dim

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 1. deall gwahanol fathau o risg i ddiogelwch personol
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 1.1 adnabod meysydd risg mewn sefyllfaoedd cymdeithasol 1.2 adnabod risgiau cysylltiedig ag alcohol 1.3 adnabod risgiau cysylltiedig â chyffuriau 1.4 adnabod risgiau cysylltiedig â gweithgaredd rhywiol 1.5 nodi risgiau cysylltiedig â defnyddio cyfryngau cymdeithasol 1.6 nodi risgiau cysylltiedig wrth ddefnyddio'r Rhyngwrld.

Cwmpas
1.5 cyfryngau cymdeithasol – Facebook, Trydar / Twitter, YouTube, ystafelloedd sgwrsio, fforymau, gwefannau trefnu cyfarfod.

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 2. deall ffyrdd o leihau risgiau i ddiogelwch personol
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 2.1 adnabod ffyrdd o leihau risgiau i wahanol grwpiau 2.2 adnabod ffyrdd o leihau risgiau mewn sefyllfaoedd cymdeithasol 2.3 adnabod ffyrdd o gadw hunaniaeth a gwybodaeth bersonol yn ddiogel.

-

Cwmpas
2.1 gwahanol grwpiau – plant, pobl ifanc, pobl hŷn, oedolion agored i berygl.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

3. gwybod am ffynonellau cefnogaeth

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 3.1 adnabod gwahanol fathau o **gefnogaeth** sydd ar gael
- 3.2 adnabod sefyllfaoedd pan fydd angen cefnogaeth
- 3.3 adnabod y gwahanol ffyrdd o gael at gefnogaeth
- 3.4 esbonio manteision ceisio cefnogaeth.

Cwmpas

3.1 **cefnogaeth** – elusennau, athrawon, rhieni, cyfoedion, grwpiau cefnogaeth.

Arweiniad a Thystiolaeth

Ar gyfer maen prawf 1.1 mae angen i'r dysgwr adnabod meysydd risg mewn sefyllfaoedd cymdeithasol.

Ar gyfer 1.2 mae angen i'r dysgwr adnabod risgiau cysylltiedig ag alcohol.

Ar gyfer 1.3 mae angen i'r dysgwr adnabod risgiau cysylltiedig â chyffuriau.

Ar gyfer 1.4 mae angen i'r dysgwr adnabod risgiau cysylltiedig gweithgaredd rhywiol.

Ar gyfer 1.5 mae angen i'r dysgwr nodi risgiau cysylltiedig â defnyddio cyfryngau cymdeithasol.

Ar gyfer 1.6 mae angen i'r dysgwr nodi risgiau cysylltiedig â defnyddio'r rhyngrwyd .

Ar gyfer meini prawf 1.5 ac 1.6 mae angen i'r dysgwr ystyried twyll-ddenu, camwybodaeth, seibr-fwlio, cysgod-ganlyn, gwe-dwylo, gwe-rwydo.

Ar gyfer maen prawf 2.1 mae angen i'r dysgwr adnabod ffyrdd o leihau risgiau i wahanol grwpiau.

Ar gyfer 2.2 mae angen i'r dysgwr adnabod ffyrdd o leihau risgiau mewn sefyllfaoedd cymdeithasol.

Ar gyfer 2.3 mae angen i'r dysgwr adnabod ffyrdd o gadw hunaniaeth a gwybodaeth bersonol yn ddiogel.

Ar gyfer maen prawf 3.1 mae angen i'r dysgwr adnabod gwahanol fathau o gefnogaeth sydd ar gael.

Ar gyfer 3.2 mae angen i'r dysgwr adnabod sefyllfaoedd pan fydd angen cefnogaeth.

Ar gyfer 3.3 mae angen i'r dysgwr adnabod y gwahanol ffyrdd o gael at gefnogaeth.

Ar gyfer 3.4 mae angen i'r dysgwr esbonio manteision ceisio cefnogaeth.

RHAU:	L/505/4663
Lefel:	1
Gwerth credydau:	3
ODDA:	25
Nod:	Nod yr uned hon yw helpu'r dysgwr i ddatblygu sgiliau gweithio tîm, trwy ddeall gwerthoedd, rolau a gweithdrefnau timau a gallu gweithio gyda phobl eraill tuag at gyflawni nodau a rennir.
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Mae'r uned hon wedi'i gwahardd gyda'r unedau canlynol o fewn 5546: <ul style="list-style-type: none"> • 311 Mynediad 3 Gweithio fel rhan o dîm • 426 Lefel 1 Cyfrannu at dîm • 522 Lefel 2 Sgiliau gweithio tîm

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 1. deall pam mae gwaith tîm effeithiol yn bwysig
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 1.1 disgrifio beth sy'n gwneud tîm effeithiol 1.2 disgrifio manteision gwaith tîm effeithiol.

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 2. deall gwerthoedd a nodau tîm
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 2.1 rhestru gwahanol fathau o dimau 2.2 adnabod gwerthoedd a nodau tîm 2.3 disgrifio ffyrdd y gall aelodau tîm weithio gyda'i gilydd yn effeithiol 2.4 disgrifio dull o osgoi gwrthdaro mewn tîm 2.5 adnabod dulliau o wneud penderfyniadau tîm.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

3. deall rolau y gall pobl eu cymryd mewn tîm

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 3.1 rhoi enghreifftiau o **wahanol rolau**
- 3.2 nodi'r effaith a gaiff y rolau hyn ar y ffordd y mae tîm yn gweithio
- 3.3 nodi'r effaith a gaiff y rolau hyn ar aelodau'r tîm.

Cwmpas

3.1 **gwahanol rolau** – ffurfiol, anffurfiol.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

4. deall sut i gyflawni nod tîm

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 4.1 disgrifio nod cyffredinol tîm
- 4.2 paratoi cynllun i gyflawni nod tîm
- 4.3 disgrifio eu rôl eu hunain wrth gyflawni'r nod
- 4.4 disgrifio rolau pobl eraill wrth gyflawni'r nod
- 4.5 rhestru gweithgareddau, cerrig milltir a llinellau amser
- 4.6 adnabod cefnogaeth ac adnoddau sydd eu hangen i helpu i weithio tuag at y nod.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

5. gallu gweithredu ac adolygu'r cynllun

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 5.1 dilyn cynllun ac adolygu cynnydd yn gyson
- 5.2 awgrymu gwelliannau a newidiadau i'r cynllun.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

6. gallu adfyfrio ar effeithiolrwydd y cynllun

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 6.1 myfyrio ar effeithiolrwydd cyffredinol y cynllun wrth helpu i gyflawni'r nod a gytunwyd
- 6.2 disgrifio beth aeth yn dda a beth nad aeth yn dda.

Arweiniad a Thystiolaeth

Ar gyfer maen prawf 1.1 mae angen i'r dysgwr ddisgrifio beth sy'n gwneud tîm effeithiol.

Ar gyfer 1.2 mae angen i'r dysgwr ddisgrifio manteision gwaith tîm effeithiol.

Ar gyfer maen prawf 2.1 mae angen i'r dysgwr restru gwahanol fathau o dimau.

Ar gyfer 2.2 mae angen i'r dysgwr adnabod gwerthoedd a nodau tîm.

Ar gyfer 2.3 mae angen i'r dysgwr ddisgrifio ffyrdd y gall aelodau tîm weithio gyda'i gilydd yn effeithiol.

Ar gyfer 2.4 mae angen i'r dysgwr ddisgrifio dull o osgoi gwrthdaro mewn tîm.

Ar gyfer 2.5 mae angen i'r dysgwr nodi dulliau o wneud penderfyniadau tîm.

Ar gyfer maen prawf 3.1 mae angen i'r dysgwr roi enghreifftau o wahanol rolau.

Ar gyfer 3.2 mae angen i'r dysgwr adnabod yr effaith a gaiff y rolau hyn ar y ffordd y mae tîm yn gweithio.

Ar gyfer 3.3 mae angen i'r dysgwr adnabod yr effaith a gaiff y rolau hyn ar aelodau'r tîm.

Ar gyfer maen prawf 4.1 mae angen i'r dysgwr ddisgrifio nod cyffredinol tîm.

Ar gyfer 4.2 mae angen i'r dysgwr baratoi cynllun i gyflawni nod tîm.

Ar gyfer 4.3 mae angen i'r dysgwr ddisgrifio eu rôl eu hunain wrth gyflawni'r nod.

Ar gyfer 4.4 mae angen i'r dysgwr ddisgrifio rôl pobl eraill wrth gyflawni'r nod.

Ar gyfer 4.5 mae angen i'r dysgwr restru gweithgareddau, cerrig milltir a llinellau amser.

Ar gyfer 4.6 mae angen i'r dysgwr adnabod y gefnogaeth a'r ffynonellau angenrheidiol i weithio tuag at y nod.

Ar gyfer maen prawf 5.1 mae angen i'r dysgwr ddilyn cynllun ac adolygu cynnydd yn gyson.

Ar gyfer 5.2 mae angen i'r dysgwr awgrymu gwelliannau a newidiadau i'r cynllun.

Ar gyfer maen prawf 5.1 mae angen i'r dysgwr ddilyn cynllun ac adolygu cynnydd yn gyson.

Ar gyfer 5.2 mae angen i'r dysgwr awgrymu gwelliannau a newidiadau i'r cynllun.

Uned 412   Cyfrannu at eu byw iach eu hunain

RHAU:	D/504/8169
Lefel:	1
Gwerth credydau:	2
ODDA:	20
Nod:	Er mwyn dechrau deall effeithiau dull iach o fyw, mae rhaid i ddysgwr adnabod a gallu dylanwadu ar eu dull o fyw. Bydd ganddyn nhw wedyn well dealltwriaeth o sut mae bwyd, ymarfer a gwneud gwahanol weithgareddau'n cyfrannu at ddulliau byw iach y rhai sydd o'u cwmpas a bydd ganddyn nhw sail gadarn yn ei lle i ddylanwadu ar y rhai yn eu gofal a'r rhai o'u cwmpas.
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Mae'r uned hon wedi'i gwahardd gyda'r unedau canlynol o fewn 5546: <ul style="list-style-type: none"> • 312 Mynediad 3 Byw'n iach • 514 Lefel 2 Byw'n iach

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 1. deall pwysigrwydd dilyn dull iach o fyw
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 1.1 disgrifio elfennau allweddol dull iach o fyw 1.2 esbonio pam mae dull iach o fyw'n bwysig.

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 2. disgrifio sut maen nhw'n cyfrannu at eu dull iach o fyw eu hunain
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 2.1 dewis a chynnal gweithgareddau sy'n cyfrannu at ddull iach o fyw.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

3. adolygu gweithgareddau a ymgwymerir i gynnal dull iach o fyw

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 3.1 cynnal adolygiad o'u gweithgareddau
- 3.2 disgrifio beth aeth yn dda a meysydd gwella
- 3.3 disgrifio sut mae'r gweithgareddau wedi gwella eu dull o fyw.
- 3.4 awgrymu gweithgareddau pellach a allai gyfrannu at ddull iach o fyw.

Uned 412   Cyfrannu at eu byw iach eu hunain

Gwybodaeth ategol

Arweiniad a Thystiolaeth

Ar gyfer maen prawf 1.1 mae angen i'r dysgwr **ddisgrifio** elfennau allweddol dull iach o fyw. Gallai hyn gynnwys nifer o bethau maen nhw eisoes yn eu gwneud neu bethau y gallen nhw eu gwneud e.e. bwyta deiet cytbwys, ymarfer yn gyson. Gellid cynhyrchu syniadau trwy drafodaeth grŵp cyhyd â bod cyfraniad y dysgwr yn cael ei gofnodi'n glir.

Ar gyfer 1.2 mae angen i'r dysgwr **esbonio** pam mae dull iach o fyw'n bwysig. Gallai hyn dynnu ar yr elfennau a ddisgrifir yn 1.1 er bod angen i'r dysgwr fod yn glir pam mae'r rhain yn bwysig.

Ar gyfer maen prawf 2.1 a 2.2, mae angen i'r dysgwr **ddewis a chyflawni** o leiaf ddau weithgaredd priodol sy'n cyfrannu at ddull iach o fyw, e.e. bwyta pum cyfran o ffrwythau/llysiau, mynd ar feic i'r gwaith/coleg. Bydd yr uned o'r budd mwyaf i'r dysgwr os yw hyn yn cynnwys bwrw ymlaen â gweithgareddau a ddisgrifir yn 1.1.

Nid oes ar y dysgwr angen ond tystiolaeth yn **cyflawni** pob gweithgaredd unwaith, er y bydd yn debygol, er mwyn adolygu'r gweithgareddau (ar gyfer 3.1 - 3.4) y byddai angen i'r gweithgareddau gael eu hailadrodd/cynnal.

Ar gyfer 3.1 a 3.2 mae angen i'r dysgwr **adolygu** gweithgareddau y maen nhw wedi'u gwneud. Nid oes rhaid i'r adolygiad fod yn hir, ond rhaid iddo gynnwys disgrifiad o beth aeth yn dda a nodi meysydd i'w gwella. Er y byddai adolygiad ysgrifenedig (efallai'n defnyddio profforma) yn un ffordd o ddelio â'r adolygiad, gallai hefyd fod ar ffurf trafodaeth un ac un neu'n drafodaeth grŵp cyhyd â bod cyfraniadau'r dysgwr ei hun wedi'u cofnodi'n glir

Ar gyfer 3.3 mae angen i'r dysgwr hefyd **ddisgrifio** sut mae'r gweithgareddau wedi gwella eu dull o fyw. Mae hi'n bwysig sylweddoli bod yr aseiad yn ymwneud â hunanymwybyddiaeth y dysgwr yn hytrach nag ar faint o effaith a gafodd y gweithgaredd. Mewn rhai achosion gall yr effaith fod yn fach iawn ond mae hyn yn dderbyniol cyhyd â bod y dysgwr yn adnabod ac yn cydnabod hyn

Ar gyfer 3.4 rhaid i'r dysgwr hefyd **awgrymu** gweithgareddau pellach y gallent eu gwneud a allai gyfrannu at ddull iach o fyw. Bydd yr uned o'r budd mwyaf i'r dysgwr os bydd hyn yn bwrw ymlaen â'r gweithgareddau a ddisgrifiwyd ar ddechrau'r broses (ar gyfer 1.1) ac os ystyrir gwersi a ddysgwyd o'r adolygiad.

Dylid annog dysgwyr i ffocysu ar faes a fydd yn cyfranu'n wirioneddol i wneud eu dull o fyw yn iachach ac a fydd yn cynnig her bersonol ac un a fydd yn realistig.

RHAU:	A/505/4660
Lefel:	1
Gwerth credydau:	4
ODDA:	23
Nod:	Nod yr uned hon yw cyflwyno'r dysgwr i ddedfwriaeth diogelwch a gweithio'n ddiogel yn y gwaith.
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Mae'r uned hon wedi'i gwahardd gyda'r uned ganlynol o fewn 5546: <ul style="list-style-type: none"> • 314 Mynediad 3 Dysgu diogel yn y gweithle

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

1. deall deddfwriaeth iechyd a diogelwch ar gyfer y gweithle

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 1.1 esbonio pam mae deddfwriaeth iechyd a diogelwch yn bwysig yn y gweithle
- 1.2 adnabod y **deddfau** iechyd a diogelwch sy'n berthnasol i wahanol weithleoedd.

Cwmpas

1.2 **deddfau** - PPE, arferion gweithio diogel (defnyddio offer), amgylchedd gweithio glân, Deddf Iechyd a Diogelwch yn y Gwaith.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

2. deall risgiau a pheryglon yn y gweithle

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 2.1 diffinio'r term **perygl** yn y gweithle
- 2.2 diffinio'r term **risg** yn y gweithle
- 2.3 adnabod **enghreifftiau o beryglon** mewn gwahanol weithleoedd
- 2.4 adnabod **enghreifftiau o risgiau** mewn gwahanol weithleoedd.

Cwmpas

2.1 a 2.3 **enghreifftiau o beryglon** – ceblau'n ymlusgo, allanfeydd tân wedi'u rhwystro, offer trydanol.

2.2 a 2.4 **enghreifftiau o risgiau** – llithro, baglu a chwympto, dim llwybr osgoi, sioc trydanol, anaf neu farwolaeth.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

3. gwybod sut i adnabod peryglon yn y gweithle

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 3.1 disgrifio sut mae agweddau o **ymddygiad personol** yn gallu gostwng risg yn y gweithle
- 3.2 disgrifio agweddau o wahanol **amgylcheddau gweithle** a allai achosi niwed
- 3.3 nodi pwysigrwydd defnyddio offer amddiffyn personol (PPE) yn y gweithle
- 3.4 nodi pam mae asesiad risg yn bwysig wrth leihau risg yn y gweithle.

Cwmpas

3.1 **ymddygiad personol** - dilyn gweithdrefnau gweithio diogel sefydledig, cadw'n gweithle'n daclus ac yn drefnus, osgoi chwarae o gwmpas a phethau eraill sy'n tynnu sylw.

3.2 **amgylcheddau gweithle** - tymheredd ystafell, sŵn, sbwriel, mygdarth.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

4. gallu cynnal asesiad risg

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 4.1 rhestru risgiau a pheryglon posibl mewn gweithle penodol
- 4.2 cynnal asesiad risg
- 4.3 disgrifio'r gweithdrefnau ar gyfer hysbysu am risgiau a pheryglon yn y gweithle.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

5. gwybod pa gyfrifoldebau sydd gan bobl am ddiogelwch yn y gweithle

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 5.1 disgrifio cyfrifoldebau cynrychiolydd iechyd a diogelwch yn y gweithle
- 5.2 adnabod manteision cael personau cymorth cyntaf wedi'u henwi yn y gweithle
- 5.3 disgrifio ymddygiad amhriodol ac anniogel yn y gweithle
- 5.4 rhoi manylion camau i'w dilyn yn achos:
  - a. tân
  - b. damwain
  - c. argyfwng.

Arweiniad a Thystiolaeth

Ar gyfer maen prawf 1.1 mae angen i'r dysgwr esbonio pam mae deddfwriaeth iechyd a diogelwch yn bwysig yn y gweithle.

Ar gyfer 1.2 mae angen i'r dysgwr adnabod y deddfau iechyd a diogelwch sy'n berthnasol i wahanol weithleoedd.

Ar gyfer maen prawf 2.1 mae angen i'r dysgwr ddiffinio'r term perygl yn y gweithle.

Ar gyfer 2.2 mae angen i'r dysgwr ddiffinio'r temau perygl a risg.

Ar gyfer maen prawf 3.1 mae angen i'r dysgwr ddisgrifio sut mae agweddau o ymddygiad personol yn gallu gostwng risg yn y gweithle.

Ar gyfer 3.2 mae angen i'r dysgwr ddisgrifio agweddau o wahanol amgylcheddau gweithle a allai achosi niwed.

Ar gyfer 3.3 mae angen i'r dysgwr nodi pwysigrwydd defnyddio offer amddiffyn personol (PPE) yn y gweithle.

Ar gyfer 3.4 mae angen i'r dysgwr nodi pam mae asesiad risg yn bwysig wrth leihau risg yn y gweithle.

Ar gyfer maen prawf 4.1 mae angen i'r dysgwr restru tri risg a pherygl posibl mewn gweithle penodol.

Ar gyfer 4.2 mae angen i'r dysgwr gynnal asesiad risg o fewn eu maes gwaith/lleoliad eu hunain.

Ar gyfer maen prawf 5.1 mae angen i'r dysgwr ddisgrifio cyfrifoldebau cynrychiolydd iechyd a diogelwch yn y gweithle.

Ar gyfer 5.2 mae angen i'r dysgwr adnabod manteision cael personau cymorth cyntaf wedi'u henwi yn y gweithle.

Ar gyfer 5.3 mae angen i'r dysgwr ddisgrifio ymddygiad amhriodol ac anniogel yn y gweithle.

Ar gyfer 5.4 mae angen i'r dysgwr roi manylion camau i'w dilyn yn achos:

- a. tân
- b. damwain
- c. argyfwng.

Dylai'r dysgwr ystyried galwadau ffug a'r peryglon/effeithiau.

RHAU:	A/506/2709
Lefel:	1
Gwerth credydau:	2
ODDA:	12
Nod:	Nod yr uned hon yw bod dysgwyr yn gallu adnabod sgiliau, rhinweddau a gwybodaeth sydd eu hangen ar gyfer gwaith a meysydd datblygiad personol.
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Dim

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 1. gallu adnabod sgiliau a rhinweddau personol sydd eu hangen ar gyfer gweithio
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 1.1 disgrifio sgiliau , rhinweddau a chyflawniadau personol 1.2 disgrifio sgiliau a rhinweddau personol y gall cyflogwyr fod yn edrych amdanynt.

Cwmpas
1.1 ac 1.2 sgiliau – ymddygiad wedi'i ddysgu trwy gydol bywyd. 1.1 ac 1.2 rhinweddau – priodweddau, tueddiadau personoliaeth. 1.1 cyflawniadau – cymwysterau, pasio prawf gyrru, codi teulu ac ati.

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 2. gwybod sut i ddod i wybod am amrywiaeth o swyddi
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 2.1 adnabod ble i chwilio am swyddi posibl 2.2 dewis swydd bosibl.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:
----

3. deall yr angen am ddatblygu ei sgiliau ei hun
--

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

3.1 adnabod sgiliau a rhinweddau personol i'w datblygu wrth baratoi am swydd bosibl.
--

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:
----

4. gwybod y wybodaeth sy'n ofynnol gan gyflogwyr posibl

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

4.1 adnabod gwybodaeth angenrheidiol ar gyfer gweithio.
--

Cwmpas

4.1 gwybodaeth angenrheidiol ar gyfer gweithio – prawf o fanylion personol, cymwysterau, profiad gwaith ac ati.
--

Arweiniad a Thystiolaeth

Ar gyfer maen prawf 1.1 rhaid i'r dysgwr **ddisgrifio** sgiliau, rhinweddau a chyflawniadau personol, e.e. gyrru, ieithoedd, hyfforddiant, onestrwydd, bod yn hyblyg, bod yn ddibynadwy, gweithio'n galed, yn drefnus, cymwysterau, Cymorth Cyntaf, Gwobrau Dug Caeredin, Ymddiriedolaeth y Tywysog, cyfathrebu gweithio tîm, sgiliau TG, datrys problemau, brwdfrydedd, dysgwr cyflym, hyblygrwydd. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig.

Ar gyfer maen prawf 1.2 rhaid i'r dysgwr **ddisgrifio** sgiliau a rhinweddau personol y gall cyflogwyr fod yn edrych amdanynt. e.e. bod yn ddibynadwy, yn brydlon, yn onest, yn gwrtais, agwedd gadarnhaol, ymrwymiad, chwaraewr tîm da, arweinydd da, sgiliau TG, dysgwr cyflym, penderfyniad, hyblygrwydd, gallu addasu. Gellir cynhyrchu syniadau trwy drafodaeth grŵp cyhyd ag y bod cyfraniad personol y dysgwr wedi'i gofnodi'n glir. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig.

Ar gyfer maen prawf 2.1 rhaid i'r dysgwr **adnabod** ble i chwilio am swyddi posibl e.e. Canolfan Waith, siop bapur, gwefannau, y Stryd Fawr, hysbysfyrddau, cylchgronau proffesiynol, ffrindiau, cydweithwyr, cyflogwyr, asiantaethau recriwtio, adran Adnoddau Dynol. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn boster wedi'i anodi neu'n ddiagram corrbyn.

Ar gyfer maen prawf 2.2 rhaid i'r dysgwr **ddewis** swydd bosibl, e.e. rhan amser, amser llawn, tymhorol, dros dro, cytundeb. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig.

Ar gyfer maen prawf 3.1 rhaid i'r dysgwr **nodi** sgiliau a rhinweddau personol i'w datblygu wrth baratoi am swydd bosibl, e.e. pasio prawf gyrru, cymwysterau achub bywyd, Cymorth Cyntaf, tystysgrif Hylendid Bwyd, prydlondeb, cyflwyniad personol, dibynadwyedd, sylw i fanylion, cymwysterau ychwanegol, profiad gwaith. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn boster wedi'i anodi neu'n ddiagram corrbyn, yn dabl o sgiliau a rhinweddau personol.

Ar gyfer maen prawf 4.1 rhaid i'r dysgwr **nodi** gwybodaeth angenrheidiol ar gyfer gwaith e.e. CV cyfoes, ffurflen gais, geirda, tystysgrifau, fisa, caniatâd gweithio, rhif yswiriant gwladol, manylion cyfrif banc, gwiriad DBS (CRB yn gynt). Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn ddiagram corrbyn, yn rhestr o wybodaeth angenrheidiol.

Gellir gwahodd siaradwyr allanol o gyflogwyr lleol neu wasanaethau gyrfaoedd.

Gallai tiwtoriaid ystyried defnyddio gemau a gweithgareddau sy'n helpu i nodi sgiliau a rhinweddau'r dysgwr ei hun

Uned 415

Adeiladu perthnasoedd gwaith yn y gweithle

RHAU:	F/505/4661
Lefel:	1
Gwerth credydau:	2
ODDA:	17
Nod:	Nod yr uned hon yw helpu'r dysgwr i adnabod amrywiaeth a deall pwysigrwydd rhyngweithio'n gadarnhaol gyda phobl yn y gweithle. Bydd y dysgwr yn gallu rhyngweithio'n gynhyrchiol, ceisio adborth a gweithredu cynllun gwella.
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Dim

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 1. deall pam mae hi'n bwysig rhyngweithio gyda phobl yn y gweithle
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 1.1 rhoi enghreifftiau o wahanol bobl y mae angen i gyflogai rhyngweithio'n gadarnhaol gyda nhw yn y gweithle 1.2 esbonio pam mae angen i gyflogai rhyngweithio'n gadarnhaol gyda chydweithwyr 1.3 esbonio pam mae angen i gyflogai rhyngweithio'n gadarnhaol gydag ymwelwyr yn y gweithle.

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 2. deall ystyr y term amrywiaeth
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 2.1 nodi ystyr y term amrywiaeth.

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 3. gallu rhyngweithio'n gynhyrchiol gyda phobl yn y gweithle
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 3.1 defnyddio iaith a thôn briodol wrth gyfathrebu gyda phobl yn y gweithle 3.2 cyflawni ei rôl ei hun yn ôl disgwyliadau y cytunwyd arnynt 3.3 ceisio help ac arweiniad pan fo'n briodol 3.4 ceisio adborth 3.5 datblygu cynllun ar gyfer gwella ar sail adnborth a dderbyniwyd 3.6 gweithredu cynllun gwella 3.7 adolygu cynllun gwella.

Arweiniad a Thystiolaeth

Ar gyfer maen prawf 1.1 mae angen i'r dysgwr roi tair enghraifft o wahanol bobl y mae angen i gyflogai ryngweithio'n gadarnhaol gyda nhw yn y gweithle.

Ar gyfer 1.2 mae angen i'r dysgwr esbonio pam mae angen i gyflogai ryngweithio'n gadarnhaol gyda chydweithwyr.

Ar gyfer 1.2 mae angen i'r dysgwr esbonio pam mae angen i gyflogai ryngweithio'n gadarnhaol gydag ymwelwyr i'r gweithle.

Ar gyfer maen prawf 2.1 mae angen i'r dysgwr nodi ystyr y term 'amrywiaeth'. Dylai fod gan y dysgwr wybodaeth sylfaenol am ystyr y term 'amrywiaeth' – bod rhywun neu rywbeth yn wahanol iddyn nhw. Gall yr aseswr ehangu ar hyn gan ddibynnu ar y dysgwr.

Ar gyfer maen prawf 3.1 dylai'r dysgwr gyfrannu syniadau a barn tra'n parchu amrywiaeth.

Ar gyfer 3.2 mae angen i'r dysgwr berfformio ei rôl ei hun yn ôl disgwyliadau y cytunwyd arnynt.

Ar gyfer 3.3 mae angen i'r dysgwr geisio help ac arweiniad pan fo'n briodol.

Ar gyfer 3.4 mae angen i'r dysgwr geisio adborth.

Ar gyfer maen prawf 3.5 mae rhaid i'r dysgwr ddatblygu cynllun ar sail adborth cadarnhaol.

Ar gyfer 3.6 a 3.7 rhaid i'r dysgwr weithredu'r cynllun ac adolygu'r gweithgareddau maen nhw wedi'u gwneud.

RHAU:	J/505/4662
Lefel:	1
Gwerth credydau:	3
ODDA:	20
Nod:	Nod yr uned hon yw helpu'r dysgwr i allu deall pob agwedd ar ddinasyddiaeth a dangos dealltwriaeth o hawliau dynol sylfaenol, y rhesymau am ddeddfau, y prosesau democrataidd ac etholiadol a hawliau a chyfrifoldebau unigolion o fewn cymdeithas.
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Mae'r uned hon wedi'i gwahardd gyda'r unedau canlynol o fewn 5546: <ul style="list-style-type: none"> • 317 Mynediad 3 Hawliau, cyfrifoldebau a dinasyddiaeth • 318 Mynediad 3 Ymchwilio i hawliau a chyfrifoldebau yn y gwaith • 417 Lefel 1 Ymchwilio i hawliau a chyfrifoldebau yn y gwaith • 441 Lefel 1 Hawliau a chyfrifoldebau yn y gweithle

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 1. deall hawliau a chyfrifoldebau yr unigolyn
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: <ol style="list-style-type: none"> 1.1 nodi'r gwahaniaethau rhwng hawliau a chyfrifoldebau unigolyn. individa 1.2 rhoi enghreifftiau o rwystrau a all rwystro ymarfer hawliau unigol 1.3 nodi ffynonellau cefnogaeth ac gwybodaeth hawliau ac cyfrifoldebau 1.4 nodi sut gall ffynonellau cefnogaeth a gwybodaeth helpu gyda deall hawliau a chyfrifoldebau 1.5 nodi pam mae gan unigolyn gyfrifoldeb tuag at bobl eraill.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

2. deall hawliau a chyfrifoldebau dinesydd

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 2.1 disgrifio hawliau a chyfrifoldebau dinesydd fel
  - a. defnyddiwr
  - b. aelod o gymuned leol
  - c. aelod o gymdeithas
- 2.2 esbonio **sut caiff hawliau dinesydd eu gwarchod.**

—

Cwmpas

2.2 **sut caiff hawliau dinesydd eu gwarchod** - hawliau dynol, deddfau, rheolau.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

3. deall agweddau ar reolau a deddfau

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 3.1 nodi gwahanol fathau o deddfau
- 3.2 nodi gwahanol fathau o reolau
- 3.3 nodi'r gwahaniaeth rhwng deddfau a rheolau
- 3.4 nodi pam mae angen deddfau a rheolau ar gymdeithas.

Canlyniad dysgu

Bydd y dysgwr yn:

4. gwybod am wahanol fathau o etholiadau

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 4.1 disgrifio gwahanol **systemau etholiadol**
- 4.2 nodi pam mae hi'n bwysig pleidleisio
- 4.3 nodi pryd mae unigolyn yn gymwys i bleidleisio.

Cwmpas

4.1 **systemau etholiadaol** – y person ar y brig, cynrychiolaeth gyfrannol, pleidlais flaenoriaethol, Pleidlais Drosgrwyddadwy Sengl (STV), System Aelod Ychwanegol (AMS).

Arweiniad a Thystiolaeth

Ar gyfer 1.2 mae angen i'r dysgwr roi tair enghraifft o rwystrau a all rwystro ymarfer hawliau unigol. Gellir rhoi tystiolaeth ar lafar neu'n ysgrifenedig.

Ar gyfer 1.3 mae angen i'r dysgwr nodi o leiaf dair ffynhonnell o gefnogaeth neu wybodaeth am hawliau a chyfrifoldebau. Gellir rhoi tystiolaeth ar lafar neu'n ysgrifenedig, neu gall dysgwyr gynnwys y ffynonellau.

Ar gyfer 1.4 mae angen i'r dysgwr nodi sut gall o leiaf ddwy o'r ffynonellau a nodir yn 1.3 helpu gyda deall hawliau a chyfrifoldebau. Gellir rhoi tystiolaeth ar lafar neu'n ysgrifenedig.

Ar gyfer maen prawf 2.1 mae angen i'r dysgwr ddisgrifio o leiaf un enghraifft o hawliau dinesydd ac un enghraifft o'u cyfrifoldebau am un o dan y penawdau canlynol:

- defnyddiwr
- aelod o gymuned leol
- aelod o gymdeithas.

Gellir rhoi tystiolaeth ar lafar neu'n ysgrifenedig.

Ar gyfer maen prawf 1.1 mae angen i'r dysgwr nodi'r gwahaniaethau rhwng Hawliau a chyfrifoldebau unigolyn. Gellir rhoi tystiolaeth ar lafar neu'n Ysgrifenedig.

Ar gyfer 1.5 mae angen i'r dysgwr nodi pam mae gan unigolyn gyfrifoldeb tuag at bobl eraill. Gellir rhoi tystiolaeth ar lafar neu'n ysgrifenedig.

Ar gyfer 2.2 mae angen i'r dysgwr esbonio **sut caiff hawliau dinesydd eu gwarchod**. Gellir rhoi tystiolaeth ar lafar neu'n ysgrifenedig.

Uned 417

Ymchwilio i hawliau a chyfrifoldebau yn y gwaith

RHAU:	L/506/3136
Lefel:	1
Gwerth credydau:	2
ODDA:	17
Nod:	Mae'r uned hon yn rhoi i'r dysgwr ddealltwriaeth o hawliau a chyfrifoldebau yn y gwaith, a ble i ddod o hyd i wybodaeth ac arweiniad am eu hawliau a chyfrifoldebau yn y gweithle.
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Mae'r uned hon wedi'i gwahardd gyda'r unedau canlynol o fewn 5546: <ul style="list-style-type: none"> • 317 Mynediad 3 Hawliau, cyfrifoldebau a dinasyddiaeth • 318 Mynediad 3 Ymchwilio i hawliau a chyfrifoldebau yn y gwaith • 416 Lefel 1 Hawliau, cyfrifoldebau a dinasyddiaeth • 441 Lefel 1 Hawliau a chyfrifoldebau yn y gweithle

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

1. deall hawliau a chyfrifoldebau yn y gweithle

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 1.1 esbonio'r gwahaniaeth rhwng hawliau a chyfrifoldebau
- 1.2 rhoi enghreifftiau o hawliau cyflogai yn y gweithle
- 1.3 rhoi enghreifftiau o gyfrifoldebau cyflogai yn y gweithle
- 1.4 rhoi enghreifftiau o gyfrifoldebau cyflogwr yn y gweithle
- 1.5 esbonio pam dylid parchu hawliau pobl eraill
- 1.6 disgrifio sut i gyrchu ffynonellau cymorth yn y gweithle

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

2. gwybod bod deddfau'n gallu gwarchod hawliau cyflogeion

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 2.1 adnabod deddfau sy'n gallu gwarchod cyflogeion
- 2.2 adnabod deddfau sy'n gallu gwarchod cyflogwyr
- 2.3 disgrifio cyfrifoldebau cyflogwyr gan gyfeirio at
  - a. cyflawni deddf cyflogaeth
  - b. iechyd a diogelwch
  - c. hawliau dynol
  - ch. cyfleoedd cyfartal.

Arweiniad a Thystiolaeth

Ar gyfer 1.2 mae angen i'r dysgwr roi o leiaf dair enghraifft o hawliau cyflogai yn y gweithle.

Ar gyfer 1.3 mae angen i'r dysgwr roi o leiaf dair enghraifft o gyfrifoldebau cyflogai yn y gweithle.

Ar gyfer 1.4 mae angen i'r dysgwr roi o leiaf dair enghraifft o gyfrifoldebau cyflogwr yn y gweithle.

Ar gyfer maen prawf 2.1 mae angen i'r dysgwr nodi o leiaf ddwy ddeddf sy'n gallu gwarchod cyflogeion.

Ar gyfer 2.2 mae angen i'r dysgwr nodi o leiaf ddwy ddeddf sy'n gallu gwarchod cyflogwyr.

Ar gyfer maen prawf 1.1 mae angen i'r dysgwr esbonio'r gwahaniaeth rhwng hawliau a chyfrifoldebau.

Ar gyfer 1.4 mae angen i'r dysgwr esbonio pam dylid parchu hawliau pobl eraill.

Ar gyfer 1.5 mae angen i'r dysgwr ddisgrifio sut i gyrchu o leiaf ddwy ffynhonnell o gymorth yn y gweithle.

Gellir rhoi tystiolaeth ar gyfer 1.1 i 1.5 ar lafar neu'n ysgrifenedig.

Ar gyfer 2.3 mae angen i'r dysgwr ddisgrifio cyfrifoldebau cyflogwyr gan gyfeirio at bob un o'r canlynol:

- cyflawni deddf cyflogaeth
- iechyd a diogelwch
- hawliau dynol
- cyfleoedd cyfartal.

Gellir rhoi tystiolaeth ar gyfer 2.1 i 2.3 ar lafar neu'n ysgrifenedig.

RHAU:	Y/501/6899
Lefel:	1
Gwerth credydau:	3
ODDA:	20
Nod:	Nod yr uned hon yw cefnogi'r dysgwr wrth gynllunio, cynnal a gwerthuso prosiect (gweithgaredd neu ddarn o ymchwil) o'i d/ddewis ei hun.
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Mae'r uned hon wedi'i gwahardd gyda'r unedau canlynol o fewn 5546: <ul style="list-style-type: none"> • 319 Mynediad 3 Prosiect yr ymgeisydd • 505 Lefel 2 Prosiect yr ymgeisydd ar gyfer dysgu a gweithio

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 1. cynllunio prosiect (gweithgaredd neu ddarn o ymchwil)
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 1.1 cytuno ar brosiect addas 1.2 rhestru'r camau sy'n rhan o'r prosiect 1.3 awgrymu graddfa amser ar gyfer y gweithgareddau 1.4 cytuno ar y cynllun gyda pherson addas.

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 2. cynnal prosiect
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 2.1 dilyn y cynllun prosiect 2.2 adolygu cynnydd gyda pherson addas 2.3 newid y cynllun prosiect os oes angen 2.4 cwblhau'r prosiect.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:
3. gwerthuso'r prosiect

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 3.1 esbonio beth aeth yn dda
- 3.2 esbonio beth nad aeth gystal
- 3.3 disgrifio beth mae e/hi wedi'i ddysgu o gynllunio a chwblhau'r prosiect.

Arweiniad a Thystiolaeth

Ar gyfer maen prawf 1.1 mae angen i'r dysgwr **gytuno** ar brosiect addas (gweithgaredd neu ddarn o ymchwil) gyda'r aseswr neu oruchwyliwr. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad aseswr.

Ar gyfer 1.2 mae angen i'r dysgwr **restru**'r camau sy'n rhan o'r prosiect.

Ar gyfer 1.3 mae angen i'r dysgwr **awgrymu** graddfa amser ar gyfer y gweithgareddau.

Ar gyfer 1.4 mae angen i'r dysgwr **gytuno** ar y cynllun gyda pherson addas h.y. tiwtor neu oruchwyliwr.

Gall tystiolaeth am 1.2 i 1.4 fod yn gynllun prosiect manwl wedi'i lofnodi gan y dysgwr ac aseswr.

Ar gyfer maen prawf 2.1 mae angen i'r dysgwr **ddilyn** y cynllun prosiect a gytunwyd yn 1.4. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr, yn ffotograffau wedi'u hanodi, neu'n ddyddiadur ac arsylwad aseswr neu ddatganiad tyst.

Ar gyfer 2.2 mae angen i'r dysgwr **adolygu** cynnydd gyda pherson addas e.e. aseswr neu oruchwyliwr. Gall tystiolaeth fod yn gofnod adolygu ysgrifenedig.

Ar gyfer 2.3 mae angen i'r dysgwr **newid** y cynllun prosiect os oes angen. Gall hyn ddibynnu ar gynnydd neu argaeledd adnoddau. Dylai unrhyw newidiadau gael eu cytuno gyda'r aseswr. Gall tystiolaeth fod yn gynllun wedi'i anodi.

Ar gyfer 2.4 mae angen i'r dysgwr **gwblhau**'r prosiect. Gall tystiolaeth gynnwys canlyniad y prosiect (e.e. darn o ymchwil neu wrthrych wedi'i gwblhau), datganiad aseswr a/neu fideo, ffotograff neu recordiad sain.

Ar gyfer maen prawf 3.1 mae angen i'r ymgeisydd **esbonio** beth aeth yn dda. Gallai hyn fod ar lafar neu'n ysgrifenedig.

Ar gyfer 3.2 mae angen i'r dysgwr **esbonio** beth allai gael ei wella. Gallai hyn fod ar lafar neu'n ysgrifenedig.

Ar gyfer 3.3 mae angen i'r dysgwr **ddisgrifio** beth mae e/hi wedi'i ddysgu o gynllunio a chwblhau'r prosiect.

Gall tystiolaeth ar gyfer 3.1 i 3.3 fod yn ddatganiad dysgwr.

Uned 419 Gweithgaredd mentergarwch – cynhyrchu cynnyrch neu wasanaeth

RHAU:	J/505/4659
Lefel:	1
Gwerth credydau:	3
ODDA:	23
Nod:	Nod yr uned hon yw helpu'r dysgwr i ddatblygu ei sgiliau mentergarwch trwy gynllunio, costio, cynhyrchu, hyrwyddo a gwerthu cynnyrch neu wasanaeth.
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Mae'r uned hon wedi'i gwahardd gyda'r unedau canlynol o fewn 5546: <ul style="list-style-type: none"> • 320 Mynediad 3 Gweithgaredd mentergarwch • 321 Mynediad 3 Prosiect cymunedol • 421 Lefel 1 Prosiect cymunedol

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 1. gallu cynllunio i gynhyrchu cynnyrch neu ddarparu gwasanaeth
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 1.1 dewis cynnyrch neu wasanaeth i'w werthu 1.2 nodi ar gyfer pwy mae'r cynnyrch neu wasanaeth 1.3 nodi pryd a ble i werthu'r cynnyrch neu wasanaeth 1.4 nodi beth sydd angen ei wneud i gynhyrchu'r cynnyrch neu i ddarparu'r gwasanaeth 1.5 rhestru'r cyfarpar a'r deunyddiau sydd eu hangen i gynhyrchu'r cynnyrch neu i ddarparu'r gwasanaeth 1.6 rhoi enghreifftiau o beryglon posibl i iechyd a diogelwch o'r gweithgaredd a ddewiswyd 1.7 nodi cost cynhyrchu'r cynnyrch neu ddarparu'r gwasanaeth 1.8 penderfynu ar y pris a'r elw 1.9 nodi ble i gael yr adnoddau i gynhyrchu'r cynnyrch neu i ddarparu'r gwasanaeth.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

2. gallu cynllunio i gynhyrchu cynnyrch neu ddarparu gwasanaeth

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 2.1 casglu'r deunyddiau sydd eu hangen i gynhyrchu'r cynnyrch neu i ddarparu'r gwasanaeth
- 2.2 cynhyrchu'r cynnyrch neu ddarparu'r gwasanaeth yn ddiogel
- 2.3 gwneud yn siŵr bod y cynnyrch neu'r gwasanaeth yn ddiogel.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

3. gallu hysbysebu cynnyrch neu wasanaeth

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 3.1 adnabod dulliau o hysbysebu cynnyrch neu wasanaeth
- 3.2 hysbysebu'r cynnyrch neu wasanaeth.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

4. gallu adolygu gweithgaredd mentergarwch

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 4.1 nodi agweddau o'r gweithgaredd a aeth yn dda
- 4.2 nodi un agwedd o'r gweithgaredd mentergarwch nad aeth yn dda
- 4.3 adnabod gwelliant a allai gael ei wneud i'r gweithgaredd mentergarwch.

Uned 419   Gweithgaredd mentergarwch – cynhyrchu cynnyrch neu wasanaeth Gwybodaeth ategol

Arweiniad a Thystiolaeth

Ar gyfer maen prawf 4.1 mae angen i'r dysgwr nodi o leiaf ddwy agwedd o'r gweithgaredd a aeth yn dda.

Ar gyfer 4.2 mae angen i'r dysgwr nodi un agwedd o'r gweithgaredd nad aeth yn dda.

Ar gyfer 4.3 mae angen i'r dysgwr adnabod o leiaf un gwelliant a allai gael ei wneud i'r gweithgaredd.

Ar gyfer maen prawf 1.1 mae angen i'r dysgwr ddewis cynnyrch neu wasanaeth i'w werthu. Dylai eu dewis o gynnyrch neu wasanaeth gael ei gytuno gyda'r aseswr.

Ar gyfer 1.2 mae angen i'r dysgwr adnabod ar gyfer pwy mae'r cynnyrch neu wasanaeth.

Ar gyfer 1.3 mae angen i'r dysgwr adnabod pryd a ble i werthu'r cynnyrch neu wasanaeth.

Ar gyfer 1.4 mae angen i'r dysgwr adnabod beth sydd angen ei wneud i gynhyrchu'r cynnyrch neu i ddarparu'r gwasanaeth. Dylai fod rhestr fanwl o ba gamau/gweithgareddau y mae eu hangen i gynhyrchu'r cynnyrch neu wasanaeth.

Ar gyfer 1.5 mae angen i'r dysgwr restru'r cyfarpar a'r deunyddiau sydd eu hangen i gynhyrchu'r cynnyrch neu i ddarparu'r gwasanaeth.

Ar gyfer 1.6 mae angen i'r dysgwr roi enghreifftiau o beryglon posibl i iechyd a diogelwch o'r gweithgaredd a ddewiswyd.

1.7 mae angen i'r dysgwr nodi cost cynhyrchu'r cynnyrch neu ddarparu'r gwasanaeth.

Ar gyfer 1.8 mae angen i'r dysgwr benderfynu ar bris i'w godi a'r elw am bob eitem, swp o eitemau neu wasanaeth.

Ar gyfer 1.9 mae angen i'r dysgwr adnabod ble i gael yr adnoddau i gynhyrchu'r cynnyrch neu i ddarparu'r gwasanaeth. Mae adnoddau'n cynnwys llafur a chyllid.

Gall tystiolaeth ar gyfer 1.1 i 1.9 fod yn gynnig am gynnyrch.

Ar gyfer 2.1 mae angen i'r dysgwr restru'r deunyddiau sydd eu hangen i gynhyrchu'r cynnyrch neu i ddarparu'r gwasanaeth.

.

Ar gyfer 2.2 mae angen i'r dysgwr weithio'n ddiogel i gynhyrchu'r cynnyrch neu ddarparu'r gwasanaeth yn ddiogel.

Ar gyfer 2.3 mae angen i'r dysgwr wneud yn siŵr bod y cynnyrch neu'r gwasanaeth yn ddiogel. Mae tystiolaeth am 2.1 i 2.3 yn debygol o fod yn ddatganiad tyst neu aseswr.

Ar gyfer maen prawf 3.1 mae angen i'r dysgwr adnabod o leiaf dri dull o hysbysebu a cynnyrch neu wasanaeth. Gallai tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr.

.

Ar gyfer 3.2 mae angen i'r dysgwr hysbysebu cynnyrch neu wasanaeth. Mae'n debygol mae'r cynnyrch neu'r gwasanaeth a gynhyrchon nhw yng Nghanlyniad 2 yw hyn.

Gallai tystiolaeth am 3.2 fod yn boster, taflen neu recordiad sain.

Gallai tystiolaeth ar gyfer 4.1 i 4.3 gael ei chasglu yn ystod adolygiad gydag aseswr neu gallai fod yn ddatganiad dysgwr.

RHAU:	Y/505/4665
Lefel:	1
Gwerth credydau:	3
ODDA:	14
Nod:	Nod yr uned hon yw helpu'r dysgwr i adnabod cyfleoedd gweithle posibl a'r hyn a ddisgwylir yn ystod lleoliad gwaith.
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Mae'r uned hon wedi'i gwahardd gyda'r uned ganlynol o fewn 5546: <ul style="list-style-type: none"> • 316 Mynediad 3 Ymgymryd â lleoliad gwaith

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: <ol style="list-style-type: none"> 1. gallu adnabod cyfleoedd posibl ar gyfer lleoliad gwaith
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: <ol style="list-style-type: none"> 1.1 adnabod ei sgiliau a'i ddiddordebau ei hun 1.2 disgrifio ei sgiliau a'i ddiddordebau ei hun sy'n cyfateb i gyfleoedd lleoliad gwaith 1.3 ymchwilio i'r cwmni neu sefydliad lleoliad gwaith

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: <ol style="list-style-type: none"> 2. gwybod beth a ddisgwylir yn ystod y lleoliad gwaith
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: <ol style="list-style-type: none"> 2.1 disgrifio gwahanol gyfrifoldebau'r rôl 2.2 disgrifio sut mae'r rôl yn ffitio o fewn cwmni neu sefydliad y lleoliad gwaith 2.3 disgrifio ymddygiad ac agweddau priodol a ddisgwylir yn y rôl 2.4 adnabod y ffyrdd a'r dull o gludiant i'w cymryd i fynychu'r lleoliad gwaith yn brydlon 2.5 disgrifio sut i ddefnyddio ffynonellau cefnogaeth yn ystod lleoliad gwaith 2.6 disgrifio sgiliau a phrofiadau sy'n debygol o gael eu cyflawni o'r lleoliad gwaith.

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 3. gallu adfyfrio ar brofiad y lleoliad gwaith
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 3.1 cynhyrchu tystiolaeth o dasgau a ymgwymerwyd yn ystod lleoliad gwaith 3.2 disgrifio profiadau cadarnhaol yn ystod y lleoliad gwaith 3.3 disgrifio profiadau negyddol yn ystod y lleoliad gwaith 3.4 disgrifio sgiliau a phrofiadau newydd a enillwyd o'r lleoliad gwaith 3.5 myfyrion ar sut mae'r profiad lleoliad gwaith yn gallu hysbysu dilyniant gyrfa 3.6 gosod nodau i adeiladu ar brofiad y lleoliad gwaith.

Arweiniad a Thystiolaeth

Ar gyfer maen prawf 1.1 mae angen i'r dysgwr adnabod ei sgiliau a'i ddiddordebau ei hun.

Ar gyfer 1.2 mae angen i'r dysgwr ddisgrifio ei sgiliau a'i ddiddordebau ei hun sy'n cyfateb i gyfleoedd lleoliad gwaith.

Ar gyfer 1.3 mae angen i'r dysgwr ymchwilio i'r lleoliad gwaith, y cwmni neu sefydliad.

Ar gyfer maen prawf 2.1 mae angen i'r dysgwr ddisgrifio gwahanol gyfrifoldebau'r rôl.

Ar gyfer 2.2 mae angen i'r dysgwr ddisgrifio sut mae'r rôl yn ffitio i mewn i gwmni neu sefydliad y lleoliad gwaith.

Ar gyfer 2.3 mae angen i'r dysgwr ddisgrifio ymddygiad ac agweddau priodol a ddisgwylir yn y rôl.

Ar gyfer 2.4 mae angen i'r dysgwr adnabod y ffyrdd a'r dull o gludiant i'w cymryd i fynychu'r lleoliad gwaith yn brydlon.

Ar gyfer 2.5 mae angen i'r dysgwr ddisgrifio sut i ddefnyddio ffynonellau cefnogaeth yn ystod lleoliad gwaith.

Ar gyfer 2.6 mae angen i'r dysgwr ddisgrifio sgiliau a phrofiadau sy'n debygol o gael eu cyflawni o'r lleoliad gwaith.

Ar gyfer maen prawf 3.1 mae angen i'r dysgwr gynhyrchu tystiolaeth o dasgau a ymgymeryd yn ystod lleoliad gwaith.

Ar gyfer 3.2 mae angen i'r dysgwr ddisgrifio profiadau cadarnhaol yn ystod y lleoliad gwaith.

Ar gyfer 3.3 mae angen i'r dysgwr ddisgrifio profiadau negyddol yn ystod y lleoliad gwaith.

Ar gyfer 3.4 mae angen i'r dysgwr ddisgrifio sgiliau a phrofiadau newydd a enillwyd o'r lleoliad gwaith.

Ar gyfer 3.5 mae angen i'r dysgwr fyfyrion ar sut mae'r profiad lleoliad gwaith yn gallu hysbysu dilyniant gyrfa.

Ar gyfer 3.6 mae angen i'r dysgwr osod nodau i adeiladu ar brofiad y lleoliad gwaith.

Uned 421 Prosiect cymunedol

RHAU:	T/501/6893
Lefel:	1
Gwerth credydau:	3
ODDA:	22
Nod:	Nod yr uned yw helpu'r dysgwr i gynllunio, cynnal ac adolygu prosiect cymunedol.
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Mae'r uned hon wedi'i gwahardd gyda'r unedau canlynol o fewn 5546: <ul style="list-style-type: none"> • 320 Mynediad 3 Gweithgaredd mentergarwch • 321 Mynediad 3 Prosiect cymunedol • 419 Lefel 1 Gweithgaredd mentergarwch: cynhyrchu cynnyrch neu wasanaeth

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 1. cytuno ar brosiect cymunedol addas
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 1.1 rhestru dewisiadau ar gyfer prosiect cymunedol 1.2 dewis prosiect a rhoi rhesymau dros y dewis 1.3 cytuno ar brosiect cymunedol addas.

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 2. cynllunio prosiect cymunedol addas
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 2.1 cynhyrchu rhestr o dasgau sydd angen eu gwneud 2.2 rhestru pwy fydd yn gwneud beth 2.3 penderfynu ar ffrâm amser addas 2.4 adnabod unrhyw gyfarpar a deunyddiau angenrheidiol 2.5 adnabod unrhyw gymorth angenrheidiol 2.6 cytuno ar gynllun addas (gydag aelodau tîm os yw'n gweithio mewn tîm).

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

3. cyfrannu at asesiad risg ar gyfer y prosiect

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 3.1 rhestru risgiau a pheryglon posibl
- 3.2 cynllunio sut i leihau unrhyw risgiau neu beryglon
- 3.3 cytuno ar asesiad risg gyda'i d/thiwtor neu arolygwr.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

4. dilyn y cynllun prosiect

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 4.1 cymryd cyfrifoldeb am gwblhau ei d/thasgau a nodwyd yn y cynllun
- 4.2 adolygu cynnydd (gydag aelodau tîm os yw'n gweithio mewn tîm)
- 4.3 adddasu'r cynllun yn ôl yr angen
- 4.4 gweithio'n ddiogel.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

5. adolygu'r prosiect

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 5.1 disgrifio beth aeth yn dda
- 5.2 disgrifio beth allai gael ei wella
- 5.3 disgrifio beth mae e/hi wedi'i ddysgu amdano/i i hun a'r gymuned leol.

Arweiniad a Thystiolaeth

Ar gyfer maen prawf 1.1 mae angen i'r dysgwr **restru** dewisiadau ar gyfer prosiect cymuned e.e. addurno canolfan gymunedol, clirio ardal chwarae sydd wedi tyfu'n wyllt.

Ar gyfer 1.2 rhaid i'r dysgwr **ddewis** prosiect a **rhoi rhesymau** dros eu dewis.

Ar gyfer 1.3 rhaid i'r dysgwr: **gytuno** ar brosiect cymuned addas h.y. prosiect sy'n ddichonadwy o fewn cyfyngiadau fel lefel sgiliau ac amser. Rhaid i'r prosiect gael ei gytuno gyda'r aseswr neu oruchwyliwr.

Gall tystiolaeth 1.1 i 1.3 gynnwys datganiad dysgwr wedi'i gefnogi neu ei amlygu gan ddogfennaeth wedi'i hanodi ac wedi'i llofnodi gan yr aseswr a'r dysgwr.

Ar gyfer maen prawf 2.1 mae angen i'r dysgwr **gynhyrchu** rhestr o dasgau sydd angen eu gwneud.

Ar gyfer 2.2 mae angen i'r dysgwr **gynhyrchu** rhestr o bwy fydd yn gwneud beth.

Ar gyfer 2.3 mae angen i'r dysgwr **benderfynu** ar ffrâm amser addas. Bydd hyn yn dibynnu ar fath y prosiect a'r amser sydd ar gael.

Ar gyfer 2.4 mae angen i'r dysgwr **adnabod** unrhyw gyfarpar a deunyddiau angenrheidiol.

Ar gyfer 2.5 mae angen i'r dysgwr **adnabod** unrhyw gymorth angenrheidiol. Gall hyn fod gan y tiwtor, y goruchwyliwr neu berson arall.

Ar gyfer 2.6 mae angen i'r dysgwr **gytuno** ar gynllun addas gyda'r aseswr neu'r goruchwyliwr.

Gall tystiolaeth 2.1 i 2.6 fod yn gynllun prosiect wedi'i gefnogi neu ei amlygu gan ddogfennaeth ac wedi'i llofnodi gan yr aseswr a'r dysgwr.

Ar gyfer maen prawf 3.1 mae angen i'r dysgwr **restru** risgiau a pheryglon posibl.

Ar gyfer 3.2 mae angen i'r dysgwr **gynllunio** sut i leihau unrhyw risgiau neu beryglon e.e. peryglon a risgiau i iechyd a diogelwch, risgiau'n perthyn i argaeledd amser, offer a deunyddiau ac ati.

Ar gyfer 3.3 mae angen i'r dysgwr **gytuno** ar gynllun asesu gyda'r aseswr neu'r goruchwyliwr. Nid ddylid gofyn i ddysgwyr gynnal asesiadau risg.

Gall tystiolaeth 3.1 i 3.3 gynnwys datganiad dysgwr wedi'i gefnogi neu ei amlygu gan ddogfennaeth wedi'i hanodi ac wedi'i llofnodi gan yr aseswr a'r dysgwr.

Ar gyfer maen prawf 4.1 mae angen i'r dysgwr **gymryd cyfrifoldeb** am gwblhau tasgau a nodwyd yn y cynllun. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr neu'n ddyddiadur ac yn arsylwad aseswr neu ddatganiad tyst.

Ar gyfer 4.2 mae angen i'r dysgwr **adolygu** cynnydd gydag aelodau tîm a/neu'r tiwtor neu oruchwyliwr. Gall tystiolaeth fod yn gofnod adolygu ysgrifenedig.

Ar gyfer 4.3 mae angen i'r dysgwr **adolygu**'r cynllun yn ôl yr angen. Gall fod nifer o resymau dros adolygu, e.e. diffyg cynnydd, pobl eraill ddim yn cwrdd â therfynau amser. Dylai unrhyw newidiadau gael eu cytuno gyda'r aseswr. Gall tystiolaeth fod yn gynllun wedi'i anodi.

Ar gyfer 4.4 mae angen i'r dysgwr **weithio'n ddiogel** h.y. dilyn gweithdrefnau iechyd a diogelwch y sefydliad a defnyddio Offer Amddiffyn Personol (PPE) os yw'n briodol. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad tyst neu'n arsylwad aseswr.

Ar gyfer maen prawf 5.1 mae angen i'r ymgeisydd **ddisgrifio** beth aeth yn dda.

Ar gyfer 5.2 mae angen i'r dysgwr **ddisgrifio** beth allai gael ei wella.

Ar gyfer 5.3 mae angen i'r dysgwr **ddisgrifio** beth mae e/hi wedi'i ddysgu amdano'i hun a'r gymuned leol.

Gall tystiolaeth 5.1 5.3 fod yn ddatganiad dysgwr neu'n gofnod adolygu ysgrifenedig.

RHAU:	J/505/4743
Lefel:	1
Gwerth credydau:	3
ODDA:	25
Nod:	Nod yr uned hon yw helpu'r dysgwr i gymryd rhan weithredol mewn cynllunio, gweithredu ac adolygu eu hunan-ddatblygiad eu hunain
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Mae'r uned hon wedi'i gwahardd gyda'r unedau canlynol o fewn 5546: <ul style="list-style-type: none"> • 340 Mynediad Lefel 3 Hunanasesiad

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 1. gallu cymryd rôl weithredol mewn hunan-asesu a hunan-ddatblygiad
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 1.1 adolygu cyflawniadau personol 1.2 disgrifio cryfderau neu alluoedd personol 1.3 adnabod maes ar gyfer hunanddatblygiad 1.4 esbonio pam mae'r maes hwn yn bwysig ar gyfer hunanddatblygiad 1.5 cytuno ar nod hunanddatblygiad.

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 2. gallu datblygu cynllun ar gyfer hunan-ddatblygiad
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 2.1 paratoi cynllun ar gyfer y maes hunan-ddatblygiad a nodwyd 2.2 rhestru gweithgareddau, cerrig milltir a llinellau amser ar gyfer y cynllun hunanddatblygiad 2.3 adnabod y gefnogaeth a'r adnoddau sydd eu hangen i helpu i weithio tuag at y nod a gytunwyd 2.4 cynllunio sut i adolygu cynnydd tuag at gyflawni'r nod a gytunwyd.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

3. gallu gweithredu ac adolygu cynllun ar gyfer hunan-ddatblygiad

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

3.1 dilyn cynllun ac adolygu cynnydd yn gyson

3.2 awgrymu gwelliannau a newidiadau i'r cynllun.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

4. gallu myfyrio ar effeithiolrwydd y cynllun hunan-ddatblygiad

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

4.1 myfyrio ar effeithiolrwydd cyffredinol y cynllun wrth helpu i gyflawni'r nod a gytunwyd

4.2 disgrifio beth aeth yn dda a beth nad aeth yn dda

4.3 esbonio sut bydd hunanddatblygiad yn parhau yn y dyfodol

Arweiniad a Thystiolaeth

Ar gyfer maen prawf 1.1 mae angen i'r dysgwr adolygu cyflawniadau personol.

Ar gyfer 1.2 mae angen i'r dysgwr ddisgrifio cryfderau neu alluoedd personol.

Ar gyfer 1.3 mae angen i'r dysgwr adnabod maes ar gyfer hunanddatblygiad.

Ar gyfer 1.4 mae angen i'r dysgwr esbonio pam mae'r maes hwn yn bwysig ar gyfer hunan-ddatblygiad.

Ar gyfer 1.5 mae angen i'r dysgwr gytuno ar nod hunanddatblygiad.

Ar gyfer maen prawf 2.1 mae angen i'r ymgeisydd baratoi cynllun ar gyfer y maes hunan ddatblygiad a nodwyd.

Ar gyfer 2.2 mae angen i'r dysgwr restru gweithgareddau, cerrig milltir a llinellau amser ar gyfer cynllun hunan-ddatblygiad.

Ar gyfer 2.3 mae angen i'r dysgwr adnabod y gefnogaeth a'r adnoddau angenrheidiol i weithio tuag at y nod.

Ar gyfer 2.4 mae angen i'r dysgwr gynllunio sut i adolygu cynnydd tuag at gyflawni'r nod a gytunwyd.

Ar gyfer maen prawf 3.1 mae angen i'r dysgwr ddilyn cynllun ac adolygu cynnydd yn gyson.

Ar gyfer 3.2 mae angen i'r dysgwr awgrymu gwelliannau a newidiadau i'r cynllun.

Ar gyfer maen prawf 4.1 mae angen i'r dysgwr fyfyrion ar effeithiolrwydd cyffredinol y cynllun wrth helpu i gyflawni'r nod a gytunwyd.

Ar gyfer 4.2 mae angen i'r dysgwr ddisgrifio beth aeth yn dda a beth nad aeth yn dda.

Ar gyfer 4.3 mae angen i'r dysgwr esbonio sut bydd hunanddatblygiad yn parhau yn y dyfodol.

RHAU:	M/506/2710
Lefel:	1
Gwerth credydau:	2
ODDA:	9
Nod:	Nod yr uned hon yw galluogi'r dysgwr i adnabod sut mae amser hamdden yn cyfrannu at gydbwysedd gwaith/bywyd.
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Dim

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 1. gallu adnabod pwysigrwydd cael cydbwysedd gwaith/bywyd
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 1.1 diffinio ystyr cydbwysedd gwaith/bywyd 1.2 amlinellu manteision cydbwysedd gwaith/bywyd .

Cwmpas
1.1 a 1.2 cydbwysedd gwaith/bywyd – cyfanswm yr amser rydych chi'n ei dreulio'n gwneud eich swydd o'i gymharu â chyfanswm yr amser rydych chi'n ei dreulio gyda'ch teulu ac yn gwneud pethau rydych chi'n eu mwynhau.

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 2. gwybod sut mae defnydd effeithiol o amser hamdden yn helpu gyda chydbwysedd gwaith/bywyd
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 2.1 amlinellu defnydd cadarnhaol o amser hamdden 2.2 nodi manteision defnydd cadarnhaol o amser hamdden .

Cwmpas
2.1 a 2.2 amser hamdden - amser wedi'i dreulio gyda ffrindiau a/neu deulu, cynnal hobi, chwarae chwaraeon/gemau neu amser ar eich pen eich hun ac ati.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

3. gwybod sut i wneud y gorau o amser hamdden

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

3.1 adnabod sut i wneud y gorau o'u hamser hamdden

3.2 amlinellu sut gall gweithgareddau hamdden gyfrannu at waith.

Arweiniad a Thystiolaeth

Ar gyfer maen prawf 1.1 rhaid i'r dysgwr **ddiffinio** ystyr cydbwysedd gwaith/bywyd e.e. treulio cyfran briodol o amser mewn gweithgareddau hamdden/ymlacio yn ogystal â gwaith. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig neu'n gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 1.2 rhaid i'r dysgwr **amlinellu** manteision gwaith/bywyd e.e. llai o straen, teimlo'n hapusach, teimlo mwy o reolaeth, efallai'n fwy effeithiol yn y gwaith, gwell patrwm cysgu. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn ddiagram corryn.

Ar gyfer maen prawf 2.1 rhaid i'r dysgwr **amlinellu** defnydd cadarnhaol o amser hamdden e.e. ymlacio, uwchsgilio, cymdeithasu, achwilio cyfleoedd, amser meddwl, amser i fyfyrrio, amser i gynllunio, llai o straen. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn ddiagram corryn.

Ar gyfer maen prawf 2.2 rhaid i'r dysgwr **nodi** manteision defnydd cadarnhaol o amser hamdden. e.e. gwneud mwy o ffrindiau, llai o straen, sgiliau trefnu, amser gyda'r teulu, hobiau neu sgiliau newydd. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig neu'n gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 3.1 rhaid i'r dysgwr **adnabod** sut i wneud y gorau o'u hamser hamdden e.e. rheoli amser, cadw dyddiadur, bod yn drefnus, ymchwilio i weithgareddau, cynllun o flaen llaw. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn ddiagram corryn.

Ar gyfer maen prawf 3.2 rhaid i'r dysgwr **amlinellu** sut gall eu gweithgareddau hamdden eu hunain gyfrannu at waith. e.e. dysgu sgîl newydd, gwell rheoli amser, sgiliau trefnu a arwain, gwell hydref a ffitrwydd. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn ddiagram corryn.

RHAU:	J/600/7805
Lefel:	1
Gwerth credydau:	2
ODDA:	18
Nod:	Nod yr uned hon yw cyflwyno'r dysgwr i iechyd a diogelwch a'i bwysigrwydd yn y gweithle.
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Dim

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 1. deall pwysigrwydd iechyd a diogelwch yn y gweithle
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 1.1 nodi ystyr iechyd a diogelwch yn y gweithle a pham pam mae'n bwysig 1.2 disgrifio cyfrifoldebau cyfreithiol cyflogwyr, cyflogeion a'r hunan-gyflogedig 1.3 disgrifio sut caiff cyfraith iechyd a diogelwch ei gorfodi 1.4 adnabod ffynonellau gwybodaeth iechyd a diogelwch yn ei sefydliad 1.5 adnabod ffynonellau eraill o gwybodaeth iechyd a diogelwch.

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 2. deall yr angen am asesiad risg.
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 2.1 diffinio'r termau 'perygl' a 'risg' 2.2 disgrifio asesiad risg 2.3 rhoi enghreifftiau o ddamweiniad a salwch cysylltiedig â gwaith.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

3. bod yn ymwybodol o ofynion iechyd a diogelwch yn ei f/man gweithio neu ddysgu

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 3.1 rhestru gwybodaeth iechyd a diogelwch a ddylai gael ei rhoi i gyflogai neu ddysgwr
- 3.2 disgrifio'r broses am adrodd anafiadau, salwch, amodau anniogel a damweiniau yn ei f/man gweithio neu ddysgu
- 3.3 disgrifio'r ddarpariaeth am gymorth cyntaf yn ei f/man gweithio neu ddysgu
- 3.4 ar gyfer sector galwedigaethol disgrifio'r Offer Amddiffyn Personol (PPE) priodol a pheryglon y mae PPE yn rhoi amddiffyniad rhagddynt.

Arweiniad a Thystiolaeth

Mae'r uned hon yn ffocysu ar wybodaeth y dysgwyr o'r cyfrifoldebau a'r gofynion ar gyfer iechyd a diogelwch unigolion a chyflogwyr.

Does dim angen i ddysgwyr wybod manylion y gyfraith ond dylent fod yn ymwybodol o ofynion cyfreithiol yn ymwneud â nhw'u hunain a chyflogwyr.

Gellid gwahodd siaradwyr allanol, fel pobl broffesiynol mewn iechyd a diogelwch a iechyd amgylcheddol, i siarad â'r dysgwyr.

Gall dysgwyr ddefnyddio tystiolaeth o unedau eraill ac efallai y byddant am ychwanegu at yr uned hon trwy gydol eu rhaglen astudio.

Ar gyfer maen prawf 1.1 mae angen i'r ymgeisydd **nodi** ystyr iechyd a diogelwch yn y gweithle a pham pam mae'n bwysig e.e. i amddiffyn gweithwyr, cwsmeriaid ac ymwelwyr.

Ar gyfer 1.2 mae angen i'r ymgeisydd **ddisgrifio** cyfrifoldebau cyfreithiol cyflogwyr (e.e. cynnal asesiadau risg, dweud wrthyhych sut i wneud eich gwaith yn ddiogel), cyflogeion (e.e. cymryd gofal o'ch iechyd a diogelwch eich hun a phobl eraill), a'r hunan-gyflogedig (e.e. darparu eich Offer Amddiffyn Personol (PPE) eich hun)).

Ar gyfer 1.3 mae angen i'r ymgeisydd **ddisgrifio** sut caiff cyfraith iechyd a diogelwch ei gorfodi e.e. Asiantaeth Iechyd a Diogelwch.

Ar gyfer 1.4 mae angen i'r ymgeisydd **adnabod** ffynonellau gwybodaeth iechyd a diogelwch yn ei sefydliad e.e. polisïau, hysbysiadau.

Ar gyfer 1.5 mae angen i'r ymgeisydd **nodi** ffynonellau eraill o wybodaeth iechyd a diogelwch. e.e. Cynghorau Sector Sgiliau a gwefannau Unedau Llafur.

Gall tystiolaeth ar gyfer 1.1 i 1.5 fod yn ddatganiad ymgeisydd neu'n gofnod aseswr.

Ar gyfer y maen prawf cyntaf (2.1) mae angen i'r ymgeisydd **ddifinio**'r termau 'perygl' a 'risg'.

Ar gyfer 2.2 mae angen i'r dysgwr **ddisgrifio** asesiad risg h.y. beth yw e a phwy sy'n gyfrifol.

Ar gyfer 2.3 mae angen i'r ymgeisydd **roi enghreifftiau** o ddamweiniau a salwch cysylltiedig â gwaith e.e. gwibdeithiau, llithro a syrthio, dermatitis galwedigaethol (dermatitis cyswllt mewn trin gwallt).

Gall tystiolaeth ar gyfer 2.1 i 2.3 fod yn ddatganiad ymgeisydd neu'n gofnod aseswr.

Ar gyfer y maen prawf cyntaf (3.1) mae angen i'r ymgeisydd **restru'r** wybodaeth iechyd a diogelwch a ddylai gael ei rhoi i gyflogai neu ddysgwyr e.e. Poster Deddf yr Awdurdodaeth Iechyd a Diogelwch wedi'i ddangos.

Ar gyfer 3.2 mae angen i'r ymgeisydd **ddisgrifio'r** broses ar gyfer adrodd am anafiadau, salwch, amodau anniogel a damweiniau, yn ei f/man gweithio neu ddysgu e.e. adrodd i'r person priodol, rhoi manylion mewn llyfr damweiniau.

Ar gyfer 3.3 mae angen i'r ymgeisydd **ddisgrifio'r** ddarpariaeth am gymorth cyntaf yn ei f/man gweithio neu ddysgu e.e. person cymorth cyntaf.

Ar gyfer 3.4 mae angen i'r dysgwr, ar gyfer sector galwedigaethol a ddewiswyd, **ddisgrifio'r** Offer Amddiffyn Personol (PPE) priodol, e.e. het galed ac esgidiau â chapen bysedd caled mewn adeiladu a pheryglon y mae PPE'n darparu addiffyniad rhagddynt. Gall y sector galwedigaethol fod yn faes galwedigaeth y mae e/hi'n ei astudio, neu un y mae'n ymddiddori ynddo.

Gall tystiolaeth ar gyfer 3.1 i 3.4 fod yn ddatganiad ymgeisydd.

Uned 425

Sgiliau, rhinweddau ac agweddau effeithiol ar gyfer dysgu yn y gwaith

RHAU:	Y/506/2703
Lefel:	1
Gwerth credydau:	2
ODDA:	14
Nod:	Nod yr uned hon yw bod y dysgwr yn adnabod rhinweddau, agweddau ac ymddygiad cadarnhaol ar gyfer dysgu a gweithio ac yn deall ei anghenion datblygu.
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Mae'r uned hon wedi'i gwahardd gyda'r unedau canlynol o fewn 5546: <ul style="list-style-type: none"> • 323 Mynediad 3 Agweddau a gwerthoedd ar gyfer datblygiad personol • 502 Sgiliau Effeithiol, rhinweddau ac agweddau ar gyfer dysgu a gweithio

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 1. gallu adnabod amrywiaeth o rinweddau, agweddau, ac ymddygiad cadarnhaol ar gyfer dysgu a gweithio
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 1.1 nodi pwysigrwydd ymddygiad cadarnhaol a phriodol ar gyfer dysgu a gweithio 1.2 rhoi enghreifftiau o ymddygiad cadarnhaol a phriodol ar gyfer dysgu a gweithio 1.3 nodi pwysigrwydd rhinweddau ac agweddau cadarnhaol ar gyfer dysgu a gweithio 1.4 rhoi enghreifftiau o rinweddau ac agweddau cadarnhaol ar gyfer dysgu a gweithio.

Cwmpas
1.1 ac 1.2 ymddygiad – , ymarweddiad, gweithredoedd, moesau, ffyrdd. 1.3 rhinweddau – priodweddau, tueddiadau personoliaeth. 1.3 ac 1.4 agweddau - golwg, safle, ymagweddu, adwaith, barn teimlad, syniadau.

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 2. deall anghenion datblygiad personol
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 2.1 adnabod cryfderau personol 2.2 adnabod gwendidau personol 2.3 cynhyrchu cynllun gweithredu i fynd i'r afael â gwendidau personol 2.4 adolygu cynllun gweithredu datblygiad personol.
Cwmpas
2.4 adolygu – asesu beth aeth yn dda a beth nad aeth gystal.

Arweiniad a Thystiolaeth

Ar gyfer maen prawf 1.1 rhaid i'r dysgwr **nodi** pwysigrwydd ymddygiad cadarnhaol a phriodol ar gyfer dysgu a gweithio e.e. ymddangos wedi'u cymell, brwd, â diddordeb, rhoi sylw, cael ei sylw, cael ei werthfawrogi, rhoi argraff dda, cadw'r swydd, cael ei ystyried am ddyrchafiad, dangos parch. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig neu'n gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 1.2 rhaid i'r dysgwr **roi enghreifftiau** o ymddygiad cadarnhaol a phriodol ar gyfer dysgu a gweithio e.e. cael gwaith yn brydlon, gweithio'n galed, cwrdd â therfynau amser, cymryd mwy o ddyletswyddau a chyfrifoldebau, dilyn rheolau a rheoliadau, dangos parch i eraill, cynnal cyfrinachedd. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn fap meddwl, yn ddelweddau gyda thestun.

Ar gyfer maen prawf 1.3 rhaid i'r dysgwr **nodi** pwysigrwydd rhinweddau ac agweddau cadarnhaol ar gyfer dysgu a gweithio e.e. onestrwydd i gael ymddiried ynndo â gwybodaeth gyfrinachol, dibynadwyedd i wneud gwaith angenrheidiol yn brydlon ac i safon dda, hyblygrwydd i addasu i anghenion newidiol o fewn y gweithle, rhoi argraff dda, cadw'r swydd, cael ei ystyried am ddyrchafiad, dangos parch. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig neu'n gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 1.4 rhaid i'r dysgwr **roi enghreifftiau** o rinweddau ac agweddau cadarnhaol ar gyfer dysgu a gweithio e.e. ymddiriedaeth, onestrwydd, brwdfrydedd, wedi'i gymell, yn fodlon, yn ofalgar, yn gynorthwyol. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn fap meddwl, yn ddelweddau gyda thestun.

Ar gyfer maen prawf 2.1 rhaid i'r dysgwr **nodi** cryfderau personol e.e. addasrwydd, hyblygrwydd, cymhelliad, dyfalbarhad, trefnus, gweithio'n galed.

Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn ddiagram corrbyn, yn dabl o gryfderau personol.

Ar gyfer maen prawf 2.2 rhaid i'r dysgwr **nodi** gwendidau personol e.e. cadw amser yn wael, diffyg sylw i fanylion, diog, anonest, anhyblyg. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn ddiagram corrbyn, yn dabl o wendidau personol.

Ar gyfer maen prawf 2.3 rhaid i'r dysgwr **gynhyrchu** cynllun gweithredu i fynd i'r afael â gwendidau personol. I gynnwys dyddiadau, pobl ac adnoddau, camau i'w cymryd a dyddiadau adolygu. Rhaid i'r dystiolaeth fod yn gynllun gweithredu ysgrifenedig gan y dysgwr (gall gael ei ysgrifennu gan rywun arall).

Ar gyfer maen prawf 2.4 rhaid i'r dysgwr **adolygu** cynllun gweithredu datblygiad personol. e.e. i wirio i weld a yw camau wedi'u cwblhau a pha mor effeithiol oedden nhw. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gynllun gweithredu anodedig.

RHAU:	A/501/6894
Lefel:	1
Gwerth credydau:	3
ODDA:	20
Nod:	Nod yr uned hon yw helpu'r dysgwr i ddatblygu sgiliau gweithio tîm, trwy ddeall gwerthoedd, rolau a gweithdrefnau timau a gallu gweithio gyda phobl eraill tuag at gyflawni nodau a rennir.
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Mae'r uned hon wedi'i gwahardd gyda'r unedau canlynol o fewn 5546: <ul style="list-style-type: none"> • 311 Mynediad Gweithio fel rhan o dîm • 411 Lefel 1 Gweithio fel rhan o dîm • 522 Lefel 2 Sgiliau gweithio tîm

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 1. gallu rhoi rhesymau pam mae gwaith tîm yn bwysig
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 1.1 rhestru rhai o fanteision gwaith tîm effeithiol.

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 2. deall sut mae gwerthoedd a gweithdrefnau tîm yn gallu amrywio
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 2.1 rhestru gwahanol fathau o dimau 2.2 disgrifio ffyrdd y gall aelodau tîm wneud yn siŵr eu bod yn gweithio gyda'i gilydd yn effeithiol 2.3 amlinellu gwahanol ffyrdd o wneud penderfyniadau.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

3. deall y rolau y gall pobl eu cymryd mewn sefyllfa dîm.

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 3.1 rhoi enghreifftiau o rolau wedi'u neilltuo'n ffurfiol
- 3.2 rhoi enghreifftiau o rolau llai ffurfiol
- 3.3 adnabod effaith y gallai'r rolau hyn ei chael ar y ffordd mae tîm yn gweithio ac ar aelodau'r tîm.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

4. deall beth sydd angen ei wneud i gyflawni nod tîm

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 4.1 esbonio nod cyffredinol y tîm
- 4.2 disgrifio ei rôl ei hun fel rhan o'r tîm mewn sefyllfa wedi'i diffinio'n dda.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

5. gallu gweithio gyda phobl eraill tuag at gyflawn nodau wedi'u rhannu mewn sefyllfa wedi'i diffinio'n dda

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 5.1 cytuno ar gynllun gweithredu unigolion a gweithgareddau grŵp sydd eu hangen i gyflawni'r amcanion.
- 5.2 egluro cynllun gweithredu os oes angen
- 5.3 nodi i bwy i ofyn am help os oes angen arno/i
- 5.4 gweithio'n gydweithredol
- 5.5 derbyn a gweithredu ar sail beirniadaeth adeiladol
- 5.6 cynnal gweithgareddau grŵp ac unigol wedi'u diffinio'n dda fel y nodwyd
- 5.7 gweithio'n ddiogel.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

6. bod yn ymwybodol o'u cyfraniad eu hunain i gynnydd tîm

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 6.1 rhannu eu barn eu hunain ar gynnydd gydag aelodau eraill o'r tîm
- 6.2 adnabod pa mor effeithiol oedd ei g/chyfraniad i gynnydd y tîm
- 6.3 adnabod beth aeth yn dda a beth nad aeth gystal wrth weithio gydag eraill
- 6.4 awgrymu ffyrdd o wella eu gweithio eu hunain gydag eraill yn y dyfodol.

Arweiniad a Thystiolaeth

Mae'r uned hon yn ffocysu ar beth gwybodaeth sylfaenol am dimau cyn i'r dysgwr ddangos sgiliau ymarferol gweithio tîm.

Dylai'r gweithgaredd tîm fod yn gydweithredol ac yn bwrpasol a rhoi i bob ymgeisydd y cyfle i gwrdd â'r holl feini prawf. Fodd bynnag, efallai na fydd pob aelod o'r tîm yn gweithio tuag at yr uned hon. Er enghraifft, gallai sefyllfa'r gwaith tîm fod yn y gweithle.

Gall tiwtoriaid ddefnyddio amrywiaeth eang o adnoddau dysgu gan gynnwys fideos a siaradwyr allanol i ddarlunio timau mewn gweithgareddau gwaith a hamdden. Gellir defnyddio gemau a gweithgareddau sy'n datblygu sgiliau gweithio tîm i sicrhau bod y dysgu'n rhyngweithiol, yn hwyl ac yn apelio at amrywiaeth o arddulliau dysgu.

Ar gyfer maen prawf 1.1 mae angen i'r ymgeisydd **restru** rhai o fanteision gwaith tîm effeithiol. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad ymgeisydd.

Ar gyfer maen prawf 2.1 mae angen i'r ymgeisydd **restru** gwahanol fathau o dimau e.e. timau chwaraeon, timau gweithle.

Ar gyfer 2.2 mae angen i'r ymgeisydd **ddisgrifio** ffyrdd y gall aelodau tîm wneud yn siŵr eu bod yn gweithio gyda'i gilydd yn effeithiol e.e. rheolau sylfaenol wedi'u rhannu, amcanion clir, cyfathrebu effeithiol.

Ar gyfer 2.3 mae angen i'r ymgeisydd **amlinellu** gwahanol ffyrdd o wneud penderfyniadau. e.e. awtocratig, democratig, yn dibynnu ar rolau.

Gall tystiolaeth ar gyfer 2.1 i 2.3 fod yn ddatganiad ymgeisydd.

Ar gyfer maen prawf 3.1 mae angen i'r ymgeisydd **roi enghreifftiau** o rolau wedi'u neilltuo'n ffurfiol e.e. arweinydd tîm, goruchwyliwr, arolygydd, cynllunydd.

Ar gyfer 3.2 mae angen i'r ymgeisydd **roi enghreifftiau** o rolau llai ffurfiol e.e. smaliwr, negodwr, cwblhawr.

Ar gyfer 3.3 mae angen i'r ymgeisydd **adnabod** yr effaith y gallai'r rolau hyn ei chael ar y ffordd mae tîm yn gweithio ac ar aelodau'r tîm.

Gall tystiolaeth ar gyfer 3.1 i 3.3 fod yn ddatganiad ymgeisydd.

Ar gyfer maen prawf 4.1 mae angen i'r ymgeisydd **esbonio** nod cyffredinol tîm. Gall nod y tîm gael ei benderfynu gan y tîm, e.e. codi cronfeydd ar gyfer elusen neu gall gael ei roi i'r tîm gan yr aseswr neu oruchwyliwr e.e. i gwblhau prosiect.

Ar gyfer 4.2 mae angen i'r ymgeisydd **ddisgrifio** ei rôl ei hun fel rhan o'r tîm.

Gall tystiolaeth ar gyfer 4.1 a 4.2 fod yn ddatganiad ymgeisydd.

Ar gyfer maen prawf 5.1 mae angen i'r ymgeisydd **gytuno** ar gynllun gweithredu gweithredoedd unigol a grŵp sydd eu hangen i gyflawni amcanion. Gall tystiolaeth ar gyfer 5.1 fod yn gynllun gweithredu wedi'i lofnodi.

Ar gyfer 5.2 mae angen i'r ymgeisydd **egluro**'r cynllun gweithredu os oes angen. Dylai'r ymgeisydd allu nodi beth mae e neu hi am ei wneud.

Arn gyfer 5.3 mae angen i'r ymgeisydd **adnabod** i bwy y gallai ofyn am help e.e. goruchwyliwr, aseswr.

Gall tystiolaeth ar gyfer 5.2 a 5.3 fod yn ddatganiad ymgeisydd neu'n gofnod adolygu.

Ar gyfer 5.4 mae angen i'r ymgeisydd **weithio'n gydweithredol** e.e. cynnig help a chefnogaeth a gofyn am gefnogaeth os oes angen.

Ar gyfer 5.5 mae angen i'r ymgeisydd **dderbyn a gweithredu** ar sail beirniadaeth adeiladol. Dylai'r ymgeisydd gydnabod yr adborth heb ddigio, gan ofyn am eglurhad neu enghreifftiau os oes angen, ac ystyried y pwynt(iau) a wnaed cyn cymryd unrhyw gam pellach e.e. newid ymddygiad.

Ar gyfer 5.6 mae angen i'r ymgeisydd **gynnal** gweithgareddau grŵp ac unigol wedi'u diffinio'n dda fel y nodwyd in cynllun gweithredu a thrafodaethau dilynol.

Ar gyfer 5.7 mae angen i'r ymgeisydd **weithio'n ddiogel**. Mae hyn yn cynnwys dilyn canllawiau iechyd a diogelwch aseswr a roddir gan yr aseswr neu oruchwyliwr a gwisgo dillad priodol.

Dylai tystiolaeth ar gyfer 5.4 i 5.7 fod yn ddatganiad aseswr neu'n ddatganiad tyst.

Ar gyfer maen prawf 6.1 mae angen i'r ymgeisydd **rannu** eu barn eu hunain ar gynnydd gydag aelodau eraill y tîm. Dylai'r adolygiad fynd y tu hwnt i'r gweithgareddau y mae'r grŵp wedi'u cwblhau a pha mor llwyddiannus oedd y gweithgareddau a ffocysu ar y ffordd y mae'r grŵp wedi gweithio gyda'i gilydd. Gall tystiolaeth fod yn arsylwad aseswr, yn ddelfrydol gyda nodiadau ymgeisydd.

Ar gyfer 6.2 mae angen i'r ymgeisydd **nodi** pa mor effeithio oedd ei g/chyfraniad i gynnydd y tîm. Dylai'r ffocws fod ar ryngweithiad yr ymgeisydd gyda'r grŵp ac nid yn unig ar y nodau a gyflawnwyd.

Ar gyfer **6.3** mae angen i'r ymgeisydd **nodi** beth aeth yn dda a beth nad aeth gystal wrth weithio gyda'i gilydd. Dylai'r ffocws fod ar y ffordd y gweithiodd y grŵp gyda'i gilydd.

Ar gyfer 6.4 mae angen i'r ymgeisydd **awgrymu** ffyrdd o wella eu gwaith eu hunain gyda phobl eraill yn y dyfodol. Dylai'r ffocws fod ar wella rhyngweithiad yr ymgeisydd gyda phobl eraill ac ni ar ba mor llwyddiannus y gorffennwyd y gweithgaredd.

Dylai tystiolaeth ar gyfer 6.2 i 6.4 fod yn arsylwad neu'n ddatganiad tyst

RHAU:	J/506/2664
Lefel:	1
Gwerth credydau:	2
ODDA:	12
Nod:	Bydd yr uned hon yn rhoi i'r dysgwr ddealltwriaeth o'r farchnad lafur.
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Dim

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 1. deall y gwahanol fathau o gyfleoedd cyflogaeth
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 1.1 amlinellu'r gwahanol fathau o gyfleoedd cyflogaeth

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 2. deall ystyr yr ymadrodd marchnad lafur
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 2.1 amlinellu ystyr yr ymadrodd marchnad lafur 2.2 adnabod gwahanol elfennau'r farchnad lafur

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 3. adnabod ffynonellau cyfleoedd cyflogaeth y farchnad lafur leol
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 3.1 rhestru ffynonellau o ble mae dod o hyd i gyfleoedd cyflogaeth.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

4. deall ystyr y term marchnad lafur 'gudd'

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

4.1 amlinellu ystyr yr ymadrodd marchnad lafur gudd

4.2 amlinellu sut gallwch chi gael mynediad i'r farchnad lafur gudd.

Arweiniad a Thystiolaeth

Ar gyfer maen prawf 1.1 rhaid i'r dysgwr **amlinellu** mathau o gyfleoedd cyflogaeth e.e. amser llawn, rhan amser, dros dro, tymhorol, cytundeb tymor byr/hir, parhaol, rhannu swydd. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn ddiagram corrbyn.

Ar gyfer maen prawf 2.1 rhaid i'r dysgwr **amlinellu** ystyr yr ymadrodd marchnad lafur e.e. lle y mae gweithwyr yn dod o hyd i waith cyflogedig a chyflogwyr yn dod o hyd i weithwyr parod. Gall y farchnad lafur fod yn lleol, yn genedlaethol ac yn rhyngwladol ac y mae'n newid yn gyson wrth i bobl newid swydd, a chwmnïau'n cychwyn neu'n cau. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn ddiagram corrbyn.

Ar gyfer maen prawf 2.2 rhaid i'r dysgwr **nodi** gwahanol rannau'r farchnad lafur e.e. cyflogeion, cyflogwyr, swydd gwag, swyddi, cyflogau, argaeledd sgiliau. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr neu'n ddiagram corrbyn.

Ar gyfer maen prawf 3.1 rhaid i'r dysgwr **restru** ffynonellau cyfleoedd cyflogaeth y mae modd dod o hyd iddyn nhw, e.e. papurau newydd, cylchgronau, Canolfan Gwaith, asiantaethau recriwtio, gwefannau, hysbysfyrddau, ffenestri siopau, ffrindiau a theulu. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn boster wedi'i anodi neu'n ddiagram corrbyn.

Ar gyfer maen prawf 4.1 rhaid i'r dysgwr **amlinellu** ystyr y term marchnad gudd e.e. swyddi nad ydyn nhw'n cael eu rhoi ar-lein neu eu hysbysebu, llefydd gwag sy'n cael eu llenwi ar lafar neu trwy ddulliau anffurfiol eraill. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 4.2 rhaid i'r dysgwr **amlinellu** sut gallwch chi gael mynediad i'r farchnad lafur gudd. e.e. cysylltiadau personol fel cydweithwyr, teulu a ffrindiau, tiwtor. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig neu'n gofnod aseswr.

Uned 428 Ymwybyddiaeth o fusnesau a chwsmeriaid

RHAU:	J/506/2700
Lefel:	1
Gwerth credydau:	1
ODDA:	7
Nod:	Bydd y dysgwr yn gallu deall pwysigrwydd gwybod am ddisgwyliadau busnes neu sefydliad, beth mae'n ei olygu i fod yn gyflogai.
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Dim

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

1. gallu adnabod gwahanol fathau o gyflogwyr

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 1.1 amlinellu gwahanol fathau o **gyflogwyr** lleol
- 1.2 amlinellu gwahanol fathau o **gyflogwyr** cenedlaethol.

Cwmpas

1.1 ac 1.2 **cyflogwyr** – gwasanaethau, gweithgynhyrchu, adwerthu, sector cyhoeddus, mewnforio, allforio.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

2. deall anghenion cyflogwr yn y gweithle

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 2.1 disgrifio amrywiaeth o **sgiliau trosglwyddadwy**
- 2.2 adnabod eu **sgiliau trosglwyddadwy** eu hunain
- 2.3 rhoi enghreifftiau o sut gellid defnyddio **sgiliau trosglwyddadwy** yn y gweithle.

Cwmpas

2.1, 2.2 a 2.3 **sgiliau trosglwyddadwy** – sgiliau y gellir eu defnyddio mewn gwaith/astudio/ bywyd personol ac nad ydyn nhw'n benodol i un maes.

Arweiniad a Thystiolaeth

Ar gyfer maen prawf 1.1 rhaid i'r dysgwr **amlinellu** gwahanol fathau o gyflogwyr lleol e.e. cyfreithiwr, meddyg, deintydd, siop gornel, groser, cigydd, bwyd parod, siop flodau, trinydd gwallt. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn ddiagram corryn.

Ar gyfer maen prawf 1.2 rhaid i'r dysgwr **amlinellu** gwahanol fathau o gyflogwyr cenedlaethol e.e. Rheilffordd Genedlaethol, cadwynau archfarchnad, HMRC, banciau, cymdeithasau adeiladu, cwmnïau yswiriant, allfeydd bwyd cyflym, GIG. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn ddiagram corryn.

Ar gyfer maen prawf 2.1 rhaid i'r dysgwr **ddisgrifio** ystod o sgiliau trosglwyddadwy e.e. fel trefnu, rheoli amser, cyflwyniad TG, cyfathrebu, gwrando a sgiliau arweinyddiaeth. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig.

Ar gyfer maen prawf 2.2 rhaid i'r dysgwr **adnabod** ei sgiliau trosglwyddadwy ei hun. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn ddiagram corryn.

Ar gyfer maen prawf 2.3 rhaid i'r dysgwr **roi enghreifftiau** o sut gellid defnyddio sgiliau trosglwyddadwy yn y gweithle e.e. gellid defnyddio TG mewn unrhyw amgylchedd gwaith, gellid dysgu arweinyddiaeth trwy glybiau chwaraeon neu leol a'i ddefnyddio yn y gweithle i gymell ac i reoli, gellir defnyddio sgiliau cyflwyno, a ddysgwyd mewn man dysgu, yn y gweithle. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn fap meddwl, yn ddelweddau gyda thestun.

RHAU:	Y/506/2698
Lefel:	1
Gwerth credydau:	2
ODDA:	11
Nod:	Bydd y dysgwr yn gallu adnabod dewisiadau amgen i waith cyflog a'r datblygiad sgiliau a rhinweddau y gall y rhain eu cynnig
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Dim

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn:
1. gallu adnabod y gwahanol fathau o ddewisiadau amgen i waith cyflog
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu:
1.1 nodi dewisiadau amgen i waith cyflog .

Cwmpas
1.1 dewisiadau amgen i waith cyflog un tro'n unig, cyson, amser llawn, rhan amser, dros dro.

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn:
2. gwybod sut i gael gafael ar wybodaeth am dewisiadau amgen i waith cyflog
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu:
2.1 rhestru gwybodaeth am ddewisiadau amgen i waith cyflog
2.2 rhoi enghreifftiau o sefydliadau cenedlaethol cysylltiedig â dewisiadau amgen i waith cyflog
2.3 rhoi enghreifftiau o grwpiau a gwasanaethau sy'n ddewisiadau amgen i waith cyflog yn yr ardal leol.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

3. deall bod sgiliau a rhinweddau a enillir o ddewisiadau amgen i waith cyflog yn gallu cael eu defnyddio mewn meysydd eraill o fywyd

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 3.1 amlinellu'r **sgiliau** a **rhiniweddau** y gellid eu hennill o ddewisiadau amgen i waith cyflog
- 3.2 nodi sut gallai sgiliau a rhinweddau a enillir o ddewisiadau amgen i waith cyflog helpu mewn **meysydd eraill o fywyd**.

Cwmpas-

- 3.1 **sgiliau** – ymddygiad wedi'i ddysgu trwy gydol bywyd.
- 3.2 **nodweddion** – priodweddau, tueddiadau personoliaeth.
- 3.3 **meysydd eraill bywyd** – perthnasoedd personol, gwaith, astudio, amser hamdden.

Arweiniad a Thystiolaeth

Ar gyfer maen prawf 1.1 rhaid i'r dysgwr **adnabod** dewisiadau amgen i waith cyflog e.e. sefydliadau gwirfoddol, siopau elusen, gofalu am eraill, gwasanaeth cymunedol, mentora, hyfforddi. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn boster wedi'i anodi neu'n ddiagram corrbyn.

Ar gyfer maen prawf 2.1 rhaid i'r dysgwr **restru** gwybodaeth am ddewisiadau amgen i waith cyflog e.e. teulu, ffrindiau, tiwtoriaid, aseswyr, Canolfannau Cynghori (CAB), gwefannau, cylchgronau a phapurau newydd, hysbysfyrddau cymunedol, llyfrgell, siopau elusen. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn boster wedi'i anodi neu'n ddiagram corrbyn.

Ar gyfer maen prawf 2.2 rhaid i'r dysgwr **roi enghreifftiau** o sefydliadau cenedlaethol cysylltiedig â dewisiadau amgen i waith, e.e. Red Cross, NSPCC, Barnado's, Achub y Plant, Oxfam, Cymorth Cristnogol, Gwasanaeth Gwirfoddol Tramor, Ymddiriedolaeth y Brifysgol, RNLI, Cwnstabl Arbennig, diffoddwr tân wedi'i gadw. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn fap meddwl, yn ddelweddau gyda thestun.

Ar gyfer maen prawf 2.3 rhaid i'r dysgwr **roi enghreifftiau** o grwpiau neu wasanaethau sy'n ddewis amgen i waith cyflog yn yr ardal leol, e.e. hosbisau, ambiwlans awyr, sgowtiaid/ geidiau/ rangers, brownies/ cubs, yr Urdd, prydau ar glud, ymweld â'r oedrannus neu'r claf, cludiant ysbyty, CAB, WRCS, arweinydd Dug Caeredin. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn fap meddwl, yn ddelweddau gyda thestun.

Ar gyfer maen prawf 3.1 rhaid i'r dysgwr **amlinellu'r** sgiliau a'r rhinweddau y gellid eu hennill o ddewisiadau amgen i waith cyflog e.e. sgiliau cyfathrebu, sgiliau technegol, sgiliau'r cartref, sgiliau rheoli amser, sgiliau rheoli pobl, caffael gwybodaeth a/neu allu newydd, hyder, amynedd, empathi, penderfyniad, dyfalbarhad, prydlondeb, dibynadwyedd, hyblygrwydd, teyrngarwch, gwella hunan-barch. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn ddiagram corrbyn.

Ar gyfer maen prawf 3.2 rhaid i'r dysgwr **nodi** sut gallai sgiliau a rhinweddau a enillwyd o waith cyflog helpu ym meysydd eraill bywyd, e.e. mwy o ddealltwriaeth o faterion, cael dyrchafiad, gwella rhagolygon cyflogaeth yn sgil sgiliau newydd, gwella dealltwriaeth o bobl eraill yn y gwaith, man astudio neu gartref, gwneud cysylltiadau newydd. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig neu'n gofnod aseswr.

Gallai siaradwyr allanol gael eu gwahodd o'r Ganolfan Gynghori (CAB) a sefydliadau priodol eraill.

RHAU:	M/506/2786
Lefel:	1
Gwerth credydau:	1
ODDA:	10
Nod:	Nod yr uned hon yw rhoi i'r dysgwr ddealltwriaeth o ddatrys problemau.
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Mae'r uned hon wedi'i gwahardd gyda'r unedau canlynol o fewn 5546: <ul style="list-style-type: none"> • 220 Mynediad 2 Delio â phroblemau mewn bywyd bob dydd • 337 Mynediad 3 Delio â phroblemau mewn bywyd bob dydd • 519 Lefel 2 Delio â heriau

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 1. gwybod sut i adnabod problem
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 1.1 adnabod problem 1.2 amlinellu effeithiau problem.

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 2. gallu cynllunio datrysiad i broblem
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 2.1 nodi datrysiad posibl i ddatrys problem 2.2 nodi ffynonellau a chamau gweithredu angenrheidiol 2.3 amlinellu cynllun i ddatrys problem.

Cwmpas
2.1 datrysiad - ffordd a/neu ddull o ddatrys problem.

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 3. gallu adolygu datrysiad a gynlluniwyd i broblem
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 3.1 nodi effeithiolrwydd y cynllun.

Cwmpas
3.1 effeithiolrwydd – asesu beth aeth yn dda a beth nad aeth gystal.

Arweiniad a Thystiolaeth

Ar gyfer maen prawf 1.1 rhaid i'r dysgwr **adnabod** problem e.e. heb fod â digon o arian, dogfennau pwysig ar goll, e.e. tystysgrif geni, heb fod â'r cymwysterau iawn i fynd ar gwrs neu i wneud cais am swydd benodol, ddim yn gallu mynd i apwyntiad mewn pryd. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 1.2 rhaid i'r dysgwr **amlinellu** effeithiau problem e.e. ddim yn gallu talu rhent/morgais, ddim yn gallu mynd ar wyliau, ddim yn gallu fforddio mynd allan gyda ffrindiau, ddim yn gallu cynnig prawf a allai olygu peidio â chael cynnig swydd, cael lle ar gwrs, methu dilyn gyrfa a ddewiswyd, colli cyfweiliad swydd neu gyfle i gael swydd. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn ddiagram corrbyn.

Ar gyfer maen prawf 2.1 rhaid i'r dysgwr **adnabod** datrysiad posibl i ddatrys problem e.e. gweithio gormaser, swydd arall/ychwanegol, benthyca arian, cael copiau ardystiedig o ddogfennau coll, eu rhoi mewn lle diogel, cynllunio o flaen llaw i fynd i apwyntiadau, gwirio cludiant amgen i fynd i apwyntiadau. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn ddiagram corrbyn.

Ar gyfer maen prawf 2.2 rhaid i'r dysgwr **adnabod** ffynonellau a gweithredoedd angenrheidiol e.e. pobl, sefydliadau, rhynggrwyd, defnyddiau, offer, siarad â'r teulu, trefnu siarad â banc, gwneud apwyntiadau gydag ymgynghorwr dyledion, gosod larwm am apwyntiad, llungopio dogfennau pwysig, cynllunio o flaen llaw. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn ddiagram corrbyn.

Ar gyfer maen prawf 2.3 rhaid i'r dysgwr **amlinellu** cynllun i ddatrys problem. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn ddiagram corrbyn.

Ar gyfer maen prawf 3.1 rhaid i'r dysgwr **nodi** effeithiolrwydd y cynllun, a wnaeth y cynllun weithio, pa rannau o'r cynllun aeth yn dda a beth nad aeth gystal. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig neu'n gofnod aseswr.

RHAU:	L/506/2701
Lefel:	1
Gwerth credydau:	1
ODDA:	10
Nod:	Nod yr uned hon yw rhoi i'r dysgwr ddealltwriaeth o sut i ddatblygu hyder personol.
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Dim

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

1. deall ystyr hyder personol a hunan-ymwybyddiaeth

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 1.1 diffinio ystyr **hyder personol**
- 1.2 diffinio ystyr **hunanymwybyddiaeth**.

Cwmpas

- 1.1 **hyder personol** – cred neu ffydd ynoch chi'ch hun a/neu eich gallu'ch hun, hunansicrwydd neu hunanargyhoeddiad.
- 1.2 **Hunanymwybyddiaeth** - bod yn ymwybodol o'ch cymeriad eich hun, cryfderau a gwendidau.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

2. gwybod lefelau presennol o hunanhyder/hyder personol

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 2.1 amlinellu lefelau o hyder personol/ hunanhyder mewn **sefyllfaoedd gwahanol**
- 2.2 rhoi enghreifftiau o hyder personol/ hunanhyder **mewn sefyllfaoedd gwahanol**.

Cwmpas

- 2.1 a 2.2 **sefyllfaoedd gwahanol** – gwaith, cartref, lle astudio/hyfforddi, sefyllfaoedd cymdeithasol ac ati.

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 3. gallu datblygu hyder personol a hunanymwybyddiaeth
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 3.1 adnabod amrywiaeth o ffyrdd i ddatblygu hyder personol 3.2 nodi manteision gwell hunanhyder.

Arweiniad a Thystiolaeth

Ar gyfer maen prawf 1.1 rhaid i'r dysgwr **ddiffinio** ystyr hyder personol e.e. cred neu ffydd ynoch chi'ch hun a/neu eich gallu eich hun, hunansicrwydd neu hunanargyhoeddiad. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig neu'n gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 1.2 rhaid i'r dysgwr **ddiffinio** ystyr hunanymwybyddiaeth e.e. bod yn ymwybodol o'i gymeriad ei hun, cryfderau a gwendidau. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig neu'n gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 2.1 rhaid i'r dysgwr **amlinellu** lefelau o hyder personol/ hunanhyder mewn sefyllfaoedd gwahanol e.e. wrth siarad yn gyhoeddus, cyflwyniadau, cymdeithasu, arwain, cyfathrebu, datrys problemau a bod mewn sefyllfaoedd newydd. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn ddiagram corryn, yn dabl barnu'ch hun.

Ar gyfer maen prawf 2.2 rhaid i'r dysgwr **roi enghreifftiau** o lefelau o hyder personol/ hunanhyder mewn sefyllfaoedd gwahanol e.e. wrth siarad yn gyhoeddus, cyflwyniadau, cymdeithasu, arwain, cyfathrebu, datrys problemau a bod mewn sefyllfaoedd newydd. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig neu'n gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 3.1 rhaid i'r dysgwr **adnabod** amrywiaeth o ffyrdd i ddatblygu hyder personol e.e. rhestru priodweddau a galluoedd cadarnhanol, adnabod cyflawniadau, gosod targedau/nodau, cwblhau dadansoddiad SWOT, dysgu o camsyniadau'r gorffennol. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn ddiagram corryn.

Ar gyfer maen prawf 3.2 rhaid i'r dysgwr **nodi** manteision gwell hunanhyder e.e. swydd newydd, dyrchafiad, gweithgareddau newydd, llai o straen, ffrindiau newydd, cyfleoedd newydd, agwedd gadarnhaol. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig neu'n gofnod aseswr.

RHAU:	T/506/2711
Lefel:	1
Gwerth credydau:	1
ODDA:	10
Nod:	Bydd y dysgwyr yn deall pryd i fod yn bendant mewn sefyllfaoedd priodol
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Dim

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

1. deall ystyr pendantrwydd

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 1.1 diffinio ystyr pendantrwydd
- 1.2 rhoi enghreifftiau o ymddygiad pendant.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

2. deall effeithiau ymddygiad pendant

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 2.1 rhoi enghreifftiau o bryd mae ymddygiad pendant yn briodol
- 2.2 nodi effeithiau cadarnhaol ymddygiad pendant
- 2.3 nodi effeithiau negyddol ymddygiad pendant.

Arweiniad a Thystiolaeth

Ar gyfer maen prawf 1.1 rhaid i'r dysgwr **ddiffinio** ystyr pendantsrwydd e.e. bod yn hyderus, hunan-sicr, yn bendant, yn gadarnhaol, yn rymus. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig neu'n gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 1.2 rhaid i'r dysgwr **roi enghreifftiau** ymddygiad pendant e.e. siarad drosoch chi'ch hun/pobl eraill, gwybod eich hawliau, hyder mewn gallu, cymryd rheolaeth o sefyllfa. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn fap meddwl.

Ar gyfer maen prawf 2.1 rhaid i'r dysgwr **roi enghreifftiau** o bryd mae ymddygiad pendant yn briodol e.e. cyfweiliadau, cyfarfodydd, trafodaethau grŵp. Esboniwch i ddysgwyr y gall fod yn amhriodol yn yr enghreifftiau hyn ond bydd hyn bob amser yn dibynnu ar yr amgylchiadau. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn fap meddwl.

Ar gyfer maen prawf 2.2 rhaid i'r dysgwr **nodi** effeithiau cadarnhaol ymddygiad pendant e.e. creu argraff dda/gofiadwy, dylanwadu ar wneud penderfyniadau, ar gyfer y siawns orau o gael canlyniad llwyddiannus o e.e. cyfarfod, efallai'n cyflawni eu nodau eu hunain. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig neu'n gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 2.3 rhaid i'r dysgwr **nodi** effeithiau negyddol ymddygiad pendant e.e. ynysu'ch hun oddi wrth bobl eraill, cynhyrfu cydweithwyr, ffrindiau a'r teulu, creu argraff wael, dangos agwedd wael, cyflawni'r gwrthwyneb i'r hyn a fwriadwyd. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig neu'n gofnod aseswr.

Uned 433 Delio â newid

RHAU:	R/506/2733
Lefel:	1
Gwerth credydau:	2
ODDA:	20
Nod:	Nod yr uned hon yw helpu dysgwr i adnabod mathau o newid a'r effaith y gall newid ei chael. Bydd dysgwyr yn ystyried ffyrdd o ddelio â'r newid a'r <u>adnoddau sydd ar gael i gynorthwyo gyda hyn.</u>
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Dim

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 1. gallu adnabod mathau o newid
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 1.1 disgrifio beth yw ystyr newid wedi'i gynllunio 1.2 disgrifio beth yw ystyr newid heb ei gynllunio 1.3 disgrifio beth yw ystyr newid cynyddol 1.4 adnabod y gwahanol gamau o fewn proses o newid.

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 2. deall effaith newid
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 2.1 disgrifio effaith newid ar unigolyn 2.2 disgrifio effaith newid ar sefydliad 2.3 disgrifio effaith newid ar gymuned.

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 3. deall ffyrdd o ddelio â newid
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 3.1 nodi ffyrdd y gall unigolyn addasu i newid

3.1 adnabod yr adnoddau sydd ar gael i helpu unigolyn i ddelio â newid.

Arweiniad a Thystiolaeth

Ar gyfer maen prawf 1.1 mae angen i'r dysgwr **ddisgrifio** beth yw ystyr newid wedi'i gynllunio.

Ar gyfer 1.2 mae angen i'r dysgwr **ddisgrifio** beth yw ystyr newid heb ei gynllunio.

Ar gyfer 1.3 mae angen i'r dysgwr ddisgrifio beth yw ystyr newid cynyddol.

Ar gyfer 1.4 mae angen i'r dysgwr adnabod y gwahanol gamau o fewn proses o newid.

Ar gyfer maen prawf 2.1 mae angen i'r dysgwr ddisgrifio effaith newid ar unigolyn.

Ar gyfer 2.2 mae angen i'r dysgwr ddisgrifio effaith newid ar sefydliad.

Ar gyfer 2.3 mae angen i'r dysgwr ddisgrifio effaith newid ar gymuned.

Ar gyfer maen prawf 3.1 mae angen i'r dysgwr nodi ffyrdd y gall unigolyn addasu i newid.

Ar gyfer 3.2 mae angen i'r dysgwr adnabod yr adnoddau sydd ar gael i helpu unigolyn i ddelio â newid.

RHAU:	R/505/4664
Lefel:	1
Gwerth credydau:	2
ODDA:	14
Nod:	Nod yr uned hon yw helpu'r dysgwr i ddeall perthnasoedd rhyngpersonol ac archwilio ffyrdd o ddatblygu perthnasoedd a rhyngweithio'n gadarnhaol.
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Dim

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 1. deall perthnasoedd rhyngpersonol
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 1.1 disgrifio ystyr y term perthnasoedd rhyngpersonol 1.2 esbonio pwysigrwydd datblygu perthnasoedd rhyngpersonol cadarnhaol 1.3 disgrifio'r gwahaniaethau rhwng rhyngweithio gydag unigolion a rhyngweithio fel rhan o grŵp 1.4 disgrifio nodweddion pwysig mewn datblygu perthnasoedd rhyngpersonol 1.5 disgrifio nodweddion pwysig mewn datblygu perthnasoedd grŵp.

Cwmpas
1.4 ac 1.5 nodweddion – bod yn sensitif i anghenion pobl eraill, gwranddo, defnyddio iaith briodol, sgiliau arweinyddiaeth, deall emosiynau, dangos parch.

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 2. deall sut i ryngweithio'n gadarnhaol gyda phobl eraill
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 2.1 disgrifio'r rhesymau dros gael ffiniau wrth ryngweithio gyda phobl eraill 2.2 rhoi enghreifftiau o ffiniau mewn perthnasoedd rhyngpersonol 2.3 amlinellu gwahanol ffyrdd o wneud penderfyniadau.

Arweiniad a Thystiolaeth

Ar gyfer maen prawf 1.1 mae angen i'r dysgwr ddisgrifio beth yw ystyr y term perthnasoedd rhyngpersonol.

Ar gyfer 1.2 mae angen i'r dysgwr esbonio pwysigrwydd datblygu perthnasoedd rhyngpersonol cadarnhaol.

Ar gyfer 1.3 mae angen i'r dysgwr ddisgrifio'r gwahaniaethau rhwng rhyngweithio gydag unigolion a rhyngweithio fel rhan o grŵp.

Ar gyfer 1.4 mae angen i'r dysgwr ddisgrifio nodweddion pwysig mewn datblygu perthnasoedd rhyngpersonol.

Ar gyfer 1.5 mae angen i'r dysgwr ddisgrifio nodweddion pwysig mewn datblygu perthnasoedd grŵp.

Ar gyfer maen prawf 2.1 mae angen i'r dysgwr ddisgrifio'r rhesymau dros gael ffiniau wrth rhyngweithio gyda phobl eraill.

Ar gyfer 2.2 mae angen i'r dysgwr roi enghreifftiau o ffiniau mewn perthnasoedd rhyngpersonol.

Ar gyfer 2.3 mae angen i'r dysgwr amlinellu gwahanol ffyrdd o wneud penderfyniadau.

Uned 435 Ymwybyddiaeth o gydraddoldeb ac amrywiaeth

RHAU:	D/506/2699
Lefel:	1
Gwerth credydau:	2
ODDA:	17
Nod:	Nod yr uned hon yw bod y dysgwr yn dod yn ymwybodol o gydraddoldeb ac amrywiaeth a beth yw ystyr hyn.
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Mae'r uned hon wedi'i gwahardd gyda'r uned ganlynol o fewn 5546: <ul style="list-style-type: none"> • 515 Lefel 2 Archwilio cydraddoldeb ac amrywiaeth

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 1. deall ystyr y term cydraddoldeb
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 1.1 diffinio'r term cydraddoldeb 1.2 diffinio'r term rhagfarn 1.3 diffinio'r term gwahaniaethu 1.4 rhestru deddfwriaeth allweddol sy'n hyrwyddo cydraddoldeb ac amrywiaeth 1.5 rhoi enghreifftiau o wahaniaethu sy'n gallu digwydd yn y gweithle.

Cwmpas
1.4 deddfwriaeth - deddfau.

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 2. deall ystyr amrywiaeth
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 2.1. nodi ystyr amrywiaeth.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

3. deall pam mae hi'n bwysig cael gwybodaeth o amrywiaeth

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 3.1 diffinio'r term diwylliant
- 3.2 diffinio cynwysoldeb
- 3.3 rhestru gwahaniaethau unigol
- 3.4 rhoi enghreifftiau o amrywiaeth yn y gweithle.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

4. deall pam mae hi'n bwysig cael gwybodaeth am wahanol grefyddau

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 4.1 rhestru amrywiaeth o wahanol **grefyddau**
- 4.2 nodi pam mae hi'n bwysig cael gwybodaeth o wahanol grefyddau yn y gweithle
- 4.3 rhoi enghreifftiau o sut mae cyflogwyr yn rhoi lle i wahanol grefyddau yn y gweithle.

Cwmpas

4.1 **crefyddau** - cred gadarn mewn crefydd, system o gredoau crefyddol.

Arweiniad a Thystiolaeth

Ar gyfer maen prawf 1.1 rhaid i'r dysgwr **ddiffinio** r term cydraddoldeb e.e. sicrhau bod unigolion neu grwpiau'n cael eu trin yn deg ac yn gydradd a heb fod yn llai ffafriol, yn benodol i'w hanghenion, gan gynnwys meysydd hil, rhywedd, anabledd, crefydd neu gred, cyfeiriant rhywiol ac oed. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig neu'n gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 1.2 rhaid i'r dysgwr **ddiffinio** r term rhagfarn e.e. barn anffafriol neu deimlad wedi'i ffurfio o flaen llaw neu heb wybodaeth, meddwl neu reswm. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig neu'n gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 1.3 rhaid i'r dysgwr **ddiffinio** r term gwahaniaethu e.e. triniaeth anghyfiawn neu annheg o bobl, yn enwedig oherwydd eu hil, rhyw neu oed. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig neu'n gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 1.4 rhaid i'r dysgwr **restru** r ddeddfwriaeth allweddol sy'n hyrwyddo cydraddoldeb ac amrywiaeth e.e., Deddf Hawliau Dynol 1998, Deddf Cydraddoldeb 2010 (sy'n uno Deddf Tâl Cyfartal 1970; 1970, Deddf Gwahaniaethu ar sail Rhyw 1975, Deddf Cysylltiadau Hiliol 1976, Deddf Gwahaniaethu ar sail Anabledd 1995, Rheoliadau Cydraddoldeb Cyflogaeth (Crefydd neu Gred) 2003, Rheoliadau Cydraddoldeb Cyflogaeth (Cyfeiriant rhywiol) 2003, Rheoliadau Cydraddoldeb Cyflogaeth (Oed) 2006, Deddf Cydraddoldeb 2006, Rhan 2, (Cyfeiriant rhywiol) Rheoliadau 2007). Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn ddiagram corryn.

Ar gyfer maen prawf 1.5 rhaid i'r dysgwr **roi enghreifftiau** o wahaniaethu sy'n gallu digwydd yn y gweithle. e.e. peidio â rhoi dyrchafiad i fenyw yn unig am ei bod yn fenywaidd, talu dynion a menywod yn anghyfartal am wneud yr un swydd yn union, peidio â chaniatáu yr un cyfleoedd i weithwyr heb sylw i gyfeiriant rhywiol, crefydd, oed ac ati. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn fap meddwl.

Ar gyfer maen prawf 2.1 rhaid i'r dysgwr **nodi** ystyr amrywiaeth e.e. cydnabod, gwerthfawrogi a pharchu gwahanol gefndir, gwybodaeth, sgiliau, anghenion a phrofiadau pobl, ac annog a defnyddio'r gwahaniaethau hyn i greu cymuned gydlynus a gweithlu effeithiol. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig neu'n gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 3.1 rhaid i'r dysgwr **ddiffinio** r term diwylliant e.e. ffordd pobl o fyw, y ffordd y mae grwpiau o bobl yn gwneud pethau gan gynnwys syniadau, arferion ac ymddygiad cymdeithasol pobl neu gymdeithas benodol. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig neu'n gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 3.2 rhaid i'r dysgwr **ddiffinio** cynwysoldeb e.e. bod yn agored i bawb, nid yn gyfyngedig i bobl benodol, peidio â chau allan unrhyw adran o gymdeithas. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig neu'n gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 3.3 rhaid i'r dysgwr **restru** gwahaniaethau unigol e.e. hil, crefydd, credo, lliw croen, rhywedd, cyfeiriant rhywiol, oed, anabledd, lliw gwallt ac ati. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn ddiagram corrbyn.

Ar gyfer maen prawf 3.4 rhaid i'r dysgwr **roi enghreifftiau** o amrywiaeth yn y gweithle e.e. cyflogi pobl hŷn â phrofiad penodol (B & Q), darparu cyfleusterau ar gyfer gweithgareddau crefyddol yn ystod y diwrnod gwaith. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn fap meddwl.

Ar gyfer maen prawf 4.1 rhaid i'r dysgwr **restru** amrywiaeth o wahanol grefyddau e.e. Catholigiaeth, Iddewiaeth, Islam, Cristnogaeth, Hindŵaeth, Siciaeth. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn ddiagram corrbyn.

Ar gyfer maen prawf 4.2 rhaid i'r dysgwr **nodi** pam mae hi'n bwysig cael gwybodaeth o wahanol grefyddau yn y gweithle e.e. i sicrhau nad oes tramgwyddo, i sicrhau bod pobl yn cael eu parchu, i sicrhau bod pobl yn cael eu trin yn deg a gyda sylw i'w teimladau, eu dymuniadau a'u traddodiadau. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig neu'n gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 4.3 rhaid i'r dysgwr **roi enghreifftiau** o sut mae cyflogwyr yn rhoi lle i wahanol grefyddau yn y gweithle. e.e. darparu ystafell weddi ar gyfer addoli, trwy gadw at/rhoi lle i wyliau/gwleddoedd crefyddol, trwy ganiatáu gwisg grefyddol ac ati. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn fap meddwl.

RHAU:	F/600/7804
Lefel:	1
Gwerth credydau:	2
ODDA:	16
Nod:	Nod yr uned hon yw helpu'r dysgwr i ddeall gwerth cydraddoldeb ac amrywiaeth yn y gymuned.
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Mae'r uned hon wedi'i gwahardd gyda'r unedau canlynol o fewn 5546: <ul style="list-style-type: none"> • 515 Lefel 2 Archwilio cydraddoldeb ac amrywiaeth

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 1. deall agweddau o gydraddoldeb
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 1.1 diffinio'r term 'cydraddoldeb' 1.2 rhestru'r ddeddfwriaeth allweddol 1.3 rhoi enghreifftiau o anghydraddoldeb mewn amrywiaeth o sefyllfaoedd 1.4 adnabod cyrff sy'n gweithio ar faterion cydraddoldeb.
Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 2. deall agweddau o amrywiaeth
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 2.1 diffinio'r term 'amrywiaeth' 2.2 rhestru'r ddeddfwriaeth allweddol 2.3 rhoi enghreifftiau o stereoteipio cadarnhaol a negyddol 2.4 rhoi enghreifftiau o sut gall amrywiaeth fod o fudd i gymdeithas.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

3. deall agweddau o wahaniaethu

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 3.1 nodi'r gwahaniaeth rhwng gwahaniaethu a rhagfarn
- 3.2 rhestru'r meysydd gwahaniaethu sy'n cael eu cwmpasu gan ddeddfwriaeth
- 3.3 rhoi enghraifft o wahaniaethu uniongyrchol
- 3.4 rhoi enghraifft o wahaniaethu anuniongyrchol.

Arweiniad a Thystiolaeth

Mae'r uned hon yn ffocysu ar archwilio cydraddoldeb, amrywiaeth, gwahaniaethu a rhagfarn mewn cymdeithas.

Mae angen i ddysgwyr gael ei gyflwyno i'r termau 'cydraddoldeb' ac 'amrywiaeth'.

Dylent ymchwilio/trafod beth yw ystyr ac effaith y ddau. Mae'n rhaid i amrywiaeth gynnwys nodweddion allweddol, fel ethnigrwydd a rhyw. Dylai dysgwyr adnabod cyrff sy'n gweithio ar faterion cydraddoldeb/amrywiaeth a deddfwriaeth berthnasol. Does dim disgwyl iddyn nhw ddarllen y Deddfau ond dylen nhw wybod am beth maen nhw a beth yw'r pwyntiau pwysig.

Gallai siaradwyr allanol gael eu gwahodd o'r Ganolfan Gyngori (CAB) a sefydliadau gwirfoddol priodol eraill.

Ar gyfer maen prawf 1.1 mae angen i'r ymgeisydd **ddiffinio**'r term cydraddoldeb.

Ar gyfer 1.2 mae angen i'r ymgeisydd **restru**'r ddeddfwriaeth allweddol e.e. Deddf Cydraddoldeb 2006.

Ar gyfer 1.3 mae angen i'r ymgeisydd **roi enghreifftiau** o anghydraddoldeb mewn amrywiaeth o sefyllfaoedd e.e. gwahaniaethau yn y ffordd y caiff unigolion eu trin yn ôl oed, rhyw, anabledd ac ati yn y gwaith neu yn y gymuned.

Ar gyfer 1.4 mae angen i'r ymgeisydd **nodi** cyrff sy'n gweithio ar faterion cydraddoldeb e.e. Comisiwn Cyfleoedd Cyfartal.

Gall tystiolaeth ar gyfer 1.1 i 1.4 fod yn ddatganiad ymgeisydd neu'n gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 2.1 mae angen i'r ymgeisydd **ddiffinio**'r term amrywiaeth.

Ar gyfer 2.2 mae angen i'r ymgeisydd **restru**'r ddeddfwriaeth allweddol e.e. Deddf Gwahaniaethu ar Sail Rhyw 1975.

Ar gyfer 2.3 mae angen i'r ymgeisydd **roi enghreifftiau** o stereoteipio cadarnhaol a negyddol e.e. o ran rhyw, oed.

Ar gyfer 2.4 mae angen i'r ymgeisydd **roi enghreifftiau** o sut mae amrywiaeth yn gallu bod o fudd i gymdeithas e.e. gwella dealltwriaeth, goddefgarwch.

Gall tystiolaeth ar gyfer 2.1 i 2.4 fod yn ddatganiad ymgeisydd neu'n gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 3.1 mae angen i'r ymgeisydd **nodi**'r gwahaniaeth rhwng gwahaniaethu (e.e. anghydraddoldeb) a rhagfarn (cred wedi'i llunio eisoes).

Ar gyfer 3.2 mae angen i'r ymgeisydd **restru'r** meysydd gwahaniaethu sy'n cael eu cwmpasu gan ddeddfwriaeth e.e. hil, rhyw, anabledd.

Ar gyfer 3.3 mae angen i'r ymgeisydd **roi enghraifft** o wahaniaethu uniongyrcho

Ar gyfer 3.4 mae angen i'r ymgeisydd **roi enghraifft** o wahaniaethu anuniongyrchol.

Gall tystiolaeth ar gyfer 3.1 i 3.4 fod yn ddatganiad ymgeisydd neu'n gofnod aseswr.

RHAU:	K/600/6193
Lefel:	1
Gwerth credydau:	3
ODDA:	26
Nod:	Nod yr uned hon yw helpu'r dysgwr i ddeall iaith a diwylliant cymuned neu wlad.
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Mae'r uned hon wedi'i gwahardd gyda'r unedau canlynol o fewn 5546: <ul style="list-style-type: none"> • 515 Lefel 2 Archwilio cydraddoldeb ac amrywiaeth

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 1. deall sut mae diwylliannau cymunedau'n amrywio
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 1.1 rhoi diffiniad o 'gymuned' 1.2 rhoi enghreifftiau o debygrwydd rhwng diwylliant eu cymuned hwy a diwylliannau cymunedau eraill 1.3 rhoi enghreifftiau o wahaniaethau rhwng diwylliant eu cymuned hwy a diwylliannau cymunedau eraill 1.4 esbonio sut gallai rhai o'r elfennau tebyg a gwahanol fod o fudd i'r gymuned y mae'n byw ynddi.
Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 2. deall diwylliant cymuned
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 2.1 dewis cymuned i'w hastudio gan roi rhesymau dros y dewis 2.2 amlinellu'r dylanwadau hanesyddol ar y gymuned 2.3 amlinellu elfennau allweddol y diwylliant.

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 3. gallu defnyddio iaith arall
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 3.1 adnabod nodweddion allweddol yr iaith a ddewiswyd 3.2 cael gwybodaeth syml gan ddefnyddio'r iaith a ddewiswyd 3.3 darparu gwybodaeth syml gan ddefnyddio'r iaith a ddewiswyd.

Arweiniad a Thystiolaeth

Gellid gwahodd siaradwyr allanol i siarad gyda'r dysgwyr a thrafod eu profiadau o'r gymuned a gallai fideos ychwanegu diddordeb i'r sesiynau. Gallai fod hefyd gyfle ar gyfer ymweliadau a chyfnewid.

Ar gyfer maen prawf 1.1 mae angen i'r ymgeisydd **roi** diffiniad o 'gymuned'.

Ar gyfer 1.2 mae angen i'r ymgeisydd **roi** o leiaf dair **enghraifft** o debygrwydd rhwng diwylliant ei gymuned ei hun a diwylliannau o leiaf ddwy gymuned arall.

Ar gyfer 1.3 mae angen i'r ymgeisydd **roi** o leiaf dair **enghraifft** o wahaniaethau rhwng diwylliant ei gymuned ei hun a diwylliannau o leiaf ddwy gymuned arall.

Ar gyfer 1.4 mae angen i'r ymgeisydd **esbonio** sut gallai rhai o'r elfennau tebyg a gwahanol a nodwyd yn 1.2 ac 1.3 fod o fudd i'r gymuned y mae'n byw ynddi.

Gall tystiolaeth ar gyfer 1.1 i 1.4 fod yn ddatganiad ymgeisydd.

Ar gyfer maen prawf 2.1 mae angen i'r ymgeisydd **ddewis** cymuned i'w hastudio gan roi rhesymau dros y dewis. I rai ymgeiswyr gallai'r gymuned a ddewisir fod yr un y mae'n byw ynddi'n awr (e.e. ymgeiswyr o wlad arall) neu'r un y mae eu rhieni'n dod ohoni (e.e. rhywun wedi'i eni yn y wlad hon ond ei rieni wedi'u geni mewn gwlad arall). Ar gyfer ymgeiswyr eraill gallai'r gymuned a ddewiswyd fod yr un y maen nhw'n gobeithio gweithio ynddi neu dreulio amser hamdden ynddi (e.e. y gymuned fyddar).

Ar gyfer 2.2 mae angen i'r ymgeisydd **amlinellu**'r dylanwadau hanesyddol ar y gymuned

Ar gyfer 2.3 mae angen i'r ymgeisydd **amlinellu** elfennau allweddol y diwylliant.

Gall tystiolaeth ar gyfer 2.1 i 2.3 fod yn ddatganiad ymgeisydd neu'n gyflwyniad.

Ar gyfer maen prawf 3.1 mae angen i'r ymgeisydd **nodi** o leiaf ddwy nodwedd o'r iaith a ddewiswyd.

Ar gyfer 3.2 mae angen i'r ymgeisydd **gael** gwybodaeth syml gan ddefnyddio'r iaith a ddewiswyd. Gellir cael yr wybodaeth o ffynonellau ysgrifenedig e.e. bwydlenni neu ar lafar e.e. gofyn am gost eitem.

Ar gyfer 3.3 mae angen i'r ymgeisydd **ddarparu** gwybodaeth syml gan ddefnyddio'r iaith a ddewiswyd e.e. eu henw, o ble maen nhw'n dod. Gellir rhoi gwybodaeth ar lafar neu'n ysgrifenedig.

Gall tystiolaeth am 3.1 i 3.3 gael ei chynhyrchu ar lafar (a'i gofnodi fel arsylwad aseswr/tyst neu drwy recordiad sain) neu'n ysgrifenedig (e.e. datganiad ymgeisydd).

RHAU:	H/501/6887
Lefel:	1
Gwerth credydau:	3
ODDA:	22
Nod:	Nod yr uned yw helpu'r dysgwr i allu darparu cefnogaeth i bobl eraill, gan gynnwys gwybod beth y mae'n gallu a ddim yn gallu'i wneud i gefnogi pobl eraill a pham, bod yn ymwybodol o faterion iechyd a diogelwch ac adolygu effeithiolrwydd y gefnogaeth sy'n cael ei rhoi.
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Dim

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 1. adnabod pobl eraill sydd ag angen cefnogaeth
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 1.1 rhestru'r person(au) sydd ag angen cefnogaeth mewn gwahanol ffyrdd 1.2 disgrifio anghenion cefnogaeth y person(au) y mae e wedi penderfynu'u cefnogi.

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 2. gwybod beth mae'n gallu'i wneud i gefnogi pobl eraill
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 2.1 nodi dwy ffordd y gall gefnogi'r person(au) 2.2 cytuno sut i gefnogi'r person(au).

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 3. deall beth nad yw'n gallu'i wneud i gefnogi pobl eraill a pham
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 3.1 esbonio beth nad yw'n gallu'i wneud i helpu neu gefnogi 3.2 esbonio pam nad yw'n gallu helpu neu gefnogi yn y ffordd hon.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

4. bod yn ymwybodol o faterion iechyd a diogelwch perthnasol

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

4.1 rhestru materion iechyd a diogelwch perthnasol

4.2 gweithio'n ddiogel.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

5. cefnogi pobl eraill

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

5.1 cefnogi'r person neu bersonau.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

6. adolygu effeithiolrwydd y gefnogaeth a roddwyd

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

6.1 adnabod beth aeth yn dda a beth nad aeth yn dda

6.2 adnabod y newidiadau y byddai'n eu gwneud os yw'n darparu'r gefnogaeth eto.

Arweiniad a Thystiolaeth

Mae tystiolaeth yn debygol o gael ei chasglu gan weithgaredd unigol ond gallai gael ei chasglu o gefnogi fel grŵp e.e. grŵp yn cymryd rhan gyda chartref preswyl ar gyfer yr oedrannus, cyhyd â bod yr holl feini prawf wedi'u cwmpasu.

Ar gyfer maen prawf 1.1 mae angen i'r dysgwr **restru** pwy sydd angen cefnogaeth mewn gwahanol ffyrdd e.e. gallai person caeth i'r cartref fod ag angen help gyda'u siopa, gallai person newydd yn y gwaith neu le dysgu fod ag angen mentora, gallai fod ar riant angen cefnogaeth gyda gwarchod baban.

Ar gyfer 1.2 mae angen i'r dysgwr ddewis person penodol a **disgrifio** anghenion cefnogaeth y person(au) y mae wedi penderfynu'u cefnogi. Gallai'r person sydd ag angen cefnogaeth fod yn rhywun y mae'r dysgwr yn ei adnabod e.e. cydweithiwr neu rywun nad yw'n ei adnabod e.e. o ganolfan ddydd leol, elusen gendlaethol.

Gall tystiolaeth ar gyfer 1.1 a 1.2 fod yn ddatganiad dysgwr.

Ar gyfer maen prawf 2.1 mae angen i'r dysgwr **nodi** dwy ffordd y gall gefnogi'r person(au) e.e. ar gyfer person caeth i'r tŷ, gallai cefnogaeth gynnwys nôl eitemau o siopau, eu helpu nhw i archebu eu prif siopa trwy wefan, postio llythyrau, mynd â'r ci am dro. Gall tystiolaeth ar gyfer 2.1 fod yn ddatganiad dysgwr neu'n ddatganiad aseswr neu dyst wedi'i gynhyrchu yn ystod adolygiad neu sesiwn diwtorial.

Ar gyfer 2.2 mae angen i'r dysgwr **gytuno** sut i gefnogi'r person(au). Gallai tystiolaeth fod yn gofnod ysgrifenedig wedi'i gynhyrchu gan yr aseswr neu'r dysgwr yn nodi beth bydd y dysgwr yn ei wneud a phryd byddan nhw'n ei wneud. Dylai hyn gael ei gytuno gyda'u tiwtor/goruchwyliwr a'r person sy'n derbyn cefnogaeth.

Ar gyfer maen prawf 3.1 mae angen i'r dysgwr **esbonio** beth nad yw'n gallu'i wneud i helpu neu gefnogi. Mae hyn yn cynnwys unrhyw beth sydd ag angen gwybodaethu/cymwysterau arbenigol neu sydd ar lefel amhriodol cymryd rhan e.e. rhoi meddyginiaeth.

Ar gyfer 3.2 mae angen i'r dysgwr **esbonio** pam nad yw'n gallu helpu neu gefnogi yn y ffordd hon.

Gall tystiolaeth ar gyfer 3.1 a 3.2 fod yn ddatganiad dysgwr.

Ar gyfer maen prawf 4.1 mae angen i'r dysgwr **restru**'r materion iechyd a diogelwch perthnasol i'r rôl gefnogi sy'n cael ei gweithredu. Gallai hyn gynnwys diogelwch codi, peidio â rhoi eu hunain o dan risg, storio bwyd yn ddiogel ac ati. Gall tystiolaeth ar gyfer 4.1 fod yn ddatganiad dysgwr.

Ar gyfer 4.2 mae angen i'r dysgwr **weithio'n ddiogel** yn y rôl gefnogi. Dylai tystiolaeth fod yn arsylwad aseswr neu'n ddatganiad tyst. Gellir defnyddio'r dystiolaeth hon hefyd ar gyfer 5.1.

Ar gyfer maen prawf 5.1 mae angen i'r dysgwr **gefnogi**'r person neu'r personau fel y cytunwyd yn 2.2.

Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr, yn arsylwad aseswr/tyst, yn ffotograffau neu'n recordiadau sain/fideo ond rhaid cymryd gofal i gynnal cyfrinachedd y person sy'n gofyn am gefnogaeth lle mae'n briodol.

Ar gyfer 6.1 mae angen i'r dysgwr **adnabod** beth aeth yn dda a beth nad aeth yn dda.

Ar gyfer 6.2 mae angen i'r dysgwr **nodi**'r newidiadau y byddai'n eu gwneud os yw'n darparu'r gefnogaeth eto.

Gall tystiolaeth ar gyfer 6.1 a 6.2 fod yn ddatganiad dysgwr. Gall dysgwyr gwmpasu sawl maen prawf asesu trwy roi sgwrs fer i'w cymheiriaid. Dylai tystiolaeth gynnwys nodiadau dysgwr, ffotograffau (e.e. lleoliad) neu arsylwad aseswr.

RHAU:	D/506/2704
Lefel:	1
Gwerth credydau:	2
ODDA:	12
Nod:	Nod yr uned hon yw annog dysgwyr i fod yn ymwybodol o'u hamgylchedd.
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Mae'r uned hon wedi'i gwahardd gyda'r unedau canlynol o fewn 5546: <ul style="list-style-type: none"> • 219 Mynediad 2 Ymwybyddiaeth amgylcheddol • 335 Mynediad 3 Ymwybyddiaeth amgylcheddol

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 1. deall ystyr ymwybyddiaeth amgylcheddol
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 1.1 diffinio ystyr amgylchedd 1.2 diffinio ystyr ymwybyddiaeth amgylcheddol .

Cwmpas
1.1 amgylchedd - y byd naturiol o'n cwmpas. 1.2 ymwybyddiaeth amgylcheddol – bod yn ymwybodol ac â gofal am y byd o'n cwmpas, yn bersonol ac yn fyd-eang.

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 2. gwybod am faterion sy'n effeithio ar yr amgylchedd.
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 2.1 rhestru'r materion sy'n effeithio'r amgylchedd lleol 2.2 rhestru materion sy'n effeithio'r amgylchedd ehangach .

Cwmpas
2.1 lleol - ardal ger y cartref/man gwaith/asudio. 2.2 ehangach - y tu allan i'r ardal leol/sir/byd-eang.

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 3. gallu adnabod ffyrdd o wella'r amgylchedd
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 3.1 amlinellu ffyrdd o fynd i'r afael â materion amgylcheddol 3.2 adnabod ffyrdd o godi ymwybyddiaeth o faterion amgylcheddol.

Cwmpas -
3.1 a 3.2 materion - diwydiannol, y cartref, personol, preswyl.

Arweiniad a Thystiolaeth

Ar gyfer maen prawf 1.1 rhaid i'r dysgwr **ddiffinio** ystyr amgylchedd e.e. y byd naturiol o'n cwmpas. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig neu'n gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 1.2 rhaid i'r dysgwr **ddiffinio** ymwybyddiaeth amgylcheddol e.e. bod yn ymwybodol a bod â gofal am y byd o gwmpas, yn bersonol ac yn fyd-eang. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig neu'n gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 2.1 rhaid i'r dysgwr **restru** materion sy'n effeithio'r amgylchedd lleol e.e. sbwriel, safleoedd tirlenwi, cost ynni, llygredd, gorlifo. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn boster wedi'i anodi neu'n ddiagram corryn.

Ar gyfer maen prawf 2.2 rhaid i'r dysgwr **restru** materion sy'n effeithio'r amgylchedd ehangach. e.e. llygredd, gwresogi byd-eang, capanau'r pegynau'n toddi, cyflenwad cyfyngedig o danwydd ffosil, ffynonellau ynni amgen, dadgoedwigo. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn boster wedi'i anodi neu'n ddiagram corryn.

Ar gyfer maen prawf 3.1 rhaid i'r dysgwr **amlinellu** ffyrdd o fynd i'r afael â materion amgylcheddol e.e. rhannu car, prynu'n ail law, diffodd cyfrifiaduron/setiau teledu yn y nos, ailgylchu, defnyddio dwy ochr darn o bapur, cael cawod yn lle bath, troi tapiau i ffwrdd yn llwyr, prynu cynnyrch lleol i leihau milltiroedd tanwydd, troi goleuadau diangen i ffwrdd, troi'r gwres i lawr, osgoi defnyddio bagiau plastig/cewynnau tafladwy, peidio â thafllu sbwriel, gwaredu sbwriel yn synhwyrol, buddsoddi mewn paneli haul. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn ddiagram corryn.

Ar gyfer maen prawf 3.2 rhaid i'r dysgwr **nodi** ffyrdd o godi ymwybyddiaeth o faterion amgylcheddol e.e. cynhyrchu a dosbarthu taflen neu boster, rhoi sgwrs neu gyflwyniad, defnyddio cyfryngau cymdeithasol i roi gwybod i bobl, cymryd rhan mewn trafodaethau. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn boster wedi'i anodi neu'n ddiagram corryn.

Gellir cwrdd â'r meini prawf hyn yn holistig trwy gyflwyniad mewn PowerPoint neu fformatau eraill

Gellid gwahodd siaradwyr allanol, sy'n ymboeni am yr amgylchedd, i siarad â dysgwyr.

RHAU:	H/506/2705
Lefel:	1
Gwerth credydau:	1
ODDA:	10
Nod:	Bydd y dysgwyr yn datblygu ymwybyddiaeth a dealltwriaeth o bwysigrwydd rolau, cyfrifoldebau ac anghenion aelodau teulu
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Dim

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 1. deall rolau newidiol y teulu
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 1.1 diffinio'r gwahanol fathau o grwpiau teulu 1.2 rhestru'r gwahanol aelodau o grŵp teulu 1.3 rhestru rolau o fewn grŵp teulu.

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 2. deall achosion ac effeithiau problemau mewn perthnasoedd teulu
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 2.1 adnabod problemau mewn perthnasoedd teulu 2.2 rhoi enghreifftiau o effeithiau posibl problemau mewn perthnasoedd teulu

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 3. deall cyfrifoldebau personol o fewn y teulu
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 3.1 amlinellu cyfrifoldebau personol o fewn grŵp teulu.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

4. gallu adnabod anghenion newidiol aelodau teulu

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

4.1 Nodi sut mae anghenion yn gallu newid wrth i amgylchiadau newid.

Arweiniad a Thystiolaeth

Ar gyfer maen prawf 1.1 rhaid i'r dysgwr **ddiffinio** r gwahanol fathau o grwpiau teulu e.e. rhiant sengl, mwy nag un rhiant, brodyr a chwiorydd, cyplau, estynedig, maeth, wedi mabwysiadu Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig neu'n gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 1.2 rhaid i'r dysgwr **restru** gwahanol aelodau o grŵp teulu e.e. mamau, tadau, llys-fam, llys-tad, brodyr, chwiorydd, llys-chwiorydd, llys-frodyr, llys-blant, hanner chwaer, hanner brawd, mamau-cu, tadau-cu, hen dadau a mam-gu, modryb, ewythr, nith, nai, cefndryd, teulu yng-nghyfraith, partneriaid, lletywyr. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn boster wedi'i anodi neu'n ddiagram corrbyn.

Ar gyfer maen prawf 1.3 rhaid i'r dysgwr **restru** rolau o fewn grŵp teulu e.e. cefnogwr ariannol, gofalwr, ffrind, arweinydd, cefnogwr emosiynol, cynghorwr, cwmselwr, ffigur awdurdodol, lluniwr penderfyniadau, peiriannydd cartref, cynllunydd, addurnwr. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn boster wedi'i anodi neu'n ddiagram corrbyn.

Ar gyfer maen prawf 2.1 rhaid i'r dysgwr **adnabod** problemau mewn perthnasoedd teulu e.e. materion gydag arian, diffyg amser, salwch, colli gwaith, diweithdra, materion mewn bywyd cymdeithasol, camddefnyddio cyffuriau ac alcohol, ymddygiad troseddol, godineb, ysgariad, problemau gyda theuluoedd cymysg, anabledd, materion iechyd meddwl. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn ddiagram corrbyn.

Ar gyfer maen prawf 2.2 rhaid i'r dysgwr **roi enghreifftiau** o effeithiau posibl problemau mewn perthnasoedd teulu e.e. ysgariad, teulu'n torri, dynameg teulu newydd, ynysu, iselder, perfformiad gwael yn y gwaith/dysgu, ansicrwydd ariannol, colli cartref, symud cartref, lleoliad newydd, newid ysgolion/coleg/swydd, teimlad o annigonolrwydd, difreintio cymdeithasol ac emosiynol. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn fap meddwl, yn ddelweddau gyda thestun.

Ar gyfer maen prawf 3.1 rhaid i'r dysgwr **amlinellu** cyfrifoldebau personol o fewn grŵp teulu e.e. cefnogaeth ariannol, rheoli cyllid, cefnogaeth emosiynol, gofalwr, tasgau'r cartref, gofal plant, gwasanaeth tacsï, coginio, gwarchod plant, mynd â'r ci am dro. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn ddiagram corrbyn, yn dabl barnu'ch hun.

Ar gyfer maen prawf 4.1 rhaid i'r dysgwr **nodi** sut mae anghenion yn gallu newid wrth i amgylchiadau newid e.e. mwy/llai o annibyniaeth, cefnogaeth ychwanegol, lefel uwch o ofal, mwy/llai o gyfrifoldeb, mwy/llai o amser hamdden, mwy/llai o fewnbnw ariannol, mwy/llai o angen gofod yn y cartref. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig neu'n gofnod aseswr.

RHAU:	L/501/6883
Lefel:	1
Gwerth credydau:	3
ODDA:	20
Nod:	Nod yr uned hon yw helpu'r dysgwr i ddeall bod gan gyflogeion hawliau a chyfrifoldebau a pham mae rheolau iechyd a diogelwch yn bwysig.
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Mae'r uned hon wedi'i gwahardd gyda'r unedau canlynol o fewn 5546: <ul style="list-style-type: none"> • 317 Mynediad 3 Hawliau, cyfrifoldebau a dinasyddiaeth • 318 Mynediad 3 Ymchwilio i hawliau a chyfrifoldebau yn y gwaith • 416 Hawliau, cyfrifoldebau a dinasyddiaeth • 417 Ymchwilio i hawliau a chyfrifoldebau yn y gwaith

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 1. deall bod gan gyflogeion hawliau
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 1.1 rhestru amrywiaeth o hawliau cyflogeion 1.2 nodi sut caiff hawliau cyflogeion eu gwarchod gan y gyfraith.

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 2. deall bod gan gyflogeion gyfrifoldebau
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 2.1 rhestru amrywiaeth o gyfrifoldebau cyflogeion 2.2 disgrifio ei g/chyfrifoldebau 2.3 esbonio pam mae hi'n bwysig cadw peth gwybodaeth yn gyfrinachol.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

3. deall pam rheolau iechyd a diogelwch yn bwysig

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 3.1 adnabod ac ymateb i beryglon yn ei f/man dysgu neu weithio
- 3.2 rhestru gofynion am iechyd a diogelwch personol yn ei f/man gweithio neu ddysgu
- 3.3 esbonio sut gall e/hi gyfrannu at gadw cydweithwyr a chwsmeriaid yn ddiogel ac yn iach
- 3.4 cyfrannu at asesiad risg
- 3.5 gweithio'n ddiogel gan ddilyn canllawiau.
- 3.6 esbonio a dilyn gweithdrefnau brys.

Arweiniad a Thystiolaeth

Mae'r uned hon yn ffocysu ar rai o hawliau a chyfrifoldebau unigolion fel cyflogaion.

Does dim angen i ddysgwyr wybod manylion y gyfraith ond dylent fod yn ymwybodol o amrywiaeth o Hawliau a chyfrifoldebau cyflogaion.

Ar gyfer maen prawf 1.1 mae angen i'r ymgeisydd **restru** amrywiaeth o hawliau cyflogaion. Gallai'r rhain gynnwys gweithle diogel a sicr, cytundeb cyflogaeth, cyfleoedd cyfartal.

Ar gyfer 1.2 mae angen i'r ymgeisydd **nodi** sut caiff hawliau cyflogaion eu gwarchod gan y gyfraith. Gallai hyn gynnwys y deddfau ar asiantaethau gorfodi e.e. Gweithredaeth Iechyd a Diogelwch, Comisiwn Cyfleoedd Cyfartal.

Gall tystiolaeth ar gyfer 2.1 a 2.2 fod yn ddatganiad ymgeisydd neu'n gofnod o holi.

Ar gyfer maen prawf 2.1 mae angen i'r ymgeisydd **restru** amrywiaeth o gyfrifoldebau cyflogaion. Gallai'r rhain gynnwys iechyd a diogelwch a diogelu data.

Ar gyfer 2.2 mae angen i'r ymgeisydd **ddisgrifio** ei g/chyfrifoldebau tuag at ei fan/man dysgu neu waith, e.e. gweithio yn ôl canllawiau iechyd a diogelwch y sefydliad, gan gadw gwybodaeth berthnasol yn gyfrinachol.

Ar gyfer 2.3 mae angen i'r ymgeisydd **esbonio** pam mae hi'n bwysig cadw peth gwybodaeth yn gyfrinachol.

Gall tystiolaeth ar gyfer 2.1 i 2.3 fod yn ddatganiad ymgeisydd neu'n gofnod o holi.

Ar gyfer maen prawf 3.1 mae angen i'r ymgeisydd **nodi** ac ymateb i beryglon yn ei f/man dysgu neu weithio e.e. rhoi gwybod am wifrau'n llusgo, rhoi gwybod am offer anniogel. Gall y peryglon hyn fod yn real neu'n efelychiannol.

Ar gyfer 3.2 mae angen i'r ymgeisydd **restru** gofynion am iechyd a diogelwch personol yn ei f/man gweithio neu ddysgu e.e. gwisgo offer amddiffyn personol (PPE), cymryd egwylliau'n gyson.

Ar gyfer 3.3 mae angen i'r ymgeisydd **esbonio** sut gall e/hi gyfrannu at gadw cydweithwyr a chwsmeriaid yn ddiogel ac yn iach e.e. trwy esbonio gweithdrefnau tân i ymwelwyr, trwy wybod sut i gael gafael ar ddarpariaeth cymorth cyntaf.

Ar gyfer 3.4 mae angen i'r ymgeisydd **gyfrannu** at asesiad risg o ran darparu gwybodaeth i berson mewn safle o gyfrifoldeb.

Gall tystiolaeth 3.1 i 3.4 fod ar lafar neu'n ysgrifenedig a gall fod yn ddatganiad ymgeisydd neu'n gofnod o holi.

Ar gyfer 3.5 mae angen i'r ymgeisydd **weithio'n ddiogel** gan ddilyn Canllawiau iechyd a diogelwch, h.y. dilyn gweithdrefnau iechyd a diogelwch y sefydliad a defnyddio PPE os yw'n briodol.

Ar gyfer 3.6 mae angen i'r ymgeisydd **esbonio a dilyn** gweithdrefnau brys. e.e. esbonio pwrpas a chymryd rhan mewn dril tân.

Gall tystiolaeth ar gyfer ar gyfer 3.5 a 3.6 fod yn ddatganiad ymgeisydd ac arsylwad aseswr.

RHAU:	T/506/2787
Lefel:	1
Gwerth credydau:	3
ODDA:	30
Nod:	Nod yr uned hon yw rhoi i'r dysgwr ddealltwriaeth o effeithiau niweidiol camddefnyddio alcohol a'r materion iechyd cysylltiedig.
Aseiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Mae'r uned hon wedi'i gwahardd gyda'r unedau canlynol o fewn 5546: <ul style="list-style-type: none"> • 336 Mynediad 3 Cyflwyniad i ymwybyddiaeth o gyffuriau ac alcohol • 526 Lefel 2 Ymwybyddiaeth o alcohol

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 1. gwybod y gwahaniaeth rhwng diodydd ysgafn a diodydd alcoholig
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 1.1 amlinellu'r gwahaniaeth rhwng diodydd ysgafn ac alcoholig.

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 2. deall canllawiau cyfredol am alcohol
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 2.1 rhoi enghreifftiau o ddeddfau cyfredol ar alcohol 2.2 nodi'r unedau a argymhellir i ddynion 2.3 nodi'r unedau a argymhellir i fenywod.

Cwmpas –
2. canllawiau - rheol gyffredinol, darn o gyngor. 2.2 a 2.3 unedau a argymhellir – terfynau diogel a awgrymir am gymryd alcohol yn wythnosol.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

3. deall effeithiau alcohol

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

3.1 rhoi enghreifftiau o effeithiau alcohol ar y corff dynol

3.2 rhestru arwyddion gwenwyno trwy alcohol

3.3 rhoi enghreifftiau o effeithiau **seicolegol** alcohol

3.4 rhowch enghreifftiau o yfed **cyfrifol**.

Cwmpas

3.3 **seicolegol** – cyflwr meddyliol neu emosiynol person.

3.4 **cyfrifol** - bod â chyfrifoldeb, gofal neu reolaeth ar rywun neu rywbeth.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

4. deall effaith y gall camddefnyddio alcohol ei chael ar bobl eraill

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

4.1 rhoi enghreifftiau o **effaith camddefnyddio** alcohol.

Cwmpas

4.1 ~~effaith~~ - effaith neu ddylanwad un person, peth, neu weithred ar berson arall.

4.1 **camddefnyddio** - defnyddio rhywbeth at y diben anghywir.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

5. gwybod ble i gael help, cyngor a gwybodaeth i wrthsefyll camddefnyddio alcohol

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

5.1 rhoi enghreifftiau o ble gallwch chi gael cefnogaeth, cyngor a thriniaeth i helpu i oresgyn camddefnyddio alcohol.

Arweiniad a Thystiolaeth

Ar gyfer maen prawf 1.1 rhaid i'r dysgwr amlinellu'r gwahaniaeth rhwng diodydd ysgafn ac alcoholig e.e. diod ysgafn - un nad yw'n cynnwys unrhyw alcohol fel lemonêd,-coke, llaeth; diod alcoholig - un sy'n cynnwys alcohol fel gwin, chwisgi, fodca. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn ddiagram corryn, yn ddelweddau gyda thestun.

Ar gyfer maen prawf 2.1 rhaid i'r dysgwr **roi enghreifftiau** o ddeddfau cyfredol ar alcohol e.e. Deddf Trwyddedu 2003, Deddf Traffig Heolydd 1988. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn fap meddwl.

Ar gyfer maen prawf 2.2 rhaid i'r dysgwr **nod**i'r unedau a argymhellir i ddynion e.e. hyd at 21 o unedau yr wythnos. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig neu'n gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 2.3 rhaid i'r dysgwr **nod**i'r unedau a argymhellir i fenywod e.e. hyd at 14 o unedau yr wythnos. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig neu'n gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 3.1 rhaid i'r dysgwr **roi enghreifftiau** o effeithiau alcohol ar y corff dynol e.e. ar yr ymennydd fel newidiadau ysbryd ac ymddygiad, ar y galon fel curiad calon afreolaidd, strôc, pwysedd gwaed uchel, ar yr afu fel sirosis, hepatitis alcoholig, ar y pancreas fel pancreatitis, ar eich system imiwn ac yn fwy agored i haint, mewn cynnydd cyffredinol o risg canser fel y geg, oesoffagws, llwnc, afu, brest, analluedd mewn dynion, niwed i'r ffetws heb ei eni mewn menywod beichiog, niwed i'r ymennydd o ganlyniad i diffyg B2. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn fap meddwl.

Ar gyfer maen prawf 3.2 rhaid i'r dysgwr **restru** arwyddion gwenwyno trwy alcohol e.e. dryswch, colli cydlynedd, chwydu, ffitiau, anadlu afreolaidd neu araf, croen yn glasu neu'n welw, tymheredd corff isel, syrthni (ymwybodol ond ddim yn ymateb).
Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn boster wedi'i anodi neu'n ddiagram corryn.

Ar gyfer maen prawf 3.3 rhaid i'r dysgwr **roi enghreifftiau** o effeithiau seicolegol alcohol e.e.colli ataliad, cynnydd mewn ymosodedd a thrais, cynnydd mewn pryder, hwyliau'n newid, iselder, ymddygiad rhywiol heb ataliad/colli diddordeb mewn rhyw, amharu ar y cof a chydlynid synhwyraidd-weithredol. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn fap meddwl.

Ar gyfer maen prawf 3.4 rhaid i'r dysgwr **roi enghreifftiau** o yfed cyfrifol e.e. yfed gyda ffrindiau i gadw golwg ar ei gilydd, defnyddio system fydi i dynnu sylw'i gilydd at broblemau, gwybod eich terfynau, gwybod sut i fynd adre, peidio byth â gyrru o dan ddylanwad alcohol, gwybod terfynau diogel, peidio ag yfed o dan oed, os ydych chi mewn ysbryd meddwl negyddol, ar stumog wag, os ydych chi'n flinedig iawn, gwirio gyda'ch meddyg os ydych chi'n cymryd meddyginiaeth presgripsiwn, aros yn hydradol, gwybod beth rydych chi'n ei yfed, yfed gan bwyll, osgoi gemau yfed. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn fap meddwl.

Ar gyfer maen prawf 4.1 rhaid i'r dysgwr **roi enghreifftiau** o effaith camddefnyddio alcohol e.e. teulu'n torri ac ysgariad, cam-drin yn y cartref, diweithdra, digartrefedd, problemau ariannol, anaf, trais, ymddygiad gwrthgymdeithasol, rhyw anniogel, colli eiddo personol, amser i ffwrdd o'r gwaith/coleg heb ei gynllunio. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn fap meddwl.

Ar gyfer maen prawf 5.1 rhaid i'r dysgwr **roi enghreifftiau** o ble gallwch chi gael cefnogaeth, cyngor a thriniaeth i helpu i oresgyn camddefnyddio alcohol e.e. Drinkline, Addaction, Alcoholics Anonymous, Al-Anon, Pryder Alcohol, Dewisiadau GIG, ADFAM, Cymdeithas Genedlaethol Plant Alcoholigion, Alcohol Focus Scotland, Talk to Frank, Samariaid, Llinell Gymorth Cyffuriau ac Alcohol Cymru, Yfed Doeth Cymru. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn fap meddwl, yn ddelweddau gyda thestun.

RHAU:	K/506/2706
Lefel:	1
Gwerth credydau:	1
ODDA:	9
Nod:	Bydd y dysgwr yn gallu deall pam mae hi'n bwysig gwneud penderfyniadau effeithiol.
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Dim

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

1. deall pwysigrwydd gwneud penderfyniadau

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 1.1 nodi rhesymau dros wneud penderfyniadau
- 1.2 rhoi enghreifftiau o **sefyllfaoedd** sy'n gofyn am benderfyniad.

Cwmpas

- 1.2 **sefyllfaoedd** - addysg, cymdeithasol, perosnol, gwaith, dyddiol, newid bywyd ac ati.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

2. gwybod sut i adnabod gwneud penderfyniadau effeithiol

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 2.1 rhoi enghreifftiau o wneud penderfyniad **effeithiol**
- 2.2 rhoi enghreifftiau o wneud penderfyniad **aneffeithiol**.

Cwmpas

- 2.1 **effeithiol** - cyflawni'r canlyniad a ddymunir
- 2.2 **aneffeithiol** - cyflawni'r canlyniad a ddymunir yn rhannol neu fethu

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:
----

3. deall yr angen i adolygu'r broses gwneud penderfyniadau
--

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

3.1 amlinellu pwysigrwydd adolygu'r broses gwneud penderfyniadau.
--

Cwmpas _

3.1 adolygu – asesu beth aeth yn dda a beth nad aeth gystal.

Arweiniad a Thystiolaeth

Ar gyfer maen prawf 1.1 rhaid i'r dysgwr **nodi'r** rhesymau o blaid gwneud penderfyniadau e.e. dod i gytuneb, ffurfio consensws, penderfynu ar gamau gweithredu, symud pethau ymlaen i gyrraedd nodau. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig neu'n gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 1.2 rhaid i'r dysgwr **roi enghreifftiau** o sefyllfaoedd sy'n gofyn am benderfyniad. e.e. pa gwrs i'w gymryd, swydd i wneud cais amdani, cyrchfan gwyliau, ffilm i'w gwyllo yn y sinema. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr ar lafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn fap meddwl, yn ddelweddau gyda thestun.

Ar gyfer maen prawf 2.1 rhaid i'r dysgwr **roi enghreifftiau** o wneud penderfyniadau effeithiol e.e. dewis y cwrs cywir, cael y swydd a ddymunwyd, penderfynu cymryd rôl wahanol yn y gwaith i gael dyrchafiad, gweithio oriau hirach i gwrdd â therfynau amser. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn fap meddwl, yn ddelweddau gyda thestun.

Ar gyfer maen prawf 2.2 rhaid i'r dysgwr **roi enghreifftiau** o benderfyniadau aneffeithiol e.e. dewis y cwrs anghywir ar gyfer y math o swydd a ddymunwyd, penderfynu peidio â chymryd rôl ychwanegol yn y gwaith gan fethu cael dyrchafiad, penderfynu peidio â gweithio oriau hirach a methu cwrdd â therfynau amser. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad llafar neu ysgrifenedig y dysgwr, yn gofnod aseswr, yn fap meddwl, yn ddelweddau gyda thestun.

Ar gyfer maen prawf 3.1 rhaid i'r dysgwr **amlinellu** pwysigrwydd adolygu'r broses gwneud penderfyniadau e.e. i wella'r broses gwneud penderfyniadau, i archwilio a fyddai gwybodaeth ychwanegol neu wahanol wedi helpu cyn gwneud penderfyniad, trwy ystyried beth a'i gwnaeth yn benderfyniad da neu wael. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn ddiagram corryn.

Uned 444

Cyflwyniad i ymwybyddiaeth o gyffuriau

RHAU:	M/506/2707
Lefel:	1
Gwerth credydau:	2
ODDA:	12
Nod:	Nod yr uned hon yw rhoi i'r dysgwr ddealltwriaeth o effeithiau niweidiol camddefnyddio cyffuriau a materion iechyd cysylltiedig.
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Mae'r uned hon wedi'i gwahardd gyda'r unedau canlynol o fewn 5546: <ul style="list-style-type: none"> • 336 Mynediad 3 Cyflwyniad i ymwybyddiaeth o gyffuriau ac alcohol • 525 Lefel 2 Ymwybyddiaeth o gyffuriau

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 1. gwybod y gwahaniaeth rhwng cyffuriau cyfreithlon ac anghyfreithlon
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 1.1 diffinio beth yw cyffur 1.2 rhoi enghreifftiau o gyffuriau cyfreithlon 1.3 rhoi enghreifftiau o gyffuriau anghyfreithlon .

Cwmpas
1.2 cyfreithlon - ddim yn torri'r gyfraith. 1.3 anghyfreithlon - yn torri'r gyfraith.

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 2. deall dosbarthiad cyfredol cyffuriau a'r gyfraith
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 2.1 amlinellu'r gwahaniaethau rhwng dosbarthiadau cyffuriau 2.2 rhoi enghreifftiau o gyffur o bob dosbarthiad.

Cwmpas

2.1 dosbarthiad cyffuriau - O dan Ddeddf Camddefnyddio Cyffuriau 1971, caiff cyffuriau anghyfreithlon eu rhoi mewn un o 3 dosbarth - A, B neu C.
--

Canlyniad Dysgu	–
Bydd y dysgwr yn:	3. deall effeithiau camddefnyddio cyffuriau
Meini prawf asesu	
Mae'r dysgwr yn gallu:	3.1 rhoi enghreifftiau o effeithiau camddefnyddio alcohol.

Cwmpas
3.1 camddefnyddio - defnyddio rhywbeth at y diben anghywir

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn:
4. deall effaith camddefnyddio cyffuriau
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu:
4.1 rhoi enghreifftiau o effaith camddefnyddio cyffuriau.

Cwmpas
4.1 effaith - effaith neu ddylanwad un person, peth, neu weithred ar berson arall

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn:
5. gwybod ble i gael help, cyngor a gwybodaeth i ymladd camddefnyddio cyffuriau
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu:
5.1 rhoi enghreifftiau o ble gallwch chi gael gwybodaeth am driniaeth a chefnogaeth i helpu i oresgyn camddefnyddio cyffuriau.

Arweiniad a Thystiolaeth

Ar gyfer maen prawf 1.1 rhaid i'r dysgwr **ddiffinio** beth yw cyffur e.e. meddyginiaeth neu sylwedd arall sy'n cael effaith seicolegol pan gaiff ei lyncu neu ei roi i'r corff mewn ffordd arall. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig neu'n gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 1.2 rhaid i'r dysgwr **roi enghreifftiau** o gyffuriau cyfreithlon e.e. paracetamol, aspirin, gwrthfoteg, baco ac alcohol (os o'r cywir oed). Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn fap meddwl, yn ddelweddau gyda thestun.

Ar gyfer maen prawf 1.3 rhaid i'r dysgwr **roi enghreifftiau** o gyffuriau anghyfreithlon. e.e. canabis, heroin, mariwana, amffetaminau, cocên, ecstasi. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn fap meddwl, yn ddelweddau gyda thestun.

Ar gyfer maen prawf 2.1 rhaid i'r dysgwr **amlinellu'r** gwahaniaethau rhwng dosbarthiadau cyffuriau e.e. eu bod wedi'u seilio'n fras ar y niwed maen nhw'n ei achosi naill ai i'r defnyddiwr neu i gymdeithas pan maen nhw'n cael eu camddefnyddio. Mae'r dosbarth y caiff cyffur ei roi iddo'n effeithio ar fwyafswm y gosb am drosedd yn cynnwys cyffur. Er enghraifft, mae cyffuriau dosbarth A yn denu'r gosb fwyaf difrifol gan yr ystyrir eu bod yn debygol o achosi'r niwed mwyaf difrifol. Mae cyffuriau a reolir o dan y Ddeddf Camddefnyddio Cyffuriau yn anghyfreithlon i'w meddiannu, eu cynhyrchu, eu rhoi i ffwrdd neu eu gwerthu. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn ddiagram corryn, yn dabl.

Ar gyfer maen prawf 2.2 rhaid i'r dysgwr **roi enghreifftiau** o gyffur o bob dosbarthiad. e.e. A = heroin , B = canabis, C = catamin. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn fap meddwl, yn ddelweddau gyda thestun.

Ar gyfer maen prawf 3.1 rhaid i'r dysgwr **roi enghreifftiau** o effeithiau camddefnyddio cyffuriau e.e. bydd effeithiau corfforol yn dibynnu ar y cyffuriau sy'n cael eu cymryd ond gallent gynnwys pendro a chwydu, panig a pharanoia, colli cydlyniant, clefyd ysgyfaint a chanser yr ysgyfaint, problemau anadlu, pwysedd gwaed uchel ac anffrwythlonder, rhythweledigaeth, torri rhydweliâu gwaed, insomnia, iselder, colli pwysau a diffyg maeth, analluedd mewn dynion. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn fap meddwl, yn ddelweddau gyda thestun.

Ar gyfer maen prawf 4.1 rhaid i'r dysgwr **roi enghreifftiau** o effaith camddefnyddio cyffuriau e.e. dibyniaeth, ofni peidio â defnyddio cyffuriau, agwedd negyddol neu wedi'i newid at fywyd, hunanladdiad, colli cymhelliad, perfformiad gwael yn y gwaith neu'r ysgol, problemau gyda pherthnasoedd, benthyca neu ddwyn arian gan ffrindiau a'r teulu, bod yn gyfrinachol am weithgareddau a gweithredoedd. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn fap meddwl, yn ddelweddau gyda thestun.

Ar gyfer maen prawf 5.1 rhaid i'r dysgwr **roi enghreifftiau** o ble gallwch chi gael gwybodaeth am driniaeth a chefnogaeth i helpu i oresgyn camddefnyddio cyffuriau e.e. Llinell Gymorth Cyffuriau Cenedlaethol, GIG, Narcotics Anonymous, Addaction. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr ar lafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn fap meddwl, yn ddelweddau gyda thestun.

Uned 445

Deall trosedd a'i effeithiau

RHAU:	L/506/2665
Lefel:	1
Gwerth credydau:	3
ODDA:	18
Nod:	Bydd gan y dysgwyr ddealltwriaeth o effeithiau trosedd ar y dioddefwr a'r troseddwr.
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Dim

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 1. deall pam mae pobl yn gallu bod mewn risg o gymryd rhan mewn trosedd
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 1.1 rhoi enghreifftiau o beth sy'n gallu arwain pobl i droseddu.

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 2. deall effeithiau trosedd
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 2.1 disgrifio effeithiau trosedd ar y dioddefwr/wyr. 2.2 disgrifio effeithiau trosedd ar y troseddwr.

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 3. deall y gefnogaeth sydd ar gael i ddioddefwyr a throseddwyr
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 3.1 adnabod y gefnogaeth sy'n cael ei chynnig i droseddwr neu'r rhai mewn risg o droseddu 3.2 adnabod y gefnogaeth sy'n cael ei chynnig i ddioddefwyr trosedd.

Arweiniad a Thystiolaeth

Ar gyfer maen prawf 1.1 rhaid i'r dysgwr **roi enghreifftiau** o beth sy'n gallu arwain pobl i droseddu e.e. tlodi, camddefnyddio/bod yn gaeth i gyffurfiau ac alcohol, problemau iechyd meddwl, pwysau cymheiriaid, diffyg addysg, ymddygiad wedi'i ddysgu, materion personol/teulu, eiddigedd.

Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn fap meddwl.

Ar gyfer maen prawf 2.1 rhaid i'r dysgwr **ddisgrifio** effeithiau trosedd ar y dioddefwr/wyr. e.e. ofn, trawma meddyliol/corfforol, ofn troseddau pellach, colli hyder, teimlad o annigonolrwydd, drwgdybus, llai ymddiriedol. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig neu'n gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 2.2 rhaid i'r dysgwr **ddisgrifio** effeithiau trosedd ar y troseddwr e.e. carcharu, dirwyon, gwasanaeth cymunedol, edifeirwch, effaith ar y teulu a ffrindiau, cyhoeddusrwydd, colli swydd, anhawster dod o hyd i gyflogaeth oherwydd record droseddol, colli trwydded yrru, premiymau yswiriant uwch, cyrffiw, talu iawndal. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig neu'n gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 3.1 rhaid i'r dysgwr **adnabod** y gefnogaeth sy'n cael ei chynnig i droseddwr neu'r rhai sydd mewn risg o droseddu e.e. gwasanaeth prawf, Cymrodoriaeth Carchar, Ymddiriedolaeth Diwygio Carchar, Nacro, Ymddiriedolaeth St Giles, Bridging the Gap, Unlock, Freshwinds, Young Minds, yr heddlu, sefydliadau lleol. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn ddiagram corryn.

Ar gyfer maen prawf 3.2 rhaid i'r dysgwr **adnabod** y gefnogaeth sy'n cael ei chynnig i ddioddefwyr trosedd e.e. Cefnogaeth i Ddioddefwyr, yr heddlu, Gwasanaeth Erlyn y Goron (CPS), Cymdeithas Cefnogi Dioddefwyr Trosedd. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn ddiagram corryn.

RHAU:	F/506/2789
Lefel:	1
Gwerth credydau:	1
ODDA:	10
Nod:	Bydd y dysgwyr yn defnyddio defnyddiau ac offer ar gyfer gweithgaredd y cytunwyd arno
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Dim

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 1. gwybod sut i ddefnyddio deunyddiau ac offer ar gyfer gweithgaredd
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 1.1 adnabod gweithgaredd ymarferol 1.2 adnabod pa ddeunyddiau ac offer sydd eu hangen ar gyfer gweithgaredd 1.3 nodi sut bydd y deunyddiau a'r offer yn cael eu defnyddio mewn gweithgaredd.

Cwmpas
1.1 gweithgaredd ymarferol – o fewn dosbarth, yn yr awyr agored, man gwaith neu amgylchedd wedi'i efelychu ac ati.

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 2. gallu adolygu'r defnydd o ddeunyddiau ac offer
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 2.1 defnyddio deunyddiau ac offer mewn gweithgaredd 2.2 amlinellu sut cafodd deunyddiau ac offer eu defnyddio 2.3 adnabod deunyddiau amgen, offer a/neu dechnegau a allai fod wedi cael eu defnyddio i wella'r gweithgaredd.

Arweiniad a Thystiolaeth

Ar gyfer maen prawf 1.1 rhaid i'r dysgwr **adnabod** gweithgaredd ymarferol e.e. plymio, arlwyyo, chwaraeon, trwsio moduron, trin gwallt, gofal anifeiliaid, saer, ymarferion o fath milwrol, digwyddiad codi arian, gweithgareddau datrys problemau e.e. adeiladu tŵr gyda phapur newydd neu bont â gwellt. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn boster wedi'i anodi neu'n ddiagram corryn.

Ar gyfer maen prawf 1.2 rhaid i'r dysgwr **nodi** pa ddeunyddiau ac offer sydd eu hangen ar gyfer gweithgaredd e.e. gwaith pibau a weldio, cynhwysion a phowlen a llwy, paent a pheiriant peinto llinellau ar gyfer cae pêl-droed, offer trwsio a jac teiars, cannydd a ffoiliau gwallt, pren a llif, sebon a brwsh, tâp gludiog a rhaff. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn boster wedi'i anodi neu'n ddiagram corryn.

Ar gyfer maen prawf 1.3 rhaid i'r dysgwr **nodi** sut bydd y deunyddiau a'r offer yn cael eu defnyddio yn y gweithgaredd. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig neu'n gofnod aseswr. Gellir defnyddio delweddau mewn cyswllt â'r testun.

Ar gyfer maen prawf 2.1 rhaid i'r dysgwr **ddefnyddio** deunyddiau ac offer. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr **gyda** chofnod aseswr, datganiad tyst gan berson priodol, fideo neu ffotograffau.

Ar gyfer maen prawf 2.2 rhaid i'r dysgwr **amlinellu** sut cafodd deunyddiau ac offer eu defnyddio. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn ddiagram corryn. Gellir defnyddio delweddau mewn cyswllt â'r testun.

Ar gyfer maen prawf 2.3 rhaid i'r dysgwr **nodi** deunyddiau amgen, a/neu dechnegau a allai fod wedi cael eu defnyddio i wella'r gweithgaredd. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn ddiagram corryn. Gellir defnyddio delweddau mewn cyswllt â'r testun.

Gellid cwrdd â'r meini prawf trwy weithgaredd yn y man dysgu neu waith.

Uned 447

Deall anhwylderau bwyta

RHAU:	A/506/2788
Lefel:	1
Gwerth credydau:	1
ODDA:	10
Nod:	Nod yr uned yw datblygu ymwybyddiaeth y dysgwr o anhwylderau bwyta.
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Dim

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

1. gallu adnabod gwahanol fathau o anhwylderau bwyta

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 1.1 adnabod gwahanol fathau o **anhwylderau bwyta**
- 1.2 adnabod nodweddion gwahanol fathau o **anhwylderau bwyta**.

Cwmpas

- 1.1 a 1.2 **anhwylderau bwyta** – amrywiaeth o gyflyrau seicolegol wedi'u nodweddu gan arferion bwyta abnormal neu rai wedi'u hamharu.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

2. deall effeithiau corfforol anhwylderau bwyta

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 2.1 amlinellu risgiau iechyd cysylltiedig ag anhwylderau bwyta.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

3. deall effeithiau emosiynol anhwylderau bwyta

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 3.1 rhoi enghreifftiau o effeithiau emosiynol anhwylder bwyta.

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 4. adnabod problemau sy'n gallu arwain at anhwylder bwyta
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 4.1 rhestru amrywiaeth o ffactorau sy'n gallu arwain at anhwylder bwyta.

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 5. gwybod y ffynonellau cymorth sydd ar gael i ymladd anhwylderau bwyta
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 5.1 rhestru ffynonellau o gymorth a chynghor i oresgyn anhwylderau bwyta.

Arweiniad a Thystiolaeth

Ar gyfer maen prawf 1.1 rhaid i'r dysgwr **adnabod** gwahanol fathau o anhwylderau bwyta e.e. Anorexia Nervosa, sbri o fwyta/ anhwylder gwagio, Bulimia Nervosa, Syndrom Bwyta Nos. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn ddiagram corryn.

Ar gyfer maen prawf 1.2 rhaid i'r dysgwr **adnabod** nodweddion gwahanol fathau o anhwylderau bwyta e.e. Anorexia Nervosa - ofn cynyddu mewn pwysau, ddim yn bwyta digon, delwedd wael o'r corff, hunan-barch isel, sbri o fwyta/anhwylder gwagio - bwyta symiau mawr o fwyd, chwydu wedi'i gymell ei hun, teimlo allan o reolaeth, teimladau o gywilydd ac euogrwydd, Bulimia Nervosa - bwyta symiau mawr o fwyd, chwydu wedi'i gymell ei hun, teimlo allan o reolaeth, delwedd wael o'r corff, Syndrom Bwyta Nos, bwyta gormod yn y nos. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn ddiagram corryn.

Ar gyfer maen prawf 2.1 rhaid i'r dysgwr **amlinellu** risgiau iechyd cysylltiedig ag anhwylderau bwyta e.e. mae chwydu parhaus yn niweidio'r dannedd a'r oesoffagws, mae diffyg maeth yn arwain at ddwysedd esgyrn isel, colli gwallt, anffrwythlondeb, amrywiaeth cylchred y mislif, colli/gwendid cyhyrau, pwysedd gwaed isel, curiad calon araf, dadhydradu difrifol, methiant yr afu, llewygu, blinder, colesterol uchel, diabetes math II, symud ymysgaroedd anghyson parhaus, gwasgedd gwaed uchel a chlefyd y galon. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn ddiagram corryn.

Ar gyfer maen prawf 3.1 rhaid i'r dysgwr **roi enghreifftiau** o effeithiau emosiynol anhwylder bwyta e.e. iselder, pryder, tymer flin, cywilydd, euogrwydd, ffeidd-dod, hunan-barch isel, teimlo allan o reolaeth, teimlo'n chwithig, anobeithdra. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn fap meddwl.

Ar gyfer maen prawf 4.1 rhaid i'r dysgwr **restru** amrywiaeth o ffactorau sy'n gallu arwain at anhwylder bwyta e.e. hunan-barch isel, teimlad o annigonolrwydd, diffyg rheolaeth mewn bywyd, iselder, pryder, dicter, straen, unigrwydd, perthnasoedd personol trafferthus, bwlio am faint neu bwysau, hanes o gam-drin corfforol a/neu rywiol, pwysau diwylliannol cyfryngau. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr neu'n ddiagram corryn

Ar gyfer maen prawf 5.1 rhaid i'r dysgwr **restru** ffynonellau cymorth a chyngor i oresgyn anhwylderau bwyta e.e. Mind, GIG, Canolfan Geneldaethol am Anhwylderau Bwyta a Supportline. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr neu'n ddiagram corryn

RHAU:	Y/506/6234
Lefel:	1
Gwerth credydau:	3
ODDA:	30
Nod:	Mae'r uned hon yn datblygu dealltwriaeth o symptomau ac achosion straen a sut i ymlacio a defnyddio strategaethau ymdopi.
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Dim

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 1. Deall ac adnabod symptomau straen.
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 1.1 Nodi beth yw ystyr straen 1.2 Rhestru symptomau straen 1.3 Rhoi enghreifftiau o sut mae straen yn newid ymddygiad .

Cwmpas
1.2 Symptomau: yn cynnwys emosiynau, ymddygiad ac iechyd corfforol. 1.3 Ymddygiad: yn cynhyrfu'n hawdd, ffrwydriad emosiynol, trais.

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 2. Deall effaith straen ar unigolyn.
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 2.1 Amlinellu effeithiau byr-dymor straen 2.2 Amlinellu effeithiau hir-dymor straen 2.3 Disgrifio sut mae achosion o straen yn gallu amrywio rhwng pobl.

“ increase in

Cwmpas
2.1 Mae effeithiau byr-dymor yn cynnwys: “ffoi neu ymladd”, cur pen, cynnydd yng nghuriad y galon 2.2 Mae effeithiau hir-dymor yn cynnwys: newid hwyl, colli cof, camddefnyddio sylweddau

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 3. Gallu adnabod gwahanol dechnegau rheoli straen.
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 3.1 Amlinellu amrywiaeth o dechnegau rheoli straen 3.2 Adnabod gwasanaethau cefnogaeth sydd ar gael i helpu gyda rheoli straen.

Cwmpas
3.1 Mae technegau 'n cynnwys: ymlacio, ymarfer, cymryd amser i ffwrdd e.e. darllen, gwrando ar gerddoriaeth, mynd allan.

Arweiniad a Thystiolaeth

Ar gyfer maen prawf 1.1 rhaid i'r dysgwr **nodi** ystyr y term straen e.e. pryder, adwaith y meddwl a'r corff i sefyllfaoedd, y byggythiad anhysbys.

Ar gyfer maen prawf 1.2 rhaid i'r dysgwr **restru** o leiaf 2 symptom am bob categori o fewn yr amrywiaeth e.e. newidiadau i ymddygiad arferol fel pegynau hwyliau'n effeithio ar ymddygiad.

Ar gyfer maen prawf 1.3 rhaid i'r dysgwr roi enghraifft am bob categori o fewn yr amrywiaeth e.e. pobl yn colli eu tymer yn hawdd dros ddigwyddiad bach.

Ar gyfer maen prawf 2.1 rhaid i'r dysgwr amlinellu effeithiau byr-dymor straen ar y corff a lles cyffredinol.

Ar gyfer maen prawf 2.2 rhaid i'r dysgwr amlinellu effeithiau hir-dymor straen ar y corff a lles cyffredinol.

RHAU:	L/506/8126
Lefel:	1
Gwerth credydau:	1
ODDA:	6
Nod:	Nod yr uned hon yw rhoi i'r dysgwyr ddealltwriaeth o wrthdaro yn y man gwaith a sut mae hyn yn gallu cael ei atal.
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Mae'r uned hon wedi'i gwahardd gyda'r unedau canlynol o fewn 5546: <ul style="list-style-type: none"> • 524 Lefel 2 Deall gwrthdaro yn y gweithle

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 1. Deall achos ac effaith gwrthdaro yn y gweithle.
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 1.1 diffinio achosion cyffredin gwrthdaro rhwng unigolion 1.2 diffinio achosion cyffredin gwrthdaro rhwng grwpiau/timau 1.3 nodi effeithiau gwrthdaro ar unigolion 1.4 nodi effeithiau gwrthdaro ar grŵp/tîm.

Cwmpas
1.3 ac 1.4 mae effeithiau'n cynnwys: cymhelliad a chynhyrchedd.

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 2. Adnabod mathau o ymddygiad sy'n annerbyniol mewn sefyllfa waith.
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 2.1 adnabod beth yw ymddygiad derbyniol yn y gweithle 2.2 adnabod mathau o ymddygiad sy'n annerbyniol mewn sefyllfa waith.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

3. Deall sut mae modd rhwystro gwrthdaro mewn sefyllfa waith.

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 3.1 esbonio **dulliau** y gellir eu defnyddio mewn sefyllfa waith i atal gwrthdaro
- 3.2 disgrifio **cyfrifoldebau** cyflogwyr gan gyfeirio at wrthdaro yn y gweithle.

Cwmpas

3.1 **Dulliau'n cynnwys:** ffurfiol/anffurfiol.

3.2 **Cyfrifoldebau'n cynnwys:** delio â'r mater, cyfathrebu gweithdrefnau a pholisïau.

Arweiniad a Thystiolaeth

Ar gyfer maen prawf 1.1 rhaid i'r dysgwr **esbonio** o leiaf dair enghraifft o achosion cyffredin gwrthdaro rhwng unigolion, gallai'r rhain gynnwys: cyfathrebu gwael, rheoli gwael, triniaeth annheg, rolau swydd aneglur, hyfforddi annigonol, cyfathrebiadau gwael, amgylchedd gwaith gwael, diffyg cyfle cyfartal, bwlio ac aflonyddu.

Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn ddatganiad neu'n gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 1.2 rhaid i'r dysgwr **esbonio** o leiaf dair enghraifft o achosion cyffredin gwrthdaro rhwng grwpiau/timau, gallai'r rhain gynnwys: cystadleuaeth rhwng cydweithwyr, anghytundeb am nodau neu werthoedd tîm a rennir, drwgdeimlad nad yw un tîm yn tynnu'i bwysau. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn ddatganiad neu'n gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 1.3 rhaid i'r dysgwr **ddisgrifio** effeithiau gwrthdaro ar unigolion. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn ddatganiad neu'n gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 1.4 rhaid i'r dysgwr **ddisgrifio** effeithiau gwrthdaro ar grwpiau/timau. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn ddatganiad neu'n gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 2.1 rhaid i'r dysgwr **ddisgrifio** beth yw ymddygiad derbyniol yn y gweithle, gallai'r rhain gynnwys: cod ymddygiad, cyfathrebu geiriol, gwisg. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn ddatganiad neu'n gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 2.2 rhaid i'r dysgwr **ddisgrifio** mathau ymddygiad sy'n annerbyniol mewn sefyllfa waith, gallai'r rhain gynnwys: sarhau rhywun ar lafar, bwlio, aflonyddu, ynysu rhywun yn y gwaith.

Ar gyfer meini prawf 3.1 rhaid i'r dysgwr **esbonio** sut gellid rhwystro gwrthdaro mewn sefyllfa waith yn ffurfiol ac yn anffurfiol, e.e. yn ffurfiol trwy weithdrefn gwyno'r cwmni, yn anffurfiol gallai fod trwy drafodaethau gyda'r partïon o dan sylw. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn ddatganiad neu'n gofnod aseswr.

Ar gyfer meini prawf 3.2 rhaid i'r dysgwr **ddisgrifio** cyfrifoldebau cyflogwyr gan gyfeirio at wrthdaro yn y gweithle, gan roi o leiaf un enghraifft am bob un o amrywiaeth o osodiadau. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn ddatganiad neu'n gofnod aseswr.

Uned 450

Deall cyllid personol ar gyfer cyflogaeth

RHAU:	R/506/8127
Lefel:	1
Gwerth credydau:	2
ODDA:	12
Nod:	Nod yr uned hon yw rhoi i'r dysgwr ddealltwriaeth o gyllid personol mewn perthynas ag incwm cyflogaeth.
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Dim

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

1. Deall cyflog wedi'i fynegi mewn gwahanol ffyrdd.

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 1.1 adnabod **termau** cysylltiedig ag arian **sy'n cael eu defnyddio** mewn hysbysebion swyddi
- 1.2 gweithio allan dâl wythnosol o gyflog blynyddol
- 1.3 gweithio allan gyfradd fesul awr o dâl wythnosol
- 1.4 amcangyfrif cyflog blynyddol o gyfradd fesul awr.

Cwmpas

- 1.1 **Termau a ddefnyddir:** y fl, yr wythnos, yr awr, £k, crynswth, net.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

2. Deall slip tâl.

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 2.1 adnabod y cyfanswm crynswth i'w dalu
- 2.2 adnabod y didyniadau a wneir o slip tâl
- 2.3 amlinellu ar gyfer beth mae'r didyniadau
- 2.4 adnabod swm net y tâl
- 2.5 gwirio cyfrifiadau slip tâl am gywirdeb.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

3. . Gwybod sut i greu cyllideb i dalu am dreuliau cysylltiedig â gwaith

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 3.1 cymharu **gwahanol wariant** ar gyfer teithio
- 3.2 llunio cynllun cyllideb i reoli **treuliau cysylltiedig â gwaith** dros gyfnod pum niwrnod
- 3.3 gwirio cyfrifiadau am gywirdeb.

Cwmpas

- 3.1 **Gwahanol wariant:** e.e. cost tocyn wythnosol o'i gymharu â 10 tocyn sengl neu gost trê'n o'i gymharu â bws.
- 3.2 **Treuliau cysylltiedig â gwaith:** e.e. teithio i'r gwaith ac yn ôl, bwyd a diod.

Arweiniad a Thystiolaeth

Ar gyfer maen prawf 1.1 rhaid i'r dysgwr **adnabod** termau cysylltiedig ag arian sy'n cael eu defnyddio mewn hysbysebion swyddi e.e. yr awr, yr wythnos, y fl, crynswth, net, k, pro rata. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn boster wedi'i anodi neu'n ddiagram corryn.

Ar gyfer maen prawf 1.2 rhaid i'r dysgwr **weithio allan** y tâl wythnosol o gyflog blynyddol e.e. wedi ei gymryd o hysbyseb swydd yn 1.1. Gall tystiolaeth fod yn gyfrifiad wedi'i gwblhau â llaw, gan ddefnyddio cyfrifiannell neu gyfrifiadur e.e. £15600 wedi'i rannu gan 52 = £300 yr wythnos.

Ar gyfer maen prawf 1.3 rhaid i'r dysgwr **weithio allan** y tâl yr awr o gyflog wythnosol e.e. wedi ei gymryd o hysbyseb swydd yn 1.1. Gall tystiolaeth fod yn gyfrifiad wedi'i gwblhau â llaw, gan ddefnyddio cyfrifiannell neu gyfrifiadur e.e. £400 yr wythnos wedi'i rannu â 40 awr = £10 yr awr.

Ar gyfer maen prawf 1.4 rhaid i'r dysgwr **amcangyfrif** y cyflog blynyddol o gyfradd yr awr e.e. wedi'i gymryd o hysbyseb swydd yn 1.1 Gall tystiolaeth fod yn gyfrifiad wedi'i gwblhau â llaw, gan ddefnyddio cyfrifiannell neu gyfrifiadur e.e. mae £9.95 yr awr tua £10 x 40 x 50 = £20000 y fl.

Ar gyfer maen prawf 2.1 rhaid i'r dysgwr **adnabod** y cyfanswm crynswth i'w dalu e.e. ar eu slip tâl eu hunain neu sampl o slip tâl. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn slip tâl wedi'i anodi.

Ar gyfer maen prawf 2.2 rhaid i'r dysgwr **adnabod** y didyniadau sy'n cael eu gwneud e.e. ar eu slip tâl eu hunain neu sampl o slip tâl. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn slip tâl wedi'i anodi.

Ar gyfer maen prawf 2.3 rhaid i'r dysgwr **amlinellu** am beth mae'r didyniadau hyn e.e. didyniadau am dreth ac Yswiriant Cenedlaethol ar eu slip tâl eu hunain neu sampl o slip tâl. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn slip tâl wedi'i anodi.

Ar gyfer maen prawf 2.4 rhaid i'r dysgwr **nodi** cyfanswm net y tâl e.e. ar eu slip tâl eu hunain neu sampl o slip tâl. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn slip tâl wedi'i anodi.

Ar gyfer maen prawf 2.5 rhaid i'r dysgwr **wirio** cyfrifiadau slip tâl am gywirdeb. e.e. ar eu slip tâl neu sampl o slip tâl. Gall tystiolaeth fod yn gyfrifiadau wedi'u cwblhau â llaw, gan ddefnyddio cyfrifiannell neu gyfrifiadur.

Gallai tystiolaeth am ganlyniad dysgu w fod yn llungopi o slip tâl y dysgwr, wedi'i anodi i gwmpasu 2.1 - 2.4 a chyfrifiadau sy'n cyd-fynd ar gyfer 2.5.

Ar gyfer maen prawf 3.1 rhaid i'r dysgwr **gymharu** gwahanol wariant am deithio. Dylai'r dysgwr ystyried o leiaf ddau ddewis gwahanol. Gallai'r rhain gynnwys moddau cludiant e.e. bws, trên, neu fathau o docynnau e.e. sengl, dychwel, wythnosol, misol. Os gall y dysgwyr gerdded i'r man gweithio, dylai'r dysgwr roi tystiolaeth am y meini prawf hyn trwy ystyried lleoliad arall. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn allbrintiau neu'n daflenni'n dangos costau, cyfrifiadau wedi'u cwblhau â llaw, gan ddefnyddio cyfrifiannll neu gyfrifiadur.

Ar gyfer maen prawf 3.2 rhaid i'r dysgwr **lunio** cynllun cyllideb i reoli gwaith cysylltiedig â gwariant dros gyfnod 5 diwrnod. Dylai dysgwr ystyried ei dreuliau ei hun, treuliau posibl neu astudiaeth achos. Gall tystiolaeth fod yn gynllun cyllideb syml yn dangos treuliau e.e. cludiant (efallai o 3.1), diodydd, cinio, byrbrydau, neu unrhyw wariant arall.

Ar gyfer maen prawf 3.3 rhaid i'r dysgwr **wirio**'r cyfrifiadau yn 3.2 am gywirdeb. Gall tystiolaeth fod yn gyfrifiadau wedi'u cwblhau â llaw, gan ddefnyddio cyfrifiannell neu gyfrifiadur.

Uned 451 Byw'n bendant

RHAU:	Y/506/8128
Lefel:	1
Gwerth credydau:	3
ODDA:	27
Nod:	Nod yr uned hon yw codi ymwybyddiaeth am wahanol fathau o ymddygiad a sut mae'r mathau hyn o ymddygiad a hunan-barch yn effeithio ar fywyd bob dydd a nodau gyrfa a sut mae straen yn gallu cael effaith negyddol.
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Dim

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 1. Deall gwahanol fathau o ymddygiad .
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 1.1 rhestru prif nodweddion gwahanol fathau o ymddygiad .

Cwmpas
1.1 Ymddygiad Goddefol, pendant, ymosodol

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 2. Deall ystyr y term 'hunan-barch' a sut mae modd ei wella.
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 2.1 diffinio'r term hunan-barch 2.2 disgrifio ffactorau sy'n dylanwadu ar hunan-barch person 2.3 nodi sut mae modd gwella hunan-barch.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:
----

3. Gwybod am straen a ffyrdd o'i leihau.
--

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

3.1 disgrifio beth yw straen

3.2 amlinellu achosion straen

3.3 adnabod ffyrdd o leihau straen.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:
----

4. Deall manteision bod yn bendant.

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

4.1 nodi manteision bod yn bendant.

Cwmpas

4.1 Mae'r manteision yn cynnwys: personol a gyrfa.

Uned 451 Byw'n bendant Gwybodaeth ategol

Arweiniad a Thystiolaeth

Ar gyfer maen prawf 1.1 rhaid i'r dysgwr **restru** dwy enghraifft o nodweddion ym mhob un o'r gosodiadau cwmpas. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn ddatganiad neu'n gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 2.1 rhaid i'r dysgwr **ddiffinio** r term hunan-barch. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn ddatganiad neu'n gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 2.2 rhaid i'r dysgwr **ddisgrifio** tair enghraifft o ffactorau sy'n dylanwadu ar hunan-barch person. Gallai ffactorau gynnwys teulu a ffrindiau, delwedd, llwyddiant. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn ddatganiad neu'n gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 2.3 rhaid i'r dysgwr **nodi** dwy enghraifft o sut i wella hunan-barch. Gall enghreifftiau gynnwys hunan-gymorth neu gymorth gan bobl eraill. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn ddatganiad neu'n gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 3.1 rhaid i'r dysgwr **ddisgrifio** beth yw straen. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn ddatganiad neu'n gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 3.2 rhaid i'r dysgwr **amlinellu** tair enghraifft o achosion straen a all fod yn gysylltiedig â'u teulu, addysg, gwaith, disgwyliadau, iechyd a lles, personoliaeth, grŵp cymheiriaid, ffrindiau neu wrthdaro. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn ddatganiad neu'n gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 3.3 rhaid i'r dysgwr **adnabod** dwy ffordd o leihau straen. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn ddatganiad neu'n gofnod aseswr.

Ar gyfer 4.1 rhaid i'r dysgwr **nodi** manteision bod yn bendant. Gallai'r rhain gynnwys: ennill hunanhyder a hunan-barch, gwella eich sgiliau gwneud penderfyniadau, a gwella eich perthnasoedd gwaith.

RHAU:	L/506/8093
Lefel:	1
Gwerth credydau:	2
ODDA:	20
Nod:	Nod yr uned hon yw cyflwyno dysgwyr i rai o'r materion sy'n wynebu rhieni newydd a'u hannog i ddisgrifio ffynonellau o gymorth a chefnogaeth.
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Mae'r uned hon wedi'i gwahardd gyda'r unedau canlynol o fewn 5546: <ul style="list-style-type: none"> • 339 Mynediad 3 Ymwybyddiaeth o rianta

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 1. Deall galwadau gofalu am faban
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 1.1 adnabod sut gall cael baban newydd roi galwadau emosiynol a chorfforol 1.2 adnabod arwyddion straen y gall rhieni newydd eu dangos 1.3 disgrifio effaith baban newydd ar y teulu

Cwmpas
Ardrawiad - effaith

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 2. Deall ffynonellau cymorth a chefnogaeth sydd ar gael i rieni
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 2.1 rhoi enghreifftiau o ffynonellau cymorth sydd ar gael i rieni 2.2 disgrifio cyfleusterau yn yr ardal leol sy'n cefnogi rhieni â phlant ifanc 2.3 disgrifio'r manteision i rieni newydd o amrywiaeth o gymorth a chefnogaeth

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:
Deall sut i ddiogelu baban

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

3.1 disgrifio amrywiaeth o ffyrdd o sicrhau diogelwch a iechyd baban

3.2 disgrifio sefyllfaoedd pan ddylai rhaint geisio cyngor meddygol
am iechyd baban

Uned 452 Ymwybyddiaeth o rianta Gwybodaeth ategol

Arweiniad a Thystiolaeth

Ar gyfer maen prawf 1.1 rhaid i'r dysgwr **adnabod** o leiaf **ddwy** ffordd o sut gall cael baban newydd roi galwadau emosiynol ac o leiaf **ddwy** ffordd y gall roi galwadau corfforol e.e. effaith gofal baban 24 awr e.e. diffyg cwsg, bwydo, dilladu, ymolchi, maethu, straen, pryder, diffyg amser personol a rhyddid, pryderon ariannol. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr neu'n ddiagram corrbyn. Gallai syniadau gael eu cynhyrchu trwy drafodaeth grŵp cyhyd ag y caiff cyfraniad y dysgwr ei hun ei gofnodi'n glir..

Ar gyfer maen prawf 1.2 rhaid i'r dysgwr **adnabod** o leiaf **ddau** arwydd o straen y gall rhieni newydd ei ddangos e.e. Piwisrwydd, byr o dymer, straen emosiynol, insomnia, ennill/colli pwysau, cymryd mwy o alcohol, mynd yn ynysig, dangos chwerwder at y baban, anwybyddu ei golwg ei hun, ymddangos yn swrth Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr neu'n ddiagram corrbyn.

Ar gyfer maen prawf 1.3 rhaid i'r dysgwr ddisgrifio **effaith** baban newydd ar y teulu e.e. eiddigedd gan frodyr a chwiorydd a/neu bartner, newid trefn, llai o amser i aelodau eraill y teulu, cwsg wedi'i darfu, gall aelodau teulu fod yn fyr eu tymer, llai o arian ar gael, galwadau wedi'u gwneud ar aelodau teulu i ofalu am y baban. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig neu'n gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 2.1 rhaid i'r dysgwr **roi** o leiaf **dair** enghraifft o ffynonellau o gymorth i rieni newydd, e.e. cymorth gyda gofalu am y baban fel ymwelydd iechyd, cymorth ariannol fel grantiau mamolaeth, budd-dâl plant, credydau treth plant, rhwydweithiau cefnogaeth fel grwpiau babanod/plant bach, grŵp Ymddiriedolaeth Genedigaethau Genedlaethol (NCT), cymdeithasau bwydo o'r fron, cynlluniau Cychwyn Cadarn. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr neu'n ddiagram corrbyn. Gallai syniadau gael eu creu trwy drafodaeth grŵp cyhyd ag y bo cyfraniadau'r dysgwr ei hun yn cael eu cofnodi'n glir.

Ar gyfer maen prawf 2.2 rhaid i'r dysgwr **ddisgrifio** o leiaf **ddau** gyfleuster yn yr ardal leol sy'n cefnogi rhieni â phlant ifanc, e.e. canolfan iechyd, grŵp cymunedol. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr neu'n ddiagram corrbyn.

Ar gyfer maen prawf 2.3 rhaid i'r dysgwr **ddisgrifio** o leiaf **ddwy** ffordd y mae cymorth a chefnogaeth yn gallu bod o les i rieni newydd e.e. mwy o incwm (o fudd-dâl plant neu gredydau treth), gwell hunanhyder, gwell bwydo neu batrymau cysgu, grŵp gwarchod babanod i roi peth amser rhydd, NCT yn rhoi cyfle i siarad â rhieni newydd eraill a chael cyngor. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr neu'n ddiagram corrbyn.

Ar gyfer maen prawf 3.1 rhaid i'r dysgwr **ddisgrifio** o leiaf **ddwy** ffordd o sicrhau diogelwch baban ac o leiaf **ddwy** ffordd o sicrhau iechyd baban e.e. diogelwch - osgoi sefyllfaoedd anniogel yn y cartref fel rhoi o'r gwely, diogelwch gydag anifeiliaid, gosod gât grisiau, dal a rhoi bath i faban yn gywir, gorchuddion diogelwch i blygiau, cloeon cwpwrdd, storio glanhawyr y cartref allan o gyrraedd, sedd car briodol i'r oed, iechyd - sterileiddio offer, newid cewynnau'n gyson, mynychu gwiriadau iechyd, ystyried brechu, bwydo yn ôl oed, amgylchedd glân a hylan. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr neu'n ddiagram corryn.

Ar gyfer maen prawf 3.2 rhaid i'r dysgwr **ddisgrifio** o leiaf **ddwy** sefyllfa lle dylai rhiant geisio cyngor meddygol am iechyd baban e.e. pan fydd baban wedi derbyn trawiad i'r pen, brech sydd â symptomau tebyg i Meningitis, pryder am beidio â chynyddu pwysau'n ddigonol, gwres uchel anarferol neu dros amser, ffitiau, unrhyw beth sy'n anarferol i'w baban eu hun. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr neu'n ddiagram corryn

RHAU:	L/506/8143
Lefel:	1
Gwerth credydau:	3
ODDA:	27
Nod:	Gall yr uned hon gael ei defnyddio i godi ymwybyddiaeth o'r sgiliau angenrheidiol i ofalu am blant ifanc gan gynnwys gofynion ymarferol a chymdeithasol gofal, fel man cychwyn i'r dysgwr sydd efallai am ymchwilio i ofal plant fel dewis gyrfa.
Aseiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Dim

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 1. Gallu cefnogi anghenion gofal personol babanod a phlant ifanc.
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 1.1 esbonio sut i gefnogi gofal personol plant a babanod 1.2 adnabod cynhyrchion sydd ar gael ar gyfer gofal personol plant 1.3 esbonio pwysigrwydd gofal personol plant a babanod 1.4 dangos y weithdrefn gywir wrth olchi/bathio baban neu blentyn ifanc.
Cwmpas
Mae 1.1, 1.2 ac 1.3 gofal personol yn cynnwys: croen, gwallt a dannedd.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

2. Gwybod y gweithdrefnau cywir wrth fwydo babanod a phlant ifanc

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 2.1 defnyddio dull cywir ar gyfer sterileiddio offer bwydo
- 2.2 paratoi bwyd fformiwla'n **ddiogel**
- 2.3 defnyddio **gweithdrefnau hylendid a diogelwch** priodol wrth fwydo plant ifanc.

Cwmpas

- 2.1 **mae gweithdrefn hylendid yn cynnwys:** hylendid personol, ardal fwydo
- 2.2 **mae diogelwch yn cynnwys:** yn ôl cyfarwyddiadau'r gwneuthurwr
- 2.3 **mae gweithdrefnau diogelwch yn cynnwys:** tymheredd y botel.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

3. Gwybod sut i wisgo plant yn briodol.

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 3.1 adnabod dillad **addas** ar gyfer plant
- 3.2 darlunio sut i **ofalu** am y dillad hyn yn briodol.

Cwmpas

- 3.1 **mae addas yn cynnwys:** ar gyfer oedrannau gwahanol, ar gyfer tymhorau gwahanol
- 3.2 **mae gofal yn cynnwys:** golchi a storio.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

4. gwybod sut i ymateb i angen baban/plentyn am gwsg a gorffwys.

Meini prawf asesu

- 4.1 adnabod yr arwyddion pan fydd angen cwsg ar blentyn/baban
- 4.2 disgrifio'r **dulliau** cywir a diogel am roi plentyn/baban i'r gwely
- 4.3 esbonio technegau sydd ar gael i gynorthwyo gorffwys a chwsg.

Cwmpas

- 4.2 **mae dulliau'n cynnwys:** safle, tymheredd.

Arweiniad a Thystiolaeth

Ar gyfer maen prawf 1.1 rhaid i'r dysgwr **esbonio** sut i gefnogi gofal personol plant a babanod trwy ofalu am eu croen, gwallt a dannedd. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn ddatganiad neu'n gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 1.2 rhaid i'r dysgwr **adnabod** cynhyrchion sydd ar gael ar gyfer gofal personol plant gan roi o leiaf un enghraifft am bob un o'r ystod o osodiadau. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig neu'n gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 1.3 rhaid i'r dysgwr **esbonio** pwysigrwydd gofal personol plant a babanod gan roi o leiaf un enghraifft am bob un o'r ystod o osodiadau. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig neu'n gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 1.4 rhaid i'r dysgwr **ddangos** y weithdrefn gywir wrth olchi/bathio baban neu blentyn ifanc. Gall tystiolaeth fod trwy arsylwad aseswr o weithgaredd efelychiannol neu trwy arsylwad aseswr o amgylchedd gweithio real.

Ar gyfer meini prawf 2.1 rhaid i'r dysgwr **ddangos** dull cywir o sterileiddio offer bwydo. Gall tystiolaeth fod trwy arsylwad aseswr o weithgaredd efelychiannol neu trwy arsylwad aseswr o amgylchedd gweithio real.

Ar gyfer meini prawf 2.2 rhaid i'r dysgwr **baratoi** paratoi bwyd fformiwla'n ddiogel yn ôl cyfarwyddiadau'r gwneuthurwr. Gall tystiolaeth fod trwy arsylwad aseswr o weithgaredd efelychiannol neu trwy arsylwad aseswr o amgylchedd gweithio real.

Ar gyfer meini prawf 2.3 rhaid i'r dysgwr **ddefnyddio** gweithdrefnau hylendid a diogelwch priodol wrth fwydo plant ifanc. Gall tystiolaeth fod trwy arsylwad aseswr o weithgaredd efelychiannol neu trwy arsylwad aseswr o amgylchedd gweithio real.

Ar gyfer meini prawf 3.1 rhaid i'r dysgwr **adnabod** dillad addas i blant ar gyfer oedrannau gwahanol a thymhorau gwahanol. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig neu'n gofnod aseswr.

Ar gyfer meini prawf 3.2 rhaid i'r dysgwr **ddarlunio** sut i ofalu am eu dillad. Gall gofal am ddillad gynnwys y dulliau cywir am olchi dillad a'u storio. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn arddangosiad efelychiannol neu'n gofnod aseswr.

Ar gyfer meini prawf 4.1 rhaid i'r dysgwr **adnabod** yr arwyddion pan fydd angen cwsg ar blentyn/baban. Gall hyn gynnwys bod yn flin, arwyddion corfforol ac ymddygiad cyffredinol. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr.

Ar gyfer meini prawf 4.2 rhaid i'r dysgwr **ddisgrifio** r dull cywir o roi plentyn/baban i'r gwely. Dylai'r disgrifiad gymryd i ystyried safle cysgu'r plentyn a thymheredd yr ystafell a'r gwely. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn arddangosiad efelychiannol neu'n gofnod aseswr.

Ar gyfer meini prawf 4.3 rhaid i'r dysgwr **esbonio** technegau sydd ar gael i gynorthwyo gorffwys a chwsg, fel peiriannau sain a chysurwyr (blanced), creu trefn a naws sy'n hyrwyddo cwsg. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr.

RHAU:	R/506/8144
Lefel:	1
Gwerth credydau:	3
ODDA:	30
Nod:	Nod yr uned hon yw rhoi 'i ddysgwyr gyflwyniad i ddatblygiad plant oed 0-3 a galluogi'r dysgwr i ddeall camau allweddol datblygiad tra'n adnabod yr adnoddau sydd ar gael i'w cyflawni gan gynnwys darpariaeth gofal plant
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Dim

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 1. Deall datblygiad plant.
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 1.1 darlunio datblygiad plentyn 0 i 1 flwydd oed 1.2 esbonio sut caiff datblygiad plant ei ddylanwadu gan ystod o ffactorau 1.4 rhoi enghraifft o sut gall un agwedd ar ddatblygiad plentyn effeithio ar un arall.

Cwmpas
1.1 a 1.2 datblygiad : corfforol, deallusol, iaith, emosiynol, cymdeithasol 1.2 ffactorau : iechyd, amgylchedd.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

2. Deall natur a phwysigrwydd chwarae yn natblygiad plant.

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 2.1 esbonio pwysigrwydd chwarae yn **natblygiad** plant
- 2.2 rhoi enghreifftiau o weithgareddau chwarae sy'n cefnogi **datblygiad** holistig plentyn 0 – 1 flwydd oed
- 2.3 rhoi enghreifftiau o weithgareddau chwarae fydd yn annog **datblygiad** plentyn 1 – 3-blwydd oed.

Cwmpas

2.1, 2.2 a 2.3 **datblygiad**: corfforol, deallusol, iaith, emosiynol, cymdeithasol.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

3. Deall sut i greu amgylchedd diogel i blant.

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 3.1 esbonio pam mae amgylchedd diogel ond heriol yn bwysig i blant
- 3.2 adnabod amrywiaeth o **gynhyrchion diogelwch** i blant 0-3 blwydd oed
- 3.3 nodi sut mae gynhyrchion diogelwch yn cyfrannu at ddatblygu amgylchedd diogel
- 3.4 rhestru **gwiriadau diogelwch** arferol a ddylai gael eu cynnal mewn lleoliad gofal plant i sicrhau amgylchedd diogel i blant.

Cwmpas

3.2 **cynhyrchion diogelwch**: mewnol, allanol

3.4 **gwiriadau diogelwch**: mewnol, allanol.

Arweiniad a Thystiolaeth

Ar gyfer maen prawf 1.1 rhaid i'r dysgwr **ddarlunio** camau datblygiad plentyn 0 – 1 flwydd oed. Gall tystiolaeth fod ar ffurf siart/diagram neu'n ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, neu'n gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 1.2 rhaid i'r dysgwr **esbonio** sut caiff datblygiad plant ei effeithio gan ffactorau fel yr amgylchedd maen nhw'n cael eu geni iddo a chyflyrau iechyd maen nhw'n dioddef ohonynt, eu deiet a'r ymarfer maen nhw'n ei wneud. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 1.3 rhaid i'r dysgwr roi o leiaf **un enghraifft** o sut caiff un agwedd o ddatblygiad plant ei effeithio gan un arall. Er enghraifft os oes gan blentyn gyflwr iechyd; gall hyn effeithio ar eu datblygiad corfforol, cymdeithasol a deallusol. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 2.1 rhaid i'r dysgwr **esbonio** r rôl bwysig sydd gan chwarae yn natblygiad gwybyddol plentyn. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr.

Ar gyfer meini prawf 2.2 rhaid i'r dysgwr **roi enghreifftiau** o amrywiaeth o weithgareddau chwarae i ddangos sut caiff datblygiad plentyn 0-1 flwydd oed ei gefnogi ar draws yr ystod gyfan. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr.

Ar gyfer meini prawf 2.3 rhaid i'r dysgwr roi enghreifftiau o amrywiaeth o weithgareddau chwarae i ddangos sut caiff datblygiad plentyn 1-3 blwydd oed ei gefnogi ar draws yr ystod gyfan. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr.

Ar gyfer meini prawf 3.1 rhaid i'r dysgwr **esbonio** pam mae hi'n bwysig cynnal cydbwysedd rhwng darparu amgylchedd diogel tra'n cynnig i blant, yr un pryd, amgylchedd ysgogol a heriol i archwilio a datblygu eu galluoedd. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr.

Ar gyfer meini prawf 3.2 rhaid i'r dysgwr **nodi** cynhyrchion sy'n helpu i sicrhau amgylchedd diogel i blant dan do a'r tu allan. Ar gyfer pob cynnyrch rhaid i'r dysgwr nodi sut maen nhw'n cyfrannu at amgylchedd diogel.

Ar gyfer maen prawf 3.3 rhaid i'r dysgwr **nodi** sut mae cynhyrchion diogelwch yn cyfrannu at ddatblygu amgylchedd diogel i'r blentyn, dan do a'r tu allan. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr.

Ar gyfer meini prawf 3.4 rhaid i'r dysgwr **restru** gwiriadau diogelwch dan do a'r tu allan a ddylai gael eu cynnal mewn lleoliad gofal plant a phwrpas pob gwiriad. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr.

RHAU:	R/506/8564
Lefel:	1
Gwerth credydau:	3
ODDA:	27
Nod:	Mae'r uned hon yn codi ymwybyddiaeth o ddatblygiad cymdeithasol ac emosiynol plant a bydd yn annog y dysgwr i adnabod anghenion cymdeithasol ac emosiynol mewn plant yn ogystal ag ystyried ffyrdd o gwrdd â'r anghenion hynny a rheoli gwahanol fathau o ymddygiad.
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Dim

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 1. Deall anghenion cymdeithasol ac emosiynol plant.
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 1.1 Amlinellu prif gyfnodau datblygiad cymdeithasol ac emosiynol plant 1.2 rhoi enghreifftiau o anghenion cymdeithasol ac emosiynol 1.3 adnabod ffyrdd o gwrdd ag anghenion cymdeithasol ac emosiynol plant ifanc.
Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 2. Deall sut mae plant yn caffael eu patrymau ymddygiad.
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 2.1 rhoi enghreifftiau o sut a pham mae plant yn dysgu i ymddwyn mewn ffyrdd penodol. 2.2 rhoi enghreifftiau o ffyrdd o annog plant i deimlo'n gadarnhaol amdany'n nhw'u hunain 2.3 adnabod rhai o fanteision annog plant i deimlo'n gadarnhaol amdany'n nhw'u hunain

Uned 456

Cyflwyniad i ddeall twf, datblygiad cymdeithasol ac emosiynol mewn plant

RHAU:	D/506/8146
Lefel:	1
Gwerth credydau:	3
ODDA:	27
Nod:	Mae'r uned hon yn edrych ar dwf a datblygiad o'r geni i lasoed ac yn ystyried y ffactorau sy'n effeithio ar dwf a datblygiad yn gorfforol, cymdeithasol ac emosiynol.
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Dim

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 1. Deall dilyniant twf a datblygiad o'r geni hyd at lasoed.
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 1.1 amlinellu prif gamau datblygiad corfforol plant 1.2 amlinellu prif gamau datblygiad cymdeithasol ac emosiynol plant
Cwmpas
1.1 datblygiad corfforol: golwg gorfforol, galluoedd corfforol 1.2 datblygiad cymdeithasol ac emosiynol: galluoedd meddyliol, ffyrdd o ddysgu, sgiliau cyfathrebu, anghenion emosiynol.

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 2. Deall ffactorau sy'n effeithio ar ddatblygiad.
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 2.1 adnabod sut mae deiet ac ymarfer yn gallu effeithio ar dwf a datblygiad 2.2 adnabod sut mae amgylchedd yn gallu effeithio ar dwf a datblygiad 2.3 amlinellu ffyrdd y mae anghenion cymdeithasol ac emosiynol yn gallu cael eu heffeithio gan brofiad.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

3. Deall ffyrdd o ddatblygu sgiliau cyfathrebu plant .

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 3.1 amlinellu gwahanol fathau o gyfathrebu
- 3.2 rhoi enghreifftiau o ffyrdd y mae plant yn cyfathrebu o'r geni i lasoed
- 3.3 rhoi enghreifftiau o ffyrdd i annog sgiliau cyfathrebu mewn plant o oedrannau gwahanol.

Cwmpas

- 3.1 **mathau o gyfathrebu:** llafar e.e. ebychiadau, geiriau; dieiriau, e.e. gwenu, clapio, taro.

Uned 457

Deall anghenion corfforol a seicolegol plant

RHAU:	J/506/8562
Lefel:	1
Gwerth credydau:	3
ODDA:	27
Nod:	Mae'r uned hon am adnabod anghenion corfforol a seicolegol plant a sut caiff anghenion eu cwrdd gan amrywiaeth o asiantaethau a strategaethau. Bydd yn galluogi'r dysgwr i ystyried eu rôl eu hunain mewn cwrdd ag anghenion o'r fath.
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Dim

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 1. Deall anghenion corfforol plant.
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 1.1 rhoi enghreifftiau o anghenion corfforol plant 1.2 nodi sut i ddarparu gofal corfforol i blant o oedrannau gwahanol 1.3 nodi pwysigrwydd ymarfer a gorffwys yn natblygiad iach plant 1.4 adnabod gweithgareddau i hyrwyddo ymarfer mewn plant o oedrannau gwahanol.
Cwmpas
1.1 anghenion corfforol: diogel, amgylchedd cynnes gyda bwyd a diod, ymarfer, gorffwys 1.2 gofal corfforol: mewn perthynas â gwallt, croen, dannedd a thraed 1.4 gwahanol oedrannau: plant bach, plentyn cyn-ysgol ac oed ysgol.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

2. Deall anghenion seicolegol plant.

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

2.1 rhoi enghreifftiau o **anghenion seicolegol** plant

2.2 nodi sut i ddarparu cefnogaeth ar gyfer anghenion seicolegol.

Cwmpas

2.1 **anghenion seicolegol**: gofal, ysgogi.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

3. Gwybod pa gefnogaeth sydd ar gael i gwrdd ag anghenion plant.

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

3.1 rhoi enghreifftiau o anawsterau a all fod gan ofalwr wrth gwrdd ag anghenion plentyn

3.2 amlinellu rôl asiantaethau a sefydliadau sy'n gallu cynnig cefnogaeth.

RHAU:	J/506/8125
Lefel:	1
Gwerth credydau:	3
ODDA:	27
Nod:	Nod yr uned hon yw rhoi i ddysgwyr ddealltwriaeth o amrywiaeth o berthnasoedd a dulliau byw a hawliau a chyfrifoldebau sydd gan unigolion o fewn y perthnasoedd hyn. Mae'n codi ymwybyddiaeth o'r gyfraith mewn perthynas â rhyw a rhywedd ac mae'n cynnig i ddysgwyr ddealltwriaeth o berthnasoedd rhywiol iach a sut mae'r corff yn gweithio.
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Dim

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 1. Deall amrywiaeth o berthnasoedd, rhywedd ac adnabod effaith gwahaniaethau diwylliannol.
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 1.1 adnabod gwahanol fathau o berthnasoedd sy'n gallu cael eu sefydlu gyda gwahanol fathau o bobl a rhywedd 1.2 disgrifio sut mae gwahanol fathau o berthnasoedd yn amrywio 1.3 disgrifio sut mae gwahaniaethau diwylliannol yn gallu effeithio ar berthnasoedd.

Cwmpas
1.1 Effeithiau: perthnasoedd, hir-dymor, byr-dymor ac achlysurol. 1.1 Mae rhywedd yn cynnwys: heterorywioldeb, cyfunrywioldeb a deurywioldeb.

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 2. Deall rhinweddau a phriodweddau sy'n helpu unigolion i ffurfio perthnasoedd cydsyniol cadarnhaol.
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 2.1 disgrifio gwahanol rinweddau a phriodweddau sy'n helpu pobl i ffurfio perthnasoedd cydsyniol cadarnhaol.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

3. Deall hawliau a chyfrifoldebau o fewn perthynas

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 3.1 adnabod gwahanol hawliau a chyfrifoldebau o fewn perthynas
- 3.2 disgrifio sut mae parchu hawliau a chyfrifoldebau ar y cyd yn gallu arwain at berthynas iach.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

4. Deall elfennau o'r gyfraith mewn perthynas â rhyw a rhywioldeb.

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 4.1 disgrifio'r **materion cyfreithiol** mewn perthynas â rhyw a rhywioldeb
- 4.2 adnabod y canlyniadau os caiff y deddfau hyn eu torri.

Cwmpas

- 4.1 **mae materion cyfreithiol yn cynnwys:** oed cydsynio, priodas cyd-fyw, cam-drin.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

5. Deall sut mae'r corff yn gweithio mewn perthynas â gweithgaredd rhywiol.

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 5.1 adnabod rhannau penodol o'r corff
- 5.2 disgrifio sut mae'r corff yn gweithio yn ysod gweithgaredd rhywiol.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

6. Deall ystod a phwrpas dulliau gwrthgenhedlu gwrywaidd a benywaidd

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 6.1 disgrifio gwahanol fathau o **wrthgenhedlu** a'u pwrpas
- 6.2 adnabod pa ddulliau o wrthgenhedlu sy'n amddiffyn yn erbyn clefydau sy'n cael eu trosglwyddo'n rhywiol
- 6.3 dangos sut i roi condom ar ddymi.

Cwmpas

- 6.1 **Gwrthgenhedlu:** condomau gwrywaidd,

condomau benywaidd, dulliau hormonaidd, dyfeisiau gwrthgenhedlu

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

7. Bod yn ymwybodol o'r asiantaethau sy'n gallu rhoi help, cyngor a thriniaeth ar wrthgenhedlu a iechyd rhywiol.

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

7.1 adnabod amrywiaeth o **asiantaethau** sy'n gallu rhoi help a chynghor ar wrthgenhedlu ac iechyd rhywiol

7.2 adnabod yr help mae pob asiantaeth yn ei roi.

Cwmpas

7.1 a 7.2 **yn cynnwys:** asiantaethau, cenedlaethol, lleol.

Arweiniad a Thystiolaeth

Ar gyfer maen prawf 1.1 rhaid i'r dysgwr **adnabod** o leiaf dair enghraifft o wahanol fathau o berthnasau a rhywedd. Rhaid i'r dysgwr wybod am wahanol fathau o berthnasoedd sy'n gallu cael eu sefydlu gyda gwahanol fathau o bobl, er enghraifft, priodas hir-dymor, perthynas achlysurol, perthynas iach ac ati a'r mathau o rywedd sy'n gallu cael eu cysylltu â'r perthnasoedd hyn, er enghraifft, heterorywioldeb, cyfunrywioldeb a deurywioldeb. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 1.2 rhaid i'r dysgwr **ddisgrifio** sut mae gwahanol fathau o berthnasoedd yn amrywio. Gan ddefnyddio'r dystiolaeth yn (1.1) rhaid i'r dysgwr esbonio'r gwahaniaethau rhwng pob un o'r gwahanol fathau o berthnasoedd a rhywedd a roddir yn eu henghreffftiau. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 1.3 rhaid i'r dysgwr **ddisgrifio** sut mae gwahaniaethau diwylliannol yn gallu effeithio ar berthnasoedd. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr o sut mae'r dysgwr wedi cyfrannu at drafodaeth grŵp.

Ar gyfer maen prawf 2.1 rhaid i'r dysgwr **ddisgrifio** o leiaf bedair enghraifft o rinweddau a nodweddion sy'n helpu pobl i ffurfio perthnasoedd cydsyniol cadarnhaol. Gall y rhinweddau a'r nodweddion hyn fod yn ymwneud ag onestrwydd, ymddiriedaeth, cyfeillgarwch, cariad a dealltwriaeth. Dylai'r dysgwr ddangos ymwybyddiaeth o pam mae'r enghreffftiau maen nhw'n eu dewis yn cyfrannu at berthynas gydsyniol gadarnhaol. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 3.1 mae angen i'r dysgwr roi o leiaf **ddwy enghraifft** o wahanol hawliau a'u cyfrifoldebau o fewn perthynas. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 3.2 rhaid i'r dysgwr **ddisgrifio** sut mae parchu hawliau a chyfrifoldebau ar y cyd yn gallu arwain at berthynas iach. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 4.1 rhaid i'r dysgwr **ddisgrifio** materion cyfreithiol mewn perthynas â phob un o'r ystod o osodiadau. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 4.2 rhaid i'r dysgwr **adnabod** y canlyniadau os caiff y deddfau hyn eu torri ym mhob un o'r ystod o osodiadau ym maen prawf 4.1. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 5.1 rhaid i'r dysgwr **adnabod** ac enw rhannau penodol o'r corff. Bydd y rhannau y bydd angen i'r dysgwr eu henwi i gyd yn rhai'n ymwneud â gweithgaredd rhywiol. Gallai nodiadau ysgrifenedig sydd wedi'u eu gwneud yn ystod trafodaeth o'r hyn maen nhw wedi'i ddarganfod am wahanol rannau o'r corff neu ffotograff anodedig neu fideo ddarparu eu tystiolaeth.

Ar gyfer maen prawf 5.2 rhaid i'r dysgwr **ddisgrifio** sut mae'r corff yn gweithio yn ystod gweithgaredd rhywiol. Dylai'r dysgwr fod yn ymwybodol o effaith gweithgaredd rhywiol ar organau rhyw benywaidd a gwrywaidd ac unrhyw rannau eraill o'r corff a allai gael eu heffeithio yn ystod gweithgaredd rhywiol. Gallai nodiadau ysgrifenedig a wnaed yn ystod trafodaeth o'r hyn maen nhw wedi'i ddarganfod am sut mae'r corff yn gweithio yn ystod gweithgaredd rhywiol ddarparu eu tystiolaeth neu ddatganiad dysgwr ysgrifenedig neu ar lafar, neu gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 6.1 rhaid i'r dysgwr **ddisgrifio** o leiaf un enghraifft o wrthgenhedlu a'u pwrpas o bob un o osodiadau'r ystod. Gallai tystiolaeth fod yn daflen wybodaeth yn disgrifio pwrpas pob dull neu'n ddatganiad dysgwr ysgrifenedig neu ar lafar, neu'n gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 6.2 mae angen i'r dysgwr **adnabod** pa ddulliau sy'n amddiffyn rhag clefydau wedi'u trosglwyddo'n rhywiol. Gall y dulliau maen nhw'n eu nodi fod yn wahanol i'r rhai yn 6.1. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr.

Ar gyfer maen prawf 6.3 mae angen i'r dysgwr roi condom ar ddymi. Dylen nhw gael y cyfle i roi condom ar gala dymi neu mewn gwain. Ffotograff anodedig neu fideo fyddai'r ffurf orau o dystiolaeth.

Ar gyfer 7.1 rhaid i'r dysgwr **nodi** amrywiaeth o asiantaethau sy'n gallu rhoi help a chyingor ar wrthgenhedlu ac iechyd rhywiol. Dylen nhw adnabod o leiaf bedair asiantaeth wahanol, a dylai o leiaf ddwy fod yn asiantaethau cenedlaethol a dylai o leiaf ddwy fod yn asiantaethau lleol. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig neu'n gofnod aseswr neu'n wybodaeth anodedig o wefannau a/neu daflenni.

Ar gyfer maen prawf 7.2 rhaid i'r dysgwr **adnabod** y cymorth y mae pob asiantaeth a nodwyd yn 7.1 yn ei ddarparu. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig neu'n gofnod aseswr.

RHAU:	K/506/8120
Lefel:	1
Gwerth credydau:	3
ODDA:	27
Nod:	Mae'r uned hon yn datblygu ymwybyddiaeth o iechyd a diogelwch mewn cegin ac mae'n caniatáu i ddysgwyr ddatblygu'r sgiliau i goginio bwyd maethlon sylfaenol yn ddiogel ac yn ôl y gofynion.
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Dim

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 1. Deall pwysigrwydd iechyd a diogelwch mewn cegin cartref.
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 1.1 adnabod prif risigau iechyd a diogelwch mewn cegin cartref 1.2 amlinellu sut i ymateb i risgiau iechyd a diogelwch mewn cegin cartref.
Cwmpas
1.1 ac 1.2 Risgiau iechyd a diogelwch: eitemau miniog, glendid, diogelwch trydan a nwy.

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 2. Deall sut i gynllunio a chostio prydau cytbwys eu maeth
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 2.1 cynllunio pryd dau gwrs yn unol â gofynion . 2.2 rhoi rhesymau dros y dewis o bryd o fwyd.

Cwmpas
2.1 Gofynion: gwerth maethol, cyllideb 2.2 Rhesymau: hoffterau'r cwsmer, gofynion deietegol, cost.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

3. Gallu defnyddio amrywiaeth o offer y cartref a dulliau coginio i goginio pryd dau gwrs.

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 3.1 adnabod enghreifftiau o **offer cegin cartref** a'r defnydd priodol ohonynt
- 3.2 disgrifio gwahanol ddulliau o baratoi bwyd
- 3.3 coginio** pryd dau gwrs gan ddefnyddio amrywiaeth o **ddulliau paratoi bwyd**
- 3.4 glanhau a storio'r offer a ddefnyddiwyd.

Cwmpas

- 3.1 **Offer cegin cartref:** ffwrn, microdon, ffriwr braster dwfn
- 3.2 **Dulliau paratoi bwyd:** berwi, ffrio, grilio
- 3.3 **Coginio:** cynhwysion ffresh, bwydydd cyfleus.

Arweiniad a Thystiolaeth

Ar gyfer maen prawf 1.1 mae angen i'r dysgwr **adnabod** prif risgiau iechyd a diogelwch mewn cegin cartref. Dylai risgiau a nodwyd fod yn ymwneud â phethau miniog, glendid a diogelwch nwy a thrydan. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn adroddiad neu'n ddatganiad aseswr/tyst.

Ar gyfer maen prawf 1.2 mae angen i'r dysgwr **amlinellu** sut i ymateb i risgiau iechyd a diogelwch mewn cegin cartref. Dylai risgiau a nodwyd fod yn ymwneud â phethau miniog, glendid a diogelwch nwy a thrydan. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn adroddiad neu'n ddatganiad aseswr/tyst.

Ar gyfer maen prawf 2.1 mae angen i'r dysgwr **gynllunio** pryd dau gwrs, gan ystyried gwerth maethol sylfaenol a chostau. Gall y pryd fod yn rhywbeth sy'n eu siwtio nhw eu hunain neu aelod o'r teulu â gofynion arbennig neu o oed gwahanol. Gallai tystiolaeth ar gyfer y canlyniad dysgu hwn gynnwys cynllun am bryd dau gwrs gyda'r gost a'r wybodaeth am werth maethol wedi'i chyflwyno fel adroddiad, poster, taflen neu gyflwyniad, ffotograffau o seigiau wedi'u cwblhau, datganiad aseswr/tyst o arsylwi dulliau gweithio diogel.

Ar gyfer maen prawf 2.2 rhaid i'r dysgwr **roi** o leiaf dri rheswm dros eu dewis o bryd. Dylai'r dysgwr ddangos gwybodaeth graidd o ofynion maethol, hoffterau personol y defnyddiwr a'r gost gyffredinol cyn cynllunio'u pryd o fwyd. Gallai tystiolaeth ar gyfer y canlyniad dysgu hwn gynnwys cynllun am bryd dau gwrs gyda'r gost a'r wybodaeth am werth maethol wedi'i chyflwyno fel adroddiad, poster, taflen neu gyflwyniad, ffotograffau o seigiau wedi'u cwblhau, datganiad aseswr/tyst.

Ar gyfer maen prawf 3.1 mae angen i'r dysgwr **adnabod** enghreifftiau o offer cegin cartref a'r defnydd priodol ohonynt yn y broses goginio. Dylai enghreifftiau gynnwys fwrn, microdon a ffriwr braster dwfn. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig neu'n adroddiad.

Ar gyfer maen prawf 3.2 mae angen i'r dysgwr **ddisgrifio** gwahanol ddulliau o baratoi bwyd. Dylai'r rhain gynnwys berwi, ffrio a grilio. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig neu'n adroddiad.

Ar gyfer maen prawf 3.3 mae angen i'r dysgwr **goginio** pryd dau gwrs syml gan ddefnyddio cynhwysion ffres a bwydydd hwylus. Gall y dysgwr ddefnyddio'i g/chynllun yng Nghanlyniad Dysgu 1. Bydd angen defnyddio cegin o fath cartref i gwblhau'r canlyniad dysgu hwn. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn ffotograffau o'r seigiau gorffenedig, yn ddatganiad aseswr/tyst.

Ar gyfer maen prawf 3.4 mae angen i'r dysgwr lanhau a storio'r offer a ddefnyddiwyd. Mae hi'n bwysig bod y dysgwr yn gallu dangos gofal o'r offer trwy ei lanhau'n effeithiol a'i ddychwelyd i'r man storio cywir. Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn ddatganiad aseswr/tyst.

RHAU:	F/506/8883
Lefel:	1
Gwerth credydau:	1
ODDA:	9
Nod:	Mae'r uned hon yw datblygu dealltwriaeth o'r term 'oedolyn agored i niwed' a chyfrifodebau sefydliadau gwirfoddol a chymunedol.
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Dim

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 1. Deall ystyr y term 'oedolyn agored i niwed'.
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 1.1 nodi ystyr y term 'oedolyn agored i niwed' 1.2 rhoi enghreifftiau o oedolion a all fod yn agored i niwed.
Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 2. Deall ystyr camdriniaeth.
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 2.1 nodi ystyr y term 'cam-drin' 2.2 rhestru'r prif gategoriâu o gamdriniaeth 2.3 rhoi enghreifftiau o sut gall camdriniaeth gael ei hadnabod 2.4 rhoi enghreifftiau o bobl a all fod yn gamdrinwyr.

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 3. Deall sut i leihau camdriniaeth.
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 3.1 rhoi enghreifftiau o sut i atal camdriniaeth 3.2 rhoi enghreifftiau o sut i leihau camdriniaeth .

RHAU:	D/506/8096
Lefel:	1
Gwerth credydau:	3
ODDA:	27
Nod:	Mae'r uned hon yn ffocysu ar wybodaeth a sgiliau'r dysgwr wrth ddatblygu technegau byrfyfyr i gymryd rhan mewn perfformiad ac wrth roi sylwebaeth mewn perthynas â'i waith ei hun a gwaith pobl eraill wrth gyflwyno sgôr/testun/sgript, ac wrth gynllunio a gwerthuso'r datblygiad.
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Dim

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 1. Deall mesurau iechyd a diogelwch mewn perthynas â pherfformiad.
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 1.1 rhoi enghreifftiau o risgiau iechyd a diogelwch sy'n gysylltiedig â pherfformiad 1.2 cytuno ar reolau iechyd ar gyfer amgylchedd perfformiad.

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 2. Gallu defnyddio techneg fyrfyfyr.
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 2.1 dangos datganiad byrfyfyr wedi'i strwythuro 2.2 dangos natur ddigymell 2.3 ymateb i ysgogiad penodol 2.4 defnyddio techneg fyrfyfyr i archwilio agwedd penodol 2.5 defnyddio techneg fyrfyfyr i archwilio deunydd .

Cwmpas
2.4 Agwedd: thema, cymeriad, hwyliau 2.5 Deunydd: testun, sgôr, sgript

Bydd y dysgwr yn:

3. Gallu adfyfrio ar berfformiad.

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

3.1 disgrifio beth aeth yn dda a beth nad aeth yn dda gyda'i b/pherfformiad ei hun

3.2 derbyn adborth gan bobl eraill

3.3 rhoi adborth i bobl eraill.

RHAU:	L/507/0295
Lefel:	1
Gwerth credydau:	2
ODDA:	16
Nod:	Bydd yr uned hon yn helpu'r dysgwr i ddeall sut i wneud cais am amrywiaeth o swyddi gwag. Bydd y dysgwyr hefyd yn edrych ar bwysigrwydd cyflwyno gwybodaeth cais am swydd mewn ffordd briodol a chywir
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Mae'r uned hon wedi'i gwahardd gyda'r unedau canlynol o fewn 5546: <ul style="list-style-type: none"> • 206 Mynediad 2 Ymgeisio am swydd • 306 Mynediad 3 Ymgeisio am swydd • 405 Lefel 1 Cynllunio gyrfa a gwneud ceisiadau • 501 Lefel 2 Cynllunio gyrfa a gwneud ceisiadau • 506 Lefel 2 Ymgeisio am swydd

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 1. Deall dulliau gwahanol o ymgeisio am swyddi
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 1.1 disgrifio gwahanol ddulliau o ymgeisio am swydd 1.2 disgrifio pryd caiff gwahanol ddulliau o ymgeisio am swydd eu defnyddio 1.3 disgrifio sut i wneud cais am swydd ar-lein.

Cwmpas
1.1 ac 1.2 dulliau – ar-lein, papur, ffôn, asiantaeth, yn bersonol, fideo.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

2. Gallu cwblhau cais am swydd

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 2.1 nodi gwybodaeth angenrheidiol i baratoi ar gyfer cais am swydd
- 2.2 disgrifio fformatau ac arddulliau o gyflwyno gwybodaeth mewn cais am swydd
- 2.3 casglu'r **wybodaeth berthnasol** ar gyfer cais am swydd
- 2.4 paratoi curriculum vitae
- 2.5 cyflwyno'r wybodaeth ar gyfer cais am swydd mewn **gwahanol fformatau**.

Cwmpas

- 2.3 **gwybodaeth berthnasol** – rhif Yswiriant Gwladol, ffurflen gais, llythyr atodol, tystysgrifau priodol, cofnod o gyrhaeddiad.
- 2.5 **fformatau gwahanol** - ar-lein, papur, fideo, CV.

Arweiniad a Thystiolaeth

Ar gyfer maen prawf 1.1 mae angen i'r dysgwr ddisgrifio gwahanol ddulliau o ymgeisio am swydd.

Ar gyfer 1.2 mae angen i'r dysgwr ddisgrifio pryd caiff gwahanol ddulliau o ymgeisio am swydd eu defnyddio.

Ar gyfer 1.3 mae angen i'r dysgwr ddisgrifio sut i wneud cais am swydd ar-lein. a sut i gwblhau cais swydd ar-lein.

Ar gyfer maen prawf 2.1 mae angen i'r dysgwr adnabod gwybodaeth angenrheidiol i baratoi ar gyfer cais am swydd.

Ar gyfer 2.2 mae angen i'r dysgwr ddisgrifio fformatau ac arddulliau o gyflwyno gwybodaeth mewn cais am swydd.

Ar gyfer 2.3 mae angen i'r dysgwr gasglu'r wybodaeth berthnasol ar gyfer cais am swydd.

Ar gyfer 2.4 mae angen i'r dysgwr baratoi curriculum vitae.

Ar gyfer 2.5 mae angen i'r dysgwr gyflwyno'r wybodaeth ar gyfer cais am swydd mewn gwahanol fformatau.

Uned 475

Ymddygiad mewn amgylchedd gweinyddu busnes

RHAU:	A/508/4449
Lefel:	1
Gwerth credydau:	2
ODDA:	16
Nod:	Nod yr uned hon yw bod dysgwyr yn deall ac yn gallu dangos ymddygiad priodol i weithio mewn amgylchedd gweinyddu busnes.
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Mae'r uned hon wedi'i gwahardd gyda'r uned ganlynol o fewn 5546: <ul style="list-style-type: none"> • 375 Ymddygiad mewn amgylchedd gweinyddu busnes

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: <ol style="list-style-type: none">
1. Deall sut i gyfathrebu'n effeithiol mewn amgylchedd gweinyddu busnes.
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: <ol style="list-style-type: none">
1.1 nodi pwysigrwydd cyfathrebu effeithiol mewn amgylchedd gweinyddu busnes
1.2 nodi manteision defnyddio iaith briodol mewn amgylchedd gweinyddu busnes
1.3 nodi anfanteision defnyddio iaith amhriodol mewn amgylchedd gweinyddu busnes.

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: <ol style="list-style-type: none">
2. Gallu cyfathrebu'n effeithiol mewn amgylchedd gweinyddu busnes.
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: <ol style="list-style-type: none">
2.1 dangos cyfathrebu effeithiol mewn amgylchedd gweinyddu busnes
2.2 dangos defnydd o iaith briodol ar gyfer amgylchedd gweinyddu busnes.

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 3. Deall ymddygiad proffesiynol mewn amgylchedd gweinyddu busnes.
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 3.1 amlinellu pwysigrwydd gwerthoedd gweithle 3.2 nodi manteision ymddygiad priodol mewn amgylchedd gweinyddu busnes 3.3 nodi anfanteision ymddygiad amhriodol mewn amgylchedd gweinyddu busnes.

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 4. Gallu dangos ymddygiad proffesiynol ar gyfer amgylchedd gweinyddu busnes.
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 4.1 dangos ymddygiad proffesiynol ar gyfer amgylchedd gweinyddu busnes.

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 5. Deall sut mae polisïau a gweithdrefnau'n effeithio ar ymddygiad o fewn sefydliad.
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 5.1 rhoi enghreifftiau o bolisïau a gweithdrefnau sy'n cael effaith ar ymddygiad cyflogeion.

Arweiniad a Thystiolaeth

Ar gyfer 1.1 mae'r dysgwr yn gallu nodi pwysigrwydd cyfathrebu effeithiol mewn amgylchedd gweinyddu busnes (manteision i'r sefydliad, enw da, credadwyedd ac ati).

Ar gyfer 1.2 a 2.2 mae'r dysgwr yn gallu nodi a dangos manteision defnyddio iaith briodol mewn amgylchedd gweinyddu busnes mewn cyfathrebu ysgrifenedig a llafar. Dylai hyn gynnwys proffesiynoldeb, cywirdeb, cyd-destun ac ati.

Ar gyfer 2.1 a 2.2 mae'r dysgwr yn gallu dangos ffyrdd o gyfathrebu gyda gwahanol lefelau o gydweithwyr gan ddefnyddio dulliau priodol i'r sefyllfa e.e. rhyngweithio wyneb yn wyneb, ffôn, cyfathrebu electronig, hysbysfyrddau, cymryd negeseuon, mewn cyfarfodydd. Mae iaith briodol yn cynnwys iaith y corff, tòn llais, ystumiau, astudrwydd, iaith ysgrifenedig mewn tòn ac arddull priodol i'r sefyllfa. Gall tystiolgaeth gynnwys y defnydd o chwarae rôl, tystiolaeth tyst, tystiolaeth fideo neu dull derbyniol arall.

Ar gyfer 1.3 mae'r dysgwr yn gallu nodi anfanteision defnyddio iaith amhriodol mewn amgylchedd gweinyddu busnes (gan roi a derbyn negeseuon anghywir, amhroffesiynoldeb, credadwyedd, enw da personol/y sefydliad ac ati).

Ar gyfer 2.2 mae'r dysgwr yn gallu dangos y defnydd o iaith briodol ar gyfer amgylchedd gweinyddu busnes. Er enghraifft ffurfiol/anffurfiol, cynnwys tòn ac ati.

Ar gyfer 3.1 mae'r dysgwr yn gallu amlinellu pwysigrwydd gwerthoedd gweithle sy'n gallu cynnwys datganiadau cenhadaeth, gwerthoedd craidd, datganiadau gweledigaeth ac ati.

Ar gyfer 3.2 mae'r dysgwr yn gallu deall manteision ymddygiad gweithle priodol, er enghraifft cynhyrchedd uwch, gweithio tîm, effeithlonrwydd ac ati. Dylai tystiolaeth gynnwys yr effaith ar bobl eraill (yr hunan, cydweithwyr, cwsmeriaid, gweinyddiaeth busnes/y sefydliad).

Ar gyfer 3.3 mae'r dysgwr yn gallu deall ymddygiad gweithle amhriodol sy'n cynnwys agweddau/ymagweddu negyddol, cadw amser yn wael, presenoldeb gwael ac ati. Dylai tystiolaeth gynnwys yr effaith ar bobl eraill (yr hunan, cydweithwyr, cwsmeriaid, gweinyddiaeth busnes/y sefydliad).

Ar gyfer 4.1 mae'r dysgwr yn gallu dangos ymddygiad proffesiynol ar gyfer amgylchedd gweinyddu busnes. Gall tystiolaeth gynnwys y defnydd o chwarae rôl, tystiolaeth tyst, tystiolaeth fideo neu dull derbyniol arall.

Ar gyfer 5.1 mae'r dysgwr yn gallu deall sut mae polisïau a gweithdrefnau'n gallu cael effaith ar ymddygiad cyflogaion o fewn sefydliad. Er enghraifft Camymddwyn - disgyblu, colli swydd

cyfrinachedd –torri diogeledd data –
diogelwch - mynediad heb awdurdod
iechyd a diogelwch – yr hunan a phobl eraill
Systemau T&Ch – defnydd derbyniol (cyfryngau cymdeithasol,
rhyngwyd a pholisïau e-bost), deddf camddefnyddio cyfrifiadur
cydraddoldeb ac amrywiaeth – tegwch i bawb.

Gofynion tystiolaeth

Gellir casglu tystiolaeth o'r amrywiaeth canlynol o ddulliau
asesu:

- cwestiynau ac atebion
- datganiad dysgwr
- datganiad tiwtor/aseswr
- adolygu a chofnodion
- tiwtorial dalennau gwaith
- dyddiadur
- tystiolaeth tystion
- arsylwi.

Uned 476

Creu argraff gadarnhaol ar gwsmeriaid

RHAU:	Y/508/4457
Lefel:	1
Gwerth credydau:	2
ODDA:	15
Nod:	Nod yr uned hon yw helpu'r dysgwr i ddangos eu bod yn deall codau gwisg ar gyfer gwahanol rolau swydd, pwysigrwydd creu argraff gadarnhaol a chwrdd â disgwyliadau cwsmeriaid.
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Mae'r uned hon wedi'i gwahardd gyda'r uned ganlynol o fewn 5546: <ul style="list-style-type: none"> • 376 Creu argraff dda ar gwsmeriaid

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 1. Deall amrywiaeth o godau gwisg ar gyfer gwahanol rolau swydd.
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 1.1 disgrifio godau gwisg priodol ar gyfer gwahanol rolau swydd 1.2 disgrifio gwisg amhriodol ar gyfer gwahanol rolau swydd 1.3 adnabod gwahanol godau gwisg mewn gwahanol ddiwydiannau.

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 2. Deall pwysigrwydd creu argraff gadarnhaol ar gwsmeriaid.
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 2.1 disgrifio pwysigrwydd gwneud argraff gadarnhaol ar gwsmeriaid 2.2 nodi rhesymau pam gall golwg bersonol achosi gwahanol adweithiau gan gwsmeriaid 2.3 disgrifio ffyrdd o gyflwyno'r hunan i wneud argraff gadarnhaol ar gwsmeriaid.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

3. Deall sut i gwrdd â disgwyliaidau cwsmeriaid.

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 3.1 disgrifio dulliau o gyfathrebu gyda chwsmeriaid i sefydlu disgwyliaidau
- 3.2 disgrifio dulliau penodol o gyfathrebu wrth ddelio â chwsmeriaid
- 3.3 disgrifio pa fathau o iaith y dylid eu hosgoi wrth ddelio â chwsmeriaid
- 3.4 disgrifio ffyrdd o gadarnhau bod disgwyliaidau cwsmeriaid wedi'u cwrdd.

Arweiniad a Thystiolaeth

Ar gyfer 1.1 mae angen i'r dysgwr ddisgrifio codau gwisg ar gyfer gwahanol rolau swydd. Dylai dysgwyr ystyried sefydliadau sy'n rhoi gwisgoedd gwaith, bathodynau enw a/neu ddillad penodol i gwrdd â gofynion iechyd a diogelwch.

Ar gyfer 1.2 mae angen i'r dysgwr ddisgrifio gwisg amhriodol mewn gwahanol rolau swydd. Gallen nhw ddefnyddio enghreifftiau o'u profiadau eu hunain, rhoi sylw i feysydd fel methiant i wisgo gwisg gwaith/ bathodyn enw, dillad annhaclus neu frwnt, dillad sy'n dangos gormod neu wisgo heb ystyriaeth i risgiau iechyd a diogelwch.

Ar gyfer 1.3 rhaid i'r dysgwr adnabod gwahanol godau gwisg sy'n cael eu defnyddio mewn gwahanol ddiwydiannau er enghraifft:

- troswisg (e.e. staff garej, addurnwyr, archfarchnad)
- Dillad arbennig ar gyfer dibenion hylendid (e.e. hetiau i gadw'r gwallt i mewn, menig plastig os yw'n gweithio gyda bwyd)
- Siwt smart (yn aml yn cael ei gwisgo mewn swyddfeydd neu fanciau i gwrdd â disgwyliadau cwsmer am broffesiynoldeb)
- Dillad ffasiynol (yn cael eu gwisgo mewn siop i hysbysebu ffasiwn diweddaraf y siop)
- Dillad sy'n ffitio cynllun lliw i gyfateb i liwiau'r sefydliad.
- Gallai cod gwisg amrywio hefyd i nodi gwahanol lefelau o gyfrifoldeb e.e. gallai crys, tei a throwsus/sgert ffurfiol mewn bwyty bwyd cyflym ddangos mwy o gyfrifoldeb tra bod staff mewn gwahanol rolau'n gallu gwisgo crys polo lliw a throwsus mwy gwydn.

Ar gyfer 2.1 mae'r dysgwr yn gallu disgrifio pwysigrwydd gwneud argraff gyntaf dda ar gwsmeriaid; gall hyn fod ar lafar, yn ysgrifenedig; neu wyneb yn wyneb gyda chwsmeriaid mewnol neu allanol. Rhaid iddynt ystyried sut mae eu hymddygiad ac agwedd yn dylanwadu ar ymddiriedaeth, boddhad a theyrngarwch cwsmeriaid, ac a yw'r cwsmer yn dewis gwneud busnes gyda'ch sefydliad.

Ar gyfer 2.2 mae'r dysgwr yn gallu nodi pam mae golwg bersonol yn gallu achosi gwahanol adweithiau gan gwsmeriaid. Er enghraifft, gallai rhywun ag ewinedd brwnt, gwallt annhaclus, golwg anniben, gormod o golur/persawr a dillad sy'n dangos gormod greu argraff negyddol. Dylent ddeall bod golwg hefyd yn ymgorffori agwedd ac iaith y corff.

Ar gyfer 2.3 mae'r dysgwr yn gallu disgrifio ffyrdd o gyflwyno'u hunain i wneud argraff dda ar gwsmeriaid. Gall hyn gynnwys gwisg, golwg gorfforol, ymddygiad ac agwedd.

Ar gyfer 3.1 bydd y dysgwr yn gallu disgrifio dulliau o gyfathrebu gyda chwsmeriaid i sefydlu disgwyliadau. Er enghraifft gofyn y cwestiynau

cywir, ymateb, gweithredu o fewn terfynau cyfrifoldeb, parchu gofod personol, beidio â bod yn orgyfeillgar ac ati.

Ar gyfer 3.2 rhaid i'r dysgwr ddisgrifio dulliau periodol o gyfathrebu wrth ddelio â chwsmeriaid mewn sefyllfaoedd gwahanol. Gallai hyn gynnwys enghreifftiau o gyfathrebu ysgrifenedig e.e. llythyr, e-bost, neges destun, a dulliau cyfathrebu llafar e.e. ffôn, wyneb yn wyneb.

Ar gyfer 3.3 rhaid i'r dysgwr ddisgrifio pa fathau o iaith y dylid eu hosgoi wrth ddelio â chwsmeriaid. Er enghraifft rhegi, bratiaith, sylwadau amhriodol am rywedd, hil, diwylliant, oed neu anabledd a pham na ddylen nhw byth ddefnyddio unrhyw iaith sy'n tramgwyddo gyda chwsmeriaid, pa mor ddig neu ymosodol bynnag yw'r cyfathrebu a dderbyniwyd neu os yw gwrthdaro'n datblygu e.e. bydd yn cynhyrfu'r cwsmer, nid yw'n broffesiynol.

Ar gyfer 3.4 rhaid i'r dysgwr ddisgrifio ffyrdd o gadarnhau bod disgwyliadau cwsmeriaid wedi'u cwrdd. Er enghraifft adborth cwsmeriaid, cadw/teyrngarwch cwsmeriaid ac argymhellion ac ati.

Gofynion tystiolaeth

Gellir casglu tystiolaeth o'r amrywiaeth canlynol o ddulliau asesu:

- cwestiynau ac atebion
- datganiad dysgwr
- datganiad tiwtor/aseswr
- adolygu a chofnodion
- tiwtorial dalennau gwaith
- dyddiadur
- tystiolaeth tystion
- arsylwi.

Uned 477 Profiad gwasanaeth cwsmeriaid

RHAU:	L/508/4701
Lefel:	L1
Gwerth credydau:	2
ODDA:	15
Nod:	Nod yr uned hon yw helpu'r dysgwr i adeiladu dealltwriaeth o brofiad y cwsmer, gan gynnwys adnabod gwahanol sefyllfaoedd gwasanaeth i'r cwsmer a phrosesau yn ogystal â helpu i ddarparu boddhad cwsmer ar adeiladu perthynas.
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Mae'r uned hon wedi'i gwahardd gyda'r uned ganlynol o fewn 5546: <ul style="list-style-type: none"> • 377 Profiad gwasanaeth cwsmeriaid

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 1. Gwybod am brofiad gwasanaeth cwsmeriaid.
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 1.1 disgrifio amrywiaeth o sefyllfaoedd gwasanaeth cwsmeriaid 1.2 disgrifio camau mewn proses gwasanaeth i gwsmeriaid.

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 2. Gwybod sut mae cyflawni boddhad cwsmeriaid.
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 2.1 disgrifio'r cyswllt rhwng disgwyliadau cwsmeriaid a boddhad cwsmeriaid 2.2 disgrifio cyflwyno gwasanaeth i gwsmeriaid sy'n rhoi boddhad i gwsmeriaid.

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 3. Gallu adeiladu perthynas gyda chwsmeriaid.
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 3.1 adnabod teimladau cwsmeriaid i adeiladu perthynas gyda nhw 3.2 siarad yn glir â chwsmeriaid i'w gwneud yn gysurus.

Uned 477

Profiad gwasanaeth cwsmeriaid Gwybodaeth ategol

Arweiniad a Thystiolaeth

Ar gyfer 1.1 rhaid i'r dysgwr ddisgrifio o leiaf **bedair** gwahanol sefyllfa gwasanaeth cwsmeriaid. Gallai'r rhain fod ar y ffôn neu wyneb yn wyneb. Gallai hyn gynnwys cwsmeriaid mewnol neu allanol. Gallai'r dysgwr ddefnyddio eu profiadau cadarnhaol neu negyddol fel cwsmer wrth ddisgrifio'r sefyllfaoedd gwasanaeth cwsmeriaid hyn.

Ar gyfer 1.2 rhaid i'r dysgwr ddisgrifio'r camau'r broses gwasanaeth cwsmeriaid gan esbonio pob cam sy'n dilyn o:

- Nodi anghenion y cwsmer – beth sydd ei angen arnynt, erbyn pryd, gan gasglu gwybodaeth trwy gwestiynu
- Chwilio am wybodaeth neu fanylion cynnyrch/gwasanaeth - ymchwilio i ddewisiadau neu opsiynau, chwilio am ddatrysiadau
- Rhoi opsiynau i'r cwsmer - gan gynnig y dwisiadau i gwrdd â'r canlyniad a ddymunir, delio â cheisiadau neu ymholiadau
- Cadarnhau penderfyniad y cwsmer - dewis cynnyrch neu wasanaeth neu ddatrysiad i'r cais neu ymholiad
- Sicrhau bod y cwsmer yn fodlon – cwrdd â'r canlyniad a ddymunnir, cynnig dewisiadau eraill neu gynnig dilynol os nad oes boddhad cwsmer.

Ar gyfer 2.1 rhaid i'r dysgwr ddisgrifio'r cyswllt rhwng disgwyliadau cwsmeriaid a boddhad cwsmeriaid. Er enghraifft disgwyliad o lefel benodol o wasanaeth cwsmeriaid a chyflwyno lefel dda o wasanaeth cwsmeriaid.

Ar gyfer 2.2 rhaid i'r dysgwr ddisgrifio **tair** elfen o gyflwyno gwasanaeth cwsmeriaid sy'n cyfrannu at fod y cwsmer yn fodlon. Gallai hyn gynnwys bod eu hymholiad wedi'i ateb yn brydlon, problemau wedi'u datrys yn gyflym ac yn gadarnhaol, gwasanaeth yn hawdd ei ddefnyddio, y staff yn wybodus ac yn gynorthwyol. Gallai'r dysgwr ddefnyddio'i brofiadau cadarnhaol ei hun fel cwsmer.

Ar gyfer 3.1 rhaid i'r dysgwr adnabod teimladau'r cwsmer. Er enghraifft hapus, wedi'i gynhyrfu, dryslyd, dig. Dylai'r dysgwr ddangos diddordeb yn y cwsmer, eu cyfarch yn briodol a gwrandao ar eu hanghenion. Dylai'r dysgwr ystyried sut maen nhw'n ymateb yn briodol i'r cwsmer er enghraifft diolch iddyn nhw, ymddiheuro iddyn nhw os yw pethau'n mynd o le ac ati. Gellid cael tystiolaeth am hyn trwy ddefnyddio chwarae rôl.

Ar gyfer 3.2 rhaid i'r dysgwr siarad yn glir, yn gwrtais ac yn broffesiynol, gan ddefnyddio iaith corff a llafar briodol. Eu bod wedi mabwysiadu tòn broffesiynol a chynorthwyol (e.e. gwenu a chynnal cyswllt llygad ac ati). Gellid cael tystiolaeth am hyn trwy ddefnyddio chwarae rôl.

Gofynion tystiolaeth

Gellir casglu tystiolaeth o'r amrywiaeth canlynol o ddulliau asesu:

- cwestiynau ac atebion
- datganiad dysgwr
- datganiad tiwtor/aseswr
- adolygu a chofnodion
- tiwtorial dalennau gwaith
- dyddiadur
- tystiolaeth tystion
- arsylwi.

Uned 480

Cyflwyniad i weithio mewn gofal iechyd, gofal oedolion a gofal plant

RHAU:	M/507/4985
Lefel:	1
Gwerth credydau:	3
ODDA:	27
Nod:	Nod yr uned hon yw rhoi i'r dysgwr drosolwg o werthoedd, egwyddorion, sgiliau ac agweddau angenrheidiol i weithio mewn iechyd, gofal oedolion a gofal plant.
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Dim

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

1. Gwybod amrywiaeth y ddarpariaeth gwasanaeth sydd ar gael mewn gofal iechyd, gofal oedolion a gofal plant.

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 1.1 adnabod gwahanol wasanaethau sydd ar gael o fewn:
  - a. gofal iechyd
  - b. gofal oedolion
  - c. gofal plant
- 1.2 rhoi enghreifftiau o unigolion a allai gael mynediad i wasanaethau gofal oedolion
- 1.3 rhoi enghreifftiau o pam gallai unigolion gael mynediad i wasanaethau gofal iechyd
- 1.4 amlinellu'r gwahaniaeth rhwng gwasanaethau statudol, preifat a'r trydydd sector
- 1.5 amlinellu sut mae **gofal anffurfiol** yn cyfrannu at ddarpariaeth gwasanaeth.

Cwmpas

Gofal anffurfiol

Wedi'i ddarparu gan y teulu, ffrindiau, cymdogion, gwirfoddolwyr, grwpiau cefnogi, fforymau ar-lein ac ati.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

2. Gwybod yr amrywiaeth o rolau swydd o fewn gofal iechyd, gofal oedolion a gofal plant.

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 2.1 adnabod rolau swydd o fewn:
  - a. gofal iechyd
  - b. gofal oedolion
  - c. gofal plant.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

3. Gwybod yr amrywiaeth o **sgiliau** ac **agweddau** angenrheidiol i weithio mewn gofal iechyd, gofal oedolion a gofal plant.

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 3.1 rhestru **sgiliau** ac **agweddau** angenrheidiol i weithio mewn gofal iechyd, gofal oedolion a gofal plant
- 3.2 adnabod eu **sgiliau** ac **agweddau** eu hunain sy'n gofyn am ddatblygiad pellach i gael cyflogaeth mewn gofal iechyd, gofal oedolion a gofal plant.

Cwmpas

Sgiliau

Beth mae'n rhaid i chi allu'i wneud.

Agweddau

Ffyrdd o feddwl sy'n dylanwadu ar sut rydych chi'n ymagweddu at eich gwaith gydag unigolion, gofaluwr anffurfiol a phobl broffesiynol eraill.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

4. Gwybod deddfwriaeth, egwyddorion a gwerthoedd sy'n sail i ofal iechyd, gofal oedolion a gofal plant.

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 4.1 adnabod deddfwriaeth, safonau ac arweiniad sy'n sail i egwyddorion a gwerthoedd gofal iechyd, gofal oedolion a gofal plant
- 4.2 amlinellu ystyr ymarfer person-ganolog neu ymarfer plentyn-ganolog
- 4.3 amlinellu ystyr 'cyfrinachedd' yng nghyd-destun gofal iechyd, gofal oedolion a gofal plant
- 4.4 amlinellu ystyr 'dyletswydd gofal mewn gofal iechyd, gofal oedolion a gofal plant
- 4.5 amlinellu ystyr 'cydraddoldeb' a 'chynhwysiad' mewn gofal iechyd, gofal oedolion a gofal plant
- 4.6 amlinellu pwysigrwydd cydraddoldeb a chynhwysiad mewn gofal iechyd, gofal oedolion a gofal plant.

Arweiniad a Thystiolaeth

Ar gyfer canlyniad 1.1 gallai gwahanol fathau o wasanaeth gynnwys unrhyw un o'r canlynol:

- Gwasanaethau yn y gymuned i oedolion
- Gwasanaethau yn y gymuned i blant a phobl ifanc
- Gwasanaethau cartref i oedolion
- Gwasanaethau cartref yn y gymuned i blant a phobl ifanc
- Gwasanaethau Dydd i oedolion
- Gwasanaethau preswyl i oedolion
- Darpariaeth meithrinfa
-
- Gofal, Dysgu a Datblygiad Plant
- Gofal o bellter
- Gofal ychwanegol
- Tai â chymorth
- Cyflogaeth â chymorth
- Cymorth Hunangyfeiriedig
- Gwasanaethau Ysbyty Aciwt
- Ysbytai Cymunedol
- Gwasanaethau Ymarfer Meddygol Fferyllfa
- mewn Ysbytai ac yn y Gymuned
- Gwasanaethau Camddefnyddio Sylweddau
- Gofal Iechyd Ategol
- Gofal diwedd bywyd
- Ailailuogi
- Gwasanaethau iechyd meddwl
- Gwasanaethau iechyd rhywiol

Ar gyfer canlyniad 3.1 mae **sgiliau** ac **agweddau**'n cynnwys amynedd, iaith corff gadarnhaol, empathi, gwrandawr da, gofalgar, llythrennog, rhif-lythrennog, cyfathrebwr effeithiol, dibynadwy, onest, prydlon.

Gofynion tystiolaeth

Gellir casglu tystiolaeth o'r amrywiaeth canlynol o ddulliau asesu:

- cwestiynau ac atebion
- datganiad dysgwr
- datganiad tiwtor/aseswr
- adolygu a chofnodion
- tiwtorial dalennau gwaith
- dyddiadur
- tystiolaeth tystion
- arsylwi.

RHAU:	R/507/5191
Lefel:	1
Gwerth credydau:	2
ODDA:	16
Nod:	Nod yr uned yw rhoi i ddysgwr gyflwyniad i wasanaeth cwsmeriaid. Mae'n cwmpasu pwysigrwydd ymddangosiad personol ac argraff gyntaf. Mae'r uned hon hefyd yn ceisio rhoi i'r dysgwr ddealltwriaeth o wahanol fathau o <u>gwsmeriaid a chyfathrebu.</u>
Asesiad:	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd:	Mae'r uned hon wedi'i gwahardd gyda'r uned ganlynol o fewn 5546: <ul style="list-style-type: none"> • 371 Cyflwyniad i wasanaeth cwsmeriaid

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 1. Deall pam mae ymddangosiad personol yn bwysig yn y gweithle.
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 1.1 rhoi enghreifftiau o sut gall ymddangosiad personol greu argraff gadarnhaol 1.2 rhoi rhesymau pam mae dilyn cod gwisg yn bwysig i'r gwaith 1.3 nodi pam mae hylendid personol yn bwysig i'r gwaith.

Cwmpas
Argraff gadarnhaol I'r cyflogwr a'r cwsmer.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

2. Deall y gwahaniaeth rhwng cwsmeriaid mewnol ac allanol.

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 2.1 amlinellu'r gwahaniaethau rhwng cwsmer mewnol a chwsmer allanol
- 2.2 rhoi enghreifftiau o **anghenion cwsmer mewnol**
- 2.3 rhoi enghreifftiau o **anghenion cwsmer allanol**.

Cwmpas

Anghenion cwsmer mewnol

Cael amgylchedd da i weithio yn ddo, cael adnoddau cywir i weithio â nhw, cael ei hyfforddi i'r safon gywir i allu gwneud ei waith.

Anghenion cwsmer allanol

Derbyn gwasanaeth cwsmeriaid o ansawdd da, derbyn cyngor defnyddio a phroffesiynol, cadw'n gyfredol gyda chynigion a chynhyrchion diweddar.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

3. Deall y gwahaniaeth rhwng cyfathrebu ffurfiol ac anffurfiol.

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

- 3.1 amlinellu'r gwahaniaethau rhwng ffurfiol ac anffurfiol **cyfathrebu**
- 3.2 rhoi enghreifftiau o **gyfathrebu** ffurfiol
- 3.3 rhoi enghreifftiau o **gyfathrebu** anffurfiol.

Cwmpas

Cyfathrebu

Gall fod ar lafar neu'n ysgrifenedig.

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

4. Gallu cyfathrebu gyda chwsmeriaid.

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

4.1 nodi sut i gyfarch cwsmeriaid mewn ffordd **gadarnhaol**

4.2 dangos pwysigrwydd siarad yn glir wrth gyfathrebu gyda chwsmeriaid

4.3 dangos pwysigrwydd iaith corff **gadarnhaol** wrth gyfathrebu gyda chwsmeriaid.

Cwmpas**Cadarnhaol**

Hyder, tôn, iaith, iaith y corff ac ati.

Arweiniad a Thystiolaeth

Ar gyfer 1.1 rhaid i ddysgwyr roi o leiaf dair enghraifft o sut mae ymddangosiad personol yn gallu creu argraff gadarnhaol. Mae hyn yn gallu cynnwys hyder personol, cymhelliad, agwedd, enw da a chynrychioli'r cwmni, hawdd mynd ato ac ati.

Ar gyfer 1.2 rhaid i ddysgwyr roi o leiaf dri rheswm pam mae dilyn cod gwisg yn bwysig ar gyfer gweithio. Mae hyn yn gallu cynnwys am resymau hylendid, am resymau diogelwch personol Offer Amddiffyn Personol (PPE), hysbysebu'r cwmni/cynhyrchion, brand y cwmni e.e. gwisg gwaith, bathodynnau enw ac ati.

Ar gyfer 2.1 a 2.2 rhaid i'r dysgwr amlinellu'r gwahaniaethau rhwng cwsmeriaid mewnol ac allanol. Er enghraifft mae'r cwsmer mewnol yn darparu cynhyrchion neu wasanaethau o fewn y cwmni ond mae cwsmeriaid allanol yn prynu'r cynnyrch neu wasanaeth gan y cwmni. Yn ogystal bydd gan gwsmeriaid mewnol ac allanol anghenion unigol.

Ar gyfer 3.2 a 3.3 rhaid i ddysgwyr roi o leiaf dair enghraifft am bob math o gyfathrebu. Gall hyn fod ar lafar neu'n ysgrifenedig.

Ar gyfer 4.2 rhaid i ddysgwyr ddangos pwysigrwydd defnyddio tŷn, gan siarad yn glir ac iaith corff gadarnhaol wrth gyfathrebu gyda chwsmeriaid. Mae hyn yn gallu cynnwys gwneud cyswllt llygad, gwenu, gwybod pwysigrwydd gofod personol ac ati.

Gofynion tystiolaeth

Gellir casglu tystiolaeth o'r amrywiaeth canlynol o ddulliau asesu:

- cwestiynau ac atebion
- datganiad dysgwr
- datganiad tiwtor/aseswr
- adolygu a chofnodion
- tiwtorial dalennau gwaith
- dyddiadur
- tystiolaeth tystion
- arsylwi.

RHAU:	J/615/0236
Lefel:	1
Gwerth credydau:	1
ODDA:	12
Nod:	Nod yr uned hon yw galluogi dysgwyr i ddeall datgeliad cadarnhaol a'i fanteision.
Asesu	Portffolio'r dysgwr
Gwahardd	Dim

Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 1. Deall ystyr y term 'datgelu'
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 1.1 nodi ystyr y term 'datgelu' 1.2 nodi lle mae <ul style="list-style-type: none"> • angen datgeliad • ai peidio 1.3 rhoi enghreifftiau o effaith peidio â datgelu.
Canlyniad Dysgu
Bydd y dysgwr yn: 2. Gwybod am y gyfraith gyfredol am ddatgelu.
Meini prawf asesu
Mae'r dysgwr yn gallu: 2.1 nodi'r gyfraith bresennol am ddatgelu 2.2 nodi beth yw ystyr y term cyfnod adsefydlu 2.3 nodi pryd mae euogfarn wedi'i <ul style="list-style-type: none"> • threulio • heb ei threulio 2.4 rhestru ffynonellau o gefnogaeth i helpu i nodi eu cyfnod adsefydlu eu hunain

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

3. Deall pryd mae angen datgeliad.

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

3.1 dangos gwahanol **fformatau** datgeliad

3.2 dangos sut i lunio datganiad datgeliad

3.3 nodi pryd yn y broses recriwtio y gall fod angen datgeliad.

Cwmpas

Fformatau llafar neu ysgrifenedig

Canlyniad Dysgu

Bydd y dysgwr yn:

4. Deall yr angen i gynnal eu gwybodaeth datgeliad eu hunain.

Meini prawf asesu

Mae'r dysgwr yn gallu:

4.1 rhoi enghreifftiau o brofiadau cadarnhaol y gellir eu hychwanegu at eu gwybodaeth datgeliad eu hunain.

Arweiniad a Thystiolaeth

Gall tystiolaeth fod yn ddatganiad dysgwr llafar neu ysgrifenedig, yn gofnod aseswr, yn ddelweddau gyda thestun.

Ar gyfer 1.1 bydd y dysgwr yn gallu nodi ystyr y term 'datgeliad'.

Ar gyfer 1.2 nodir lle mae angen datgeliad er enghraifft wrth geisio am gyflogaeth, addysg bellach/uwch neu hyfforddiant, ceisio am yswiriant, teithio tramor, gwasanaethau ariannol.

Ar gyfer 1.3 bydd y dysgwr yn gallu rhoi enghreifftiau o effaith peidio â datgelu. Er enghraifft gallai olygu euogfarn droseddol bellach, terfynu cyflogaeth, tynnu'n ôl gynnig /lleoliad cyflogaeth/ addysg.

Ar gyfer canlyniad 2 bydd y dysgwr yn gwybod am y gyfraith bresennol am ddatgeliad. Mae hyn yn cynnwys Deddf Adsefydlu Troseddwyd 1974 (ROA) a'r Gorchymyn Eithriadau. Gellir ymdrin ag euogfarnau lluosog os yw'n briodol.

Ar gyfer 2.2 gall ffynonellau cymorth gynnwys y Gwasanaeth Profiant Cenedlaethol, y gwasanaeth Gyrfaoedd Cenedlaethol, cynghorwyr gyrfaoedd, Cwmnïau Adsefydlu (CRCa), Swyddog Cyfrifol, Nacro, Unlock (Datgloi).

Ar gyfer 3.1 mae'r dysgwr yn gallu dangos gwahanol fformatau o ddatgeliad gan gynnwys fformatau llafar neu ysgrifenedig, e enghraifft ar ffurflenni cais, mewn llythyrau eglurhaol, datganiadau datgelu, datgeliad mewn cyfweiliad etc.

Ar gyfer 3.2 mae'r dysgwr yn gallu dangos sut i lunio datganiad datgeliad. Er enghraifft:

- cychwyn gyda ffocws ar eu sgiliau a'u galluoedd (sy'n addas i'r rôl y maen nhw'n gwneud cais amdani)
- dadansoddiad o'r trosedd/au a'r amgylchiadau am y trosedd/au
- wedi'i ddilyn gan y ffyrdd y mae'r amgylchiadau wedi newid gan gynnwys unrhyw newidiadau cadarnhaol sydd wedi dod o hyn h.y. addysg a hyfforddiant, newidiadau mewn agweddau/ amgylchiadau.

Ar gyfer 3.3. mae'r dysgwr yn gallu nodi pryd mae angen datgeliad yn y broses recriwtio. Bydd hyn yn amrywio rhwng gwahanol gyflogwyr. Efallai y bydd angen i ddysgwyr ymchwilio i bolisiau/prosesau cwmnïau. Bydd hyn yn cynnwys cynllun Gweld Potensial, y cynllun 'Gwahardd y Blwch' (Ban the Box) ac EFFRR (Fforwm Cyflogwyr i Leihau Aildroseddu).

Ar gyfer 4.1 bydd y dysgwr yn gallu rhoi enghreifftiau o brofiadau cadarnhaol a all gynnwys: gwirfoddoli, profiad gwaith, prosiectau/gwaith cymunedol, addysg, hyfforddiant neu gyflogaeth, amgylchiadau wedi newid ac ati.

Gofynion tystiolaeth

Gellir casglu tystiolaeth o'r amrywiaeth canlynol o ddulliau asesu:

- cwestiynau ac atebion
- datganiad dysgwr
- datganiad tiwtor/aseswr
- adolygu a chofnodion
- tiwtorial dalennau gwaith
- dyddiadur
- tystiolaeth tystion.

Atodiad 1**Unedau Lefel 1 ar gael yn 5546-01-02-03-04-05-06**

Mae rhestr o holl unedau Lefel 1 ar gael yng nghymwysterau Sgiliau Cyflogadwyedd (Lloegr a Chymru) 5546-01-02-03-04-05-06:

Uned	RHAU	Teitl	Gwerth credyda u	ODDA
401	F/501/6878	Cynllunio ar gyfer dilyniant	3	20
402	T/506/2708	Rheoli cyllid personol	3	20
403	K/501/6891	Profiad yn y gweithle	3	15
404	R/506/2702	Cyfathrebu effeithiol	2	13
405	A/501/6880	Cynllunio gyrfa a gwneud ceisiadau	3	24
407	K/505/4654	Sgiliau cyfweld	3	18
408	J/506/2731	Chwilio am swydd	2	20
409	F/505/4658	Dilyniant gyrfa	2	16
410	L/506/2732	Cadw'n ddiogel	3	26
411	L/505/4663	Gweithio fel rhan o dîm	3	25
412	D/504/8169	Cyfrannu at eu byw'n iach eu hunain	2	20
413	A/505/4660	Dysgu diogel yn y gweithle	4	23
414	A/506/2709	Paratoi ar gyfer gwaith	2	12
415	F/505/4661	Adeiladu perthnasoedd gwaith yn y gweithle	2	17
416	J/505/4662	Hawliau, cyfrifoldebau a dinasyddiaeth	3	20
417	L/506/3136	Ymchwilio i hawliau a chyfrifoldebau yn y gwaith	2	17
418	Y/501/6899	Prosiect yr ymgeisydd	3	20
419	J/505/4659	Gweithgaredd mentergarwch - cynhyrchu cynnyrch neu wasanaeth	3	23
420	T/501/6893	Ymgymryd â lleoliad gwaith	3	22
421	Y/505/4665	Prosiect cymuned	3	14
422	J/505/4743	Hunan asesiad a datblygiad	3	25

Uned	RHAU	Teitl	Gwerth Credydau	ODDA
423	M/506/2710	Adnabod manteision cael cydbwysedd gwaith/bywyd	2	9
424	J/600/7805	Cyflwyniad i ymwybyddiaeth o iechyd a diogelwch yn y gweithle	2	18
425	Y/506/2703	Sgiliau effeithiol, rhinweddau ac agweddau ar gyfer dysgu yn y gwaith	2	14
426	A/501/6894	Cyfrannu i dîm	3	20
427	J/506/2664	Adnabod cyfleoedd cyflogaeth	2	12
428	J/506/2700	Ymwybyddiaeth o fusnesau a chwsmeriaid	1	7
429	Y/506/2698	Dewisiadau gwahanol i waith cyflog	2	11
430	M/506/2786	Delio â phroblemau	1	10
431	L/506/2701	Datblygu hyder personol	1	10
432	T/506/2711	Deall ymddygiad pendant	1	10
433	R/506/2733	Delio gyda newid	2	20
434	R/505/4664	Perthnasoedd rhyngpersonol	2	14
435	D/506/2699	Ymwybyddiaeth o gydraddoldeb ac amrywiaeth	2	17
436	F/600/7804	Gwerthfawrogi cydraddoldeb ac amrywiaeth	2	16
437	K/600/6193	Deall iaith a diwylliant cymuned	3	26
438	H/501/6887	Cefnogi pobl eraill	3	22
439	D/506/2704	Ymwybyddiaeth amgylcheddol	2	12
440	H/506/2705	Perthnasoedd teulu	1	10
441	L/501/6883	Hawliau a chyfrifoldebau yn y gweithle	3	20
442	T/506/2787	Cyflwyniad i ymwybyddiaeth o alcohol	3	30
443	K/506/2706	Cyflwyniad i wneud penderfyniadau	1	9
444	M/506/2707	Cyflwyniad i ymwybyddiaeth o gyffuriau	2	12
445	L/506/2665	Deall trosedd a'i effeithiau	3	18
446	F/506/2789	Defnyddio deunyddiau a chyfarpar ar gyfer gweithgaredd ymarferol	1	10
447	A/506/2788	Deall anhwylderau bwyta	1	10
448	Y/506/6234	Ymwybyddiaeth o straen a rheoli straen	3	30

Uned	RHAU	Teitl	Gwerth Credyda u	ODDA
449	L/506/8126	Deall gwrthdaro yn y gweithle	1	6
450	R/506/8127	Deall cyllid personol ar gyfer cyflogaeth	2	12
451	Y/506/8128	Byw pendant	3	27
452	L/506/8093	Ymwybyddiaeth o rianta	2	20
453	L/506/8143	Datblygu sgiliau mewn gofalu am blant ifanc	3	27
454	R/506/8144	Deall datblygiad plant	3	30
455	R/506/8564	Deall datblygiad cymdeithasol ac emosiynol plant	3	27
456	D/506/8146	Cyflwyniad i ddeall twf, datblygiad cymdeithasol ac emosiynol plant	3	27
457	J/506/8562	Deall anghenion corfforol a seicolegol plant	3	27
458	J/506/8125	Addysg rhyw a pherthnasoedd	3	27
459	K/506/8120	Defnyddio sgiliau coginio yng nghegin y cartref	3	27
460	K/506/8117	Cyflwyniad i weithio gydag oedolion agored i niwed	1	9
461	D/506/8096	Datblygu technegau perfformio byrffyr	3	27
462	L/507/0295	Ymgeisio am swydd	2	16
475	A/508/4449	Ymddygiad mewn amgylchedd gweinyddu busnes	2	16
476	Y/508/4457	Creu argraff gadarnhaol ar gwsmeriaid	2	15
477	L/508/4701	Profiad gwasanaeth i gwsmeriaid	2	15
480	M/507/4985	Cyflwyniad i weithio mewn gofal iechyd, gofal oedolion a gofal plant	3	27
486	R/507/5191	Cyflwyniad i wasanaeth cwsmeriaid	2	16
488	J/615/0236	Datgelu gwybodaeth	1	12

Atodiad 2**Unedau Lefel 1 ar gael yn 5546-21-22-23-24-25**

Mae rhestr o holl unedau Lefel 1 ar gael yng nghymwysterau Sgiliau Cyflogadwyedd (Gogledd Iwerddon) 5546-21, 22, 23, 24, 25:

Uned	RHAU	Teitl	Gwerth credyda u	ODD A
401	F/501/6878	Cynllunio ar gyfer dilyniant	3	20
403	K/501/6891	Profiad yn y gweithle	3	15
405	A/501/6880	Cynllunio gyrfa a gwneud ceisiadau	3	24
406	D/505/4652	Ymgeisio am swydd	2	16
407	K/505/4654	Sgiliau cyfweld	3	18
408	J/506/2731	Chwilio am swydd	2	20
409	F/505/4658	Dilyniant gyrfa	2	16
413	A/505/4660	Dysgu diogel yn y gweithle	4	23
414	A/506/2709	Paratoi ar gyfer gwaith	2	12
415	F/505/4661	Adeiladu perthnasoedd gwaith yn y gweithle	2	17
417	L/506/3136	Ymchwilio i hawliau a chyfrifoldebau yn y gwaith	2	17
419	J/505/4659	Gweithgaredd mentergarwch - cynhyrchu cynnyrch neu wasanaeth	3	23
421	T/501/6893	Prosiect cymunedol	3	22
424	J/600/7805	Cyflwyniad i ymwybyddiaeth o iechyd a diogelwch yn y gweithle	2	18
427	J/506/2664	Adnabod cyfleoedd cyflogaeth	2	12
428	J/506/2700	Ymwybyddiaeth o fusnesau a chwsmeriaid	1	7
441	L/501/6883	Hawliau a chyfrifoldebau yn y gweithle	3	20

Atodiad 3**Unedau Lefel 1 ar gael yn 5546-31-32-33-34-35**

Mae rhestr o'r holl unedau Lefel 1 ar gael yng nghymwysterau sgiliau Personol a Chymdeithasol 5546-31-32-33-34-35:

Uned	RHAU	Teitl	Gwerth credyda	ODDA
			u	
402	T/506/2708	Rheoli cyllid personol	3	20
404	R/506/2702	Cyfathrebu effeithiol	2	13
406	D/505/4652	Ymgeisio am swydd	2	16
407	K/505/4654	Sgiliau cyfweld	3	18
408	J/506/2731	Chwilio am swydd	2	20
410	L/506/2732	Cadw'n ddiogel	3	26
411	L/505/4663	Gweithio fel rhan o dîm	3	25
412	D/504/8169	Cyfrannu at eu byw'n iach eu hunain	2	20
416	J/505/4662	Hawliau, cyfrifoldebau a dinasyddiaeth	3	20
418	Y/501/6899	Prosiect yr ymgeisydd	3	20
421	T/501/6893	Prosiect cymuned	3	22
422	J/505/4743	Hunan asesiad ac datblygiad	3	25
423	M/506/2710	Adnabod manteision cael cydbwysedd gwaith/bywyd	2	9
425	Y/506/2703	Sgiliau effeithiol, rhinweddau ac agweddau ar gyfer dysgu yn y gwaith	2	14
426	A/501/6894	Cyfrannu i dîm	3	20
428	J/506/2700	Ymwybyddiaeth o fusnesau a chwsmeriaid	1	7
429	Y/506/2698	Dewisiadau gwahanol i waith cyflog	2	11
430	M/506/2786	Delio â phroblemau	1	10
431	L/506/2701	Datblygu hyder personol	1	10
432	T/506/2711	Deall ymddygiad pendant	1	10
433	R/506/2733	Delio gyda newid	2	20
434	R/505/4664	Perthnasoedd rhyngpersonol	2	14

Uned	RHAU	Teitl	Gwert h credyd au	ODD A
435	D/506/2699	Ymwybyddiaeth o gydraddoldeb ac amrywiaeth	2	17
436	F/600/7804	Gwerthfawrogi cydraddoldeb ac amrywiaeth	2	16
437	K/600/6193	Deall iaith a diwylliant cymuned	3	26
438	H/501/6887	Cefnogi pobl eraill	3	22
439	D/506/2704	Ymwybyddiaeth amgylcheddol	2	12
440	H/506/2705	Perthnasoedd teulu	1	10
442	T/506/2787	Cyflwyniad i ymwybyddiaeth alcohol	3	30
443	K/506/2706	Cyflwyniad i wneud penderfyniadau	1	9
444	M/506/2707	Cyflwyniad i ymwybyddiaeth cyffuriau	2	12
445	L/506/2665	Deall trosedd a'i effeithiau	3	18
446	F/506/2789	Defnyddio deunyddiau a chyfarpar ar gyfer gweithgaredd ymarferol	1	10
447	A/506/2788	Deall anhwylderau bwyta	1	10

Atodiad 4 Ffynonellau gwybodaeth gyffredinol

Mae'r dogfennau canlynol yn cynnwys gwybodaeth hanfodol i ganolfannau sy'n cyflwyno cymwysterau City & Guilds. Dylid cyfeirio atynt ar y cyd â'r llawlyfr hwn. I lawrlwytho'r dogfennau ac i ddod o hyd i ddogfennau defnyddiol eraill, ewch i **hafan Canolfannau a Darparwyr Hyfforddiant** ar www.cityandguilds.com.

Mae **Llawlyfr Canolfannau - Cefnogi Rhagoriaeth Cwsmeriaid** yn cynnwys gwybodaeth fanwl am y prosesau y mae'n rhaid eu dilyn a gofynion y mae'n rhaid cwrdd â nhw er mwyn i ganolfan ennill statws 'canolfan gymeradwy', neu i gynnig cymhwyster arbennig, yn ogystal â diweddariadau ac enghreifftiau o arfer da ar gyfer asesiad a materion polisi City & Guilds. Yn benodol, mae'r ddogfen yn cynnwys adrannau ar:

- Y ganolfan a'r broses cymeradwyo cymwysterau
- Asesu, sicrhau ansawdd mewnol a rolau arholiad yn y ganolfan
- Cofrestru ac ardystio ymgeiswyr
- Diffyg cydymffurfio
- Cwynion ac apeliadau
- Cyfleoedd Cyfartal
- Diogelu data
- Systemau rheoli
- Cynnal cofnodion
- Asesu
- Sicrhau Ansawdd Mewnol
- Sicrhau ansawdd allanol.

Mae **ein Gofynion Sicrhau Ansawdd** yn cwmpasu holl ofynion perthnasol dogfennau rheoleiddio allweddol fel:

- Trefniadau Rheoleiddio ar gyfer y Fframwaith Cymwysterau a
- Chredydau Meini Prawf Corff Dyfarnu SQA
- Cod Ymarfer NVQ

ac yn gosod allan y meini prawf y dylai canolfannau gadw atyn nhw cyn ac ar ôl cael cymeradwyaeth canolfan

Mae ***Mynediad i Asesu a Chymwysterau*** yn rhoi manylion llawn y trefniadau y gellir eu gwneud i hwyluso mynediad i asesiadau a chymwysterau ar gyfer ymgeiswyr sy'n gymwys ar gyfer addasiadau wrth asesu.

Mae adran **tudalen hafan** gwefan City & Guilds hefyd yn cynnwys gwybodaeth ddefnyddiol ar bethau fel:

- **Walled Garden:** sut i gofrestru ac ardystio ymgeiswyr ar-lein
- **Digwyddiadau:** dyddiadau a gwybodaeth am ddigwyddiadau diweddaraf y Ganolfan
- **Asesu ar-lein:** sut i gofrestru am e-asesiadau.

Mae ***Arweiniad-i Ganolfannau - Cyflwyno Cymwysterau Rhyngwladol*** yn cynnwys gwybodaeth fanwl am y prosesau y mae'n rhaid eu dilyn a gofynion er mwyn i ganolfan ennill statws 'canolfan gymeradwy', neu gynnig cymhwyster penodol. Yn benodol, mae'r ddogfen yn cynnwys adrannau ar:

- Y ganolfan a ffurflenni a phroses cymeradwyo cymhwyster
- Asesu, gwirio a rolau arholiad yn y ganolfan
- Cofrestru ac ardystio ymgeiswyr
- Diffyg cydymffurfio
- Cwynion ac apeliadau
- Cyfleoedd Cyfartal
- Diogelu data
- Cwestiynau cyffredin.

Cysylltiadau defnyddiol

Dysgwyr y D.U.

Gwybodaeth gyffredinol ar y cymhwyster

E-bost: learnersupport@cityandguilds.com

Dysgwyr rhyngwladol

Gwybodaeth gyffredinol am y cymhwyster

E-bost: intcg@cityandguilds.com

Canolfannau

Ceisiadau Arholiad, Tystysgrifau, Cofrestriadau / ymrestru, Anfonebau, Deunyddiau arholiad hwyr neu ar goll, Adroddiadau rhestri enwau, Canlyniadau

E-bost: centresupport@cityandguilds.com

Cymwysterau pwnc unigol

Ceisiadau arholiad, Canlyniadau, Ardystio, Deunyddiau arholiad hwyr neu ar goll, Papurau arholiad anghywir, Cais am Ffurflenni (BB, cofnodi canlyniadau), Newid dyddiad ac amser arholiad

E-bost: singlesubjects@cityandguilds.com

Dyfarniadau rhyngwladol

Canlyniadau, Ceisiadau, Ymrestriadau, Anfonebau, Deunyddiau arholiad hwyr neu ar goll, Adroddiadau rhestri enwau

E-bost: intops@cityandguilds.com

Walled Garden

Ailgyhoeddi cyfrinair neu enw defnyddiwr, Problemau technegol, Ceisiadau, Canlyniadau, e-asesu, Llywio, Dewis defnyddiwr/dewislen, Problemau

E-bost: walledgarden@cityandguilds.com

Cyflogwr

Datrysiadau cyflogwyr, Mapio, Achredu, Sgiliau datblygu, Ymgynghoriaeth

E-bost: business@cityandguilds.com

Cyhoeddiadau

Llyfrau log, Dogfennau'r ganolfan, Ffurflenni, Llenyddiaeth am ddim

Gwnaed pob ymdrech i sicrhau bod yr wybodaeth sydd yn y cyhoeddiad hwn yn wir ac yn gywir ar adeg cyhoeddi. Fodd bynnag, mae deunyddiau a gwasanaethau City & Guilds yn agored i'w datblygu a'u gwella'n barhaus a chedwir yr hawl i newid cynhyrchion a gwasanaethau o bryd i'w gilydd. Ni all City & Guilds dderbyn cyfrifoldeb am golled neu niwed sy'n deillio o ddefnyddio gwybodaeth yn y cyhoeddiad hwn.

Os oes gennych gŵyn neu unrhyw awgrym i wella unrhyw un o'r gwasanaethau rydyn ni'n eu darparu, e-bostiwch: feedbackandcomplaints@cityandguilds.com

Am City & Guilds

Fel prif sefydliad addysg alwedigaethol y DU mae City & Guilds yn arwain y chwyldro talentau trwy ysbrydoli pobl i ddatgloi eu potensial a datblygu eu sgiliau. Rydym yn cynnig dros 500 o gymwysterau ar draws 28 o ddiwydiannau drwy 8500 o ganolfannau ledled y byd ac yn dyfarnu tua dwy filiwn o dystysgrifau bob blwyddyn. Caiff City & Guilds ei gydnabod a'i barchu gan gyflogwyr ar draws y byd fel arwydd o ansawdd a hyfforddiant eithriadol.

Grŵp City & Guilds

Mae'r Grŵp City & Guilds yn gweithredu o dair canolfan o bwys: Llundain (yn gwasanaethu Ewrop, y Caribî a chyfandiroedd America), Johannesburg (yn gwasanaethu Affrica), a Singapore (yn gwasanaethu Asia, Awstralia a Seland Newydd). Mae'r Grŵp hefyd yn cynnwys y Sefydliad Arweinyddiaeth a Rheolaeth (cymwysterau rheoli ac arweinyddiaeth), Trwydded Ymarfer City & Guilds (cymwysterau tir), y Ganolfan Datblygu Sgiliau (mae CSD yn gweithio i wella polisi ac ymarfer addysg alwedigaethol a hyfforddiant ledled y byd) a Chynorthwy-ydd Dysgu (e-bortffolio ar-lein).

Hawlfraint

Mae cynnwys y ddogfen hon, oni bai y nodir fel arall, yn hawlfraint © City & Guilds of London Institute ac ni ellir ei gopïo, ei atgynhyrchu na'i ddosbarthu heb ganiatâd ysgrifenedig o flaen llaw. Fodd bynnag, caiff canolfannau cymeradwy City & Guilds ac ymgeiswyr sy'n astudio ar gyfer cymwysterau City & Guilds lungopïo'r ddogfen hon yn rhad ac am ddim a/neu gynnwys fersiwn PDF ohoni ar fewnrwydi canolfannau ar yr amodau canlynol:

- caiff staff canolfannau gopïo'r deunydd yn unig ar gyfer dibenion addysgu ymgeiswyr sy'n gweithio tuag at gymhwyster City & Guilds, neu at ddibenion gweinyddol mewnol
- caiff ymgeiswyr gopïo'r deunydd yn unig at eu dibenion eu hunain wrth weithio tuag at gymhwyster City & Guilds Mae *Yr Amodau Copïo Safonol* (gweler gwefan City & Guilds) hefyd mewn grym.

Noder: Nid yw'r Safonau Galwedigaethol Cenedlaethol yn hawlfraint © City & Guilds of London Institute. Gwiriwch yr amodau copïo gyda'r Cyngor Sgiliau Sector perthnasol.

Cyhoeddwyd gan City & Guilds, elusen gofrestredig a sefydlwyd i hyrwyddo addysg a hyfforddiant

City & Guilds

1 Giltspur Street

Llundain EC1A 9DD_

www.cityandguilds.com